

MARKNADSANALYS

Undersökning av hotellbehovet i Skaraborg

Skaraborgs Kommunalförbund
16 juni 2024

Annordia

HOSPITALITY CONSULTING

INNEHÅLL

SEKTION

SAMMANFATTNING	3	7. HOTELLMARKNADSANALYS	31
1. INTRODUKTION	6	7.1 INFORMATION OM STATISTIK	31
1.1 UPPDRAG	6	7.2 HOTELLMARKNADEN I SVERIGE	31
1.2 METOD	6	7.3 UTBUD SKARABORG	33
1.3 PLATSBESÖK	6	7.4 SKARABORG	35
1.4 KÄLLMATERIAL	6	7.5 DELOMRÅDEN	41
2. STRATEGI	7	8. HOTELLMARKNADSPROGNOS	47
2.1 STRATEGI FÖR SKARABORG	7	8.1 PROGNOMETOD	47
2.2 UTVECKLINGSPLAN SKARABORG 2030	8	8.2 PROGNOS FÖR RIKET	48
2.3 SAMVERKANSOMRÅDEN	8	8.3 PROGNOS FÖR SKARABORG	48
2.4 NÄTVERKSSTADEN SKARABORG	10	8.4 HOTELLBEHOV 2030-2035	50
3. GRUNDFÖRUTSÄTTNINGAR	11	9. SLUTSATS	52
3.1 GEOGRAFI	11	9.1 ANALYS	52
3.2 TILLGÄNGLIGHET	11	9.2 BEHOV AV HOTELLKAPACITET	53
3.3 BEFOLKNING	13	9.3 AVSLUTANDE KOMMENTAR	56
4. PRIVATMARKNADEN	14	BILAGA 1: DEFINITIONER	57
4.1 ÖVERSIKT	14		
4.2 NORRA SKARABORG	15		
4.3 ÖSTRA SKARABORG	16		
4.4 VÄSTRA SKARABORG	17		
5. FÖRETAGSMARKNAD	19		
5.1 ÖVERSIKT	19		
5.2 NORRA SKARABORG	19		
5.3 ÖSTRA SKARABORG	21		
5.4 VÄSTRA SKARABORG	23		
6. FRAMTIDA UTVECKLING	25		
6.1 ÖVERSIKT	25		
6.2 NORRA SKARABORG	25		
6.3 ÖSTRA SKARABORG	27		
6.4 VÄSTRA SKARABORG	28		

SAMMANFATTNING

UPPDRAGSBESKRIVNING

Annordia har fått i uppdrag av Skaraborgs Kommunalförbund att utföra en marknadsanalys för att undersöka behovet av ny hotellkapacitet i Skaraborg med utgångspunkt från Nätverksstaden Skaraborgs potential som beskrivs i Skaraborgs Kommunalförbunds delregionala utvecklingsstrategi "Skaraborg 2030". I marknadsanalysen delas Skaraborg in i tre geografiska delområden: Norra, Östra och Västra Skaraborg. I Norra Skaraborg ingår kommunerna Karlsborg, Mariestad, Gullspång och Töreboda. I Östra Skaraborg ingår Skövde, Hjo, Tibro, Tidaholm och Falköping. I Västra Skaraborg ingår Lidköping, Skara, Götene, Vara, Essunga och Grästorp.

GRUNDFÖRUTSÄTTNINGAR

Antalet invånare i Skaraborg uppgår till 270 000, men målet enligt den delregionala utvecklingsstrategin "Skaraborg 2030" är att området ska vara en enda gemensam arbetsmarknadsregion med 300 000 invånare år 2030. Skövde är områdets största kommun med knappt 58 000 invånare och de största orterna är Skövde, Lidköping, Falköping och Mariestad. Delområdena har olika förutsättningar avseende geografi, näringsliv och demografi, men utbytet mellan områdets orter och kommuner är stort med bland annat stor arbetspendling.

Skaraborgs tillgänglighet är utmärkt tack vare det geografiska läget med relativ närhet till båda kusterna och storstadsregionerna Göteborg och Stockholm. Järnvägen har stor betydelse i området och tågen mellan Stockholm och Göteborg går på Västra stambanan som leder genom Skaraborg.

PRIVATMARKNAD

Det finns ett brett utbud av besöksmål och evenemang i Skaraborg och turismen är främst koncentrerad till sommaren. Populära besöksmål är bland annat Göta kanal, Läckö slott, Varnhem och Kata gård, Hornborgasjön, Skara sommarland, Karlsborgs fästning, Billingen och Kinnekulle. Några exempel på evenemang är Stochampionatet i Skara, Matfestivalen i Skövde samt föreställningar och konserter i Arena Skövde, Sparbanken Lidköping Arena och Vara konserthus. Samtliga tre delområden har närhet till natur och vatten som bland annat Billingen, Kinnekulle, Vänern, Vättern och Göta kanal vilket möjliggör vatten- och båtliv och naturupplevelser. En stor del av Skaraborg ingår även i Platåbergens Geopark, Sveriges första UNESCO Geopark, som är känd för sin unika geologi.

Det sker löpande utveckling av de olika besöksmålen. Göta kanal genomgår till exempel en utvecklingsfas där över 1 miljard kronor investeras i renoveringar och underhåll av både kanalen och de omkringliggande besöksmålen. Flera hotell vidareutvecklar också sitt erbjudande mot privatmarknaden, till exempel planerar Billinge hus, Hotell Bellevue och Knistad Herrgård att tillföra spa. Enligt Annordias kännedom finns det dock få konkreta hotellprojekt i pipeline som kommer att tillföra fler rum på marknaden. Det finns dock flera utredningar, visioner och planer som har potential att realiseras framöver.

FÖRETAGSMARKNAD

Flest personer i Skaraborg är sysselsatta inom tillverkningsindustrin samt vård och omsorg. Inom tillverkningsindustrin finns stora arbetsgivare som Volvo GTO Powertrain (3 400 anställda), Aurobay (1 700 anställda) och Kinnarps (860 anställda). Arbetsmarknaden är stark med ett stort upptagningsområde och låg arbetslöshet jämfört med riket som helhet. Volvokoncernen (AB Volvo/Volvo Group) har anläggningar i Skövde och Vara som de investerar i och bygger ut, och Volvo Cars som har haft tillverkning i Aurobays fabrik i Skövde flyttar sin verksamhet till AC Floby i Falköping. Volvokoncernen planerar också att uppföra en batterifabrik för storskalig, hållbar och fossilfri produktion av battericeller i Mariestad, vilket är deras största investering någonsin. Försvarsmakten har också hög närvaro i Skaraborg med anläggningar i Karlsborg, Lidköping och Skövde. Gemensamt för Försvarsmaktens anläggningar i Sverige inklusive de i Skaraborg är att de ska expandera, bland annat med anledning av Sveriges inträde i Nato. Antalet värnpliktiga ska fördubblas till 2030 och antalet övningar och utländska besök på anläggningarna kommer att öka. Detta kommer i sin tur att öka Försvarsmaktens logibehov som redan i dagsläget är stort.

FRAMTIDA UTVECKLING

Samtliga kommuner i Skaraborg samarbetar för att genomföra färdplanen Skaraborg 2030, vilket bland annat innebär nya bostadsområden, skolor och centrumutveckling. Därutöver planeras förbättrad infrastruktur för att minska restider och underlätta arbetspendlingen. Stor utveckling pågår också inom näringslivet och offentlig verksamhet, till exempel genomförs betydande investeringar av Metsä Tissue, XR Solutions och Volvokoncernen i Mariestad, Lantmännen i Lidköping, Försvarsmakten i Skövde, Lidköping och Karlsborg, Kriminalvårdsanstalterna i Tidaholm och Mariestad, samt Jula Logistics i Falköping. Utvecklingsprojekten förväntas generera fler arbetstillfällen och ökad efterfrågan på hotellrum, men medför också ett ökat bostadsbyggande, ökad samhällsservice och ökad inflyttning, vilket även leder till ökad efterfrågan på hotellrum på längre sikt.

Den i särklass största planerade etableringen i Skaraborg är Volvokoncernens batterifabrik i Mariestad. Batterifabriken förväntas ha cirka 3 000 medarbetare i fabriken när den når serieproduktionstakt 2030. Utöver det kommer omgivningen att påverkas märkbart då det för varje arbetstillfälle i fabriken beräknas att skapas fem nya arbetstillfällen utanför fabriken i form av underleverantörer och ökad samhällsservice. Etableringen i Mariestad väntas därmed skapa åtminstone 15 000 arbetstillfällen totalt.

HOTELLMARKNAD

Det finns idag 68 hotell och totalt cirka 2 300 hotellrum i Skaraborg. Generellt är utbudet småskaligt med få stora hotell, aktörer och varumärken. En stor del av utbudet är också positionerat i segment med lägre standard och servicenivå. Under perioden 2014-2023 har antalet disponibla hotellrum i Skaraborg minskat med drygt 4 procent. Det beror delvis på att endast ett medelstort hotell har tillkommit under perioden och att Billinge hus var stängt för renovering under delar av 2023. Av de 13 hotell som tillkommit i Skaraborg sedan 2014 har 11 hotell färre än 20 rum. Trots ett minskat utbud har antalet belagda rum i Skaraborg ökat med i genomsnitt 2,8 procent per år under de senaste tio åren. Det resulterade i en beläggningsgrad på cirka 50 procent 2023, en ökning med totalt 13 procentenheter sedan 2014. Snitt-

priset och RevPAR (intäkt per disponibelt rum) uppgick till 1 090 respektive 545 kronor 2023.

Samtliga tre geografiska delområden har haft en positiv utveckling av logiefterfrågan under den senaste tioårsperioden. Norra Skaraborg ökade med i genomsnitt 5,6 procent per år medan Östra och Västra Skaraborg ökade med 1,4 respektive 3,4 procent. Även delområdenas snittpris och beläggningsgrad har haft en genomgående positiv utveckling sedan 2014. Detta genererade en stark utveckling av RevPAR på i genomsnitt 6,1 procent per år för Norra Skaraborg, 6,6 procent per år för Östra Skaraborg och 7,2 procent per år för Västra Skaraborg.

PROGNOS

Baserat på den planerade utvecklingen i Skaraborg beräknas efterfrågan på hotellrum att öka med en genomsnittlig tillväxt på 5,5 procent per år till 2030, jämfört med 2,8 procent per år under den föregående tioårsperioden. Störst betydelse för den ökade efterfrågan har Volvokoncernens planerade batterifabrik i Mariestad. Eftersom befintligt hotellutbud inte förväntas kunna absorbera hela den ökade efterfrågan behöver ny rumskapacitet tillföras för att det inte ska uppstå brist på hotellrum. Baserat på den prognostiserade efterfrågeutvecklingen i Skaraborg behöver cirka 500 hotellrum och 1 000 bäddar tillföras till år 2030. Behovet har bedömts till cirka 200 rum i Östra Skaraborg, 175 rum i Norra Skaraborg och 125 rum i Västra Skaraborg.

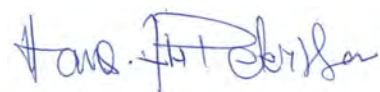
Enligt ett scenario för perioden 2030-2035 bör ytterligare 300 rum och 600 bäddar tillföras i Skaraborg till 2035, givet ett antagande om att belagda rum ökar med i genomsnitt 3 procent per år under femårsperioden.

SLUTSATS

Baserat på hotellmarknadens struktur och underlaget för logiefterfrågan bedöms det finnas störst potential för ny kapacitet inom följande segment:

- **Norra Skaraborg:** Primärt behov av fyrstjärnigt fullservicehotell och sekundärt behov av prisvärt trestjärnigt hotell med avskalad service.
- **Östra Skaraborg:** Primärt behov av trestjärnigt hotell, sekundärt behov av lägenhetshotell inom ekonomisegmentet och tertiärt behov av fyrstjärnigt fullservicehotell.
- **Västra Skaraborg:** Primärt behov av fyrstjärnigt fullservicehotell med god möteskapacitet och ett starkt erbjudande mot privatmarknaden. Sekundärt behov av mindre anläggningar med stor inriktning mot turism.

Stockholm, 16 juni 2024

Hans Åke Petersson, CEO & Partner
hansake.petersson@annordia.com
+46 70 699 37 51

Rickard Petersson, COO & Partner
rickard.petersson@annordia.com
+46 70 924 13 26281 79 22

Fredrik Graneld, Analyst
fredrik.graneld@annordia.com
+46 70 281 79 22

Adis Sabic, Analyst
adis.sabic@annordia.com
+46 73 544 44 54

RIKET					
NYCKELTAL	2019	2020	2021	2022	2023
BELÄGGNING,%	58,3	34,1	41,8	55,7	57,5
SNITTPRIS, SEK	1 039	903	943	1 124	1 182
REVPAR, SEK	606	308	394	626	680

SKARABORG					
NYCKELTAL	2019	2020	2021	2022	2023
BELÄGGNING,%	48,6	33,7	42,2	52,5	50,0
SNITTPRIS, SEK	894	862	920	1 048	1 090
REVPAR, SEK	435	291	388	550	545

NORRA SKARABORG					
NYCKELTAL	2019	2020	2021	2022	2023
BELÄGGNING,%	37,3	30,1	38,2	44,9	45,4
SNITTPRIS, SEK	934	915	936	1 035	1 117
REVPAR, SEK	349	275	358	465	507

ÖSTRA SKARABORG					
NYCKELTAL	2019	2020	2021	2022	2023
BELÄGGNING,%	52,1	35,4	43,2	59,9	55,8
SNITTPRIS, SEK	897	848	884	1 044	1 079
REVPAR, SEK	467	300	382	625	602

VÄSTRA SKARABORG					
NYCKELTAL	2019	2020	2021	2022	2023
BELÄGGNING,%	49,3	33,2	43,1	48,9	46,3
SNITTPRIS, SEK	874	859	965	1 060	1 089
REVPAR, SEK	431	286	416	519	504

1 INTRODUKTION

Inledningsvis beskrivs bakgrunden till uppdraget, metoden och källmaterialet.

1.1 UPPDRAG

Skaraborgs Kommunalförbund ("Uppdragsgivaren") är en samverkansorganisation för de 15 kommunerna i Skaraborg vars syfte är att stärka Skaraborg och samverka för utveckling och ett effektivt resursutnyttjande. Annordia har fått i uppdrag att utföra en hotellmarknadsanalys för Skaraborg i syfte att fastställa behovet av ny hotellrumskapacitet utifrån Skaraborgs utvecklingsstrategi till 2030 och den betydande utveckling som pågår och planeras i regionen. I analysen har Skaraborgs 15 kommuner delats in i tre geografiska delområden: Norra, Östra och Västra Skaraborg. I Västra Skaraborg ingår Essunga, Grästorp, Vara, Skara, Lidköping och Götene. I Östra Skaraborg ingår Skövde, Tibro, Falköping, Hjo och Tidaholm. I Norra Skaraborg ingår Mariestad, Gullspång, Töreboda och Karlsborg. Uppdraget utgår ifrån tre övergripande frågeställningar:

- Hur förväntas behovet av ny hotellkapacitet se ut i Skaraborg 2030?
- Hur förväntas behovet av ny hotellkapacitet se ut i de tre geografiska delområdena; Norra, Östra och Västra Skaraborg?
- Inom vilka segment behövs ny hotellkapacitet?

1.2 METOD

Marknadsanalysen tar sin utgångspunkt från en nulägesbeskrivning av de grundläggande förutsättningarna för hotellmarknaden i Skaraborg, vilket bland annat omfattar områden så som tillgänglighet, befolkning, geografi samt de största logidrivarna inom privat- och företagsmarknaderna. Det följs upp av en beskrivning av den planerade utvecklingen i regionen i form av stora stadsutvecklings- och infrastrukturprojekt, företagsetableringar och -expansioner samt utvecklingen av hotell och besöksmål. Utvecklingsprojektens förväntade effekt på hotellmarknaden jämförs med nulägesbeskrivningen och utgör underlag för en prognos av efterfrågan på hotellrum i Skaraborg 2024-2030. Baserat på den prognostiserade efterfrågan och en analys av den regionala hotellmarknadens utbud och nyckeltal beräknas behovet av ny hotellkapacitet i Skaraborg år 2030. Det är den tidpunkten som Skaraborgs utvecklingsstrategi har som mål att Skaraborg ska vara Sveriges fjärde största arbetsmarknadsregion och ha 300 000 invånare.

Underlaget till bedömningen av ny hotellkapacitet utgörs bland annat av information om näringsliv, besöksnäring och utvecklingsprojekt som har samlats in

T1.1 ÖVERSIKT	
UPPDRAGSGIVARE	SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND
ADRESS	BOX 54, 541 22 SKÖVDE
KONTAKTPERSON	KRISTOFER SVENSSON
UPPDRAG	MARKNADSANALYS
BEDÖMNINGSPUNKT	MAJ 2024

av representanter från Skaraborgs 15 kommuner. Därtill har drygt 40 aktörer (företag, besöksmål, hotell etc.), verksamma i Skaraborg, intervjuats per mail/telefon om deras framtidsplaner samt nuvarande och framtida behov av hotellrum etc. Det bör dock framhållas att många aktörer har svårt att kvantifiera sitt framtida logibehov, vilket ökar osäkerheten i bedömningen av behovet av ny hotellkapacitet. I särklass störst betydelse för den prognostiserade efterfrågan och således på behovet av ny hotellkapacitet har Volvokoncernens planerade batterifabrik i Mariestad. Eftersom det är tidigt i planeringen har få konkreta uppgifter om förväntat logibehov erhållits från Volvokoncernen och därför har egna antaganden fått göras i stället. Detta är potentiellt den största felkällan i marknadsanalysen. För att hantera den här osäkerheten presenteras behovet av ny hotellkapacitet med ett stort osäkerhetsintervall.

1.3 PLATSBESÖK

Ett platsbesök i Skaraborg genomfördes av Rickard Petersson och Fredrik Graneld från Annordia den 26 januari 2024. Besöket bestod av en guidad tur av Uppdragsgivaren med besök i respektive geografiskt delområde. Turen började i Skövde och slutade i Töreboda.

1.4 KÄLLMATERIAL

- Samtliga 15 kommuner har besvarat frågor om den egna kommunens privat- och företagsmarknad samt planerade utvecklingsprojekt.
- Intervjuer med representanter för lokala företag, hotell och besöksmål. Kontaktuppgifter till merparten av intervjupersonerna erhöles av Uppdragsgivaren.
- Inkvarteringsstatistik för respektive geografiskt delområde på månads- och årsbasis från SCB.
- Undersökningar från olika besöksmål med besöksinformation. Undersökningarna tillhandahölls av Uppdragsgivaren.
- Dokument med utvecklingsplaner och strategier på kommunal och regional nivå.

2 STRATEGI

I detta kapitel presenteras strategierna för Skaraborg 2030.

2.1 STRATEGI FÖR SKARABORG

De 15 kommunerna i Skaraborg ingår i ett kommunalförbund vars ändamål är att tillvarata kommunernas intressen och främja deras samverkan. Förbundet arbetar för att utveckla regionen inom tre huvudområden: regional utveckling, kunskapsutveckling och välfärdsutveckling.

Skaraborg har som mål att vara en gemensam arbetsmarknadsregion med 300 000 invånare 2030, vilket bland annat ställer stora krav på utvecklingen av näringslivet och infrastrukturen. Stora delar av Skaraborg kan nås inom en timmes bilresa oavsett var man befinner sig, vilket gör att utbytet mellan de olika kommunerna och dess tätorter är stort. Många pendlar över

kommungränserna i arbetet, vilket medför en utmaning att växa på ett hållbart sätt. Tillgången till miljövänliga transportalternativ är avgörande.

Med ambitioner om att bli en industriregion i världsklass dit företag söker sig för att ta del av näringslivet och den kompetenta arbetskraften är det viktigt att samhället i övrigt följer med i utvecklingen. Bostäder behöver byggas, infrastruktur behöver rustas upp och kommunikationerna mellan områdets tätorter behöver effektiviseras. Ett blomstrande näringsliv behöver kompetent arbetskraft och Skaraborg vill därför öka antalet studerande på gymnasial och eftergymnasial nivå inom områden som arbetsmarknaden efterfrågar.

2.2 UTVECKLINGSPLAN SKARABORG 2030

Skaraborg 2030 är ett styrdokument som utgår från den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030. I Skaraborg 2030 är målet att ta konkreta steg för att möta utmaningarna med snabb samhällstillväxt. Det handlar om att skapa fler attraktiva boendelösningar, tillgänglig utbildning och fler arbetstillfällen. Betoning läggs även på att öka tillgången till kultur och fritidsaktiviteter för att förbättra invånarnas livskvalitet. För att nå dessa mål samarbetar de 15 kommunerna i regionen och prioriterar åtgärder som gemensam samhällsplanering, stöd till nyetableringar och företagsexpansion samt insatser för social hållbarhet. Tidsplanen för Skaraborg 2030 har förskjutits något med anledning av världsläget och konjunkturförhållandena, men strategin och målen är oförändrade.

I Skaraborg 2030 presenteras tre övergripande mål med den önskvärda effekten att Skaraborg ska ha 300 000 invånare och bli Sveriges fjärde största arbetsmarknadsregion.

1. **Skaraborg är synligt i världen och skaraborgarna trivs och utvecklas.** Målet är att förbättra infrastrukturen både inom och utanför Skaraborg för att stärka kopplingen till omvärlden och förbättra möjligheterna för människor att mötas. Med sikte på att nå 300 000 invånare till 2030 krävs fler jobb, förbättrad utbildning och ökad livskvalitet för att göra Skaraborg till en trygg och sammanhållen plats där invånarna kan vara delaktiga.
2. **Skaraborg är en industriregion i världsklass där befintliga företag är framgångsrika, nya etablerar sig och dit människor flyttar.** Målet är att förbättra infrastrukturen mellan kommunerna för ökad sammanhållning och att Skaraborg ska vara en ledande region inom hållbarhet och klimatåtgärder, där näringslivet aktivt arbetar för en hållbar framtid.
3. **Skaraborg är globalt konkurrenskraftigt genom att möta kompetensbehoven för ett arbetsliv i omställning och en värld i förändring.** Målet är att höja kvaliteten på arbetsmarknaden och utbildningen i Skaraborg för att göra regionen attraktiv för olika branscher och företag. För att locka fler invånare planeras byggandet av ett högre utbildningsinstitut, vilket förväntas öka antalet studenter och bidra till kompetensförsörjningen.

2.3 SAMVERKANSOMRÅDEN

I styrdokumentet Skaraborg 2030 beskrivs mål, insatser och förväntade effekter av de olika åtgärderna i vardera samverkansområde. Syftet är att strategiskt identifiera var fokus behöver läggas för att de tre övergripande målen ska uppnås.

2.3.1 FÖRNYELSE OCH UTVECKLINGSKRAFT

Målet är att locka fler innovativa företag till Skaraborg och skapa bättre förutsättningar för deras utveckling på lika villkor. Fokus är på ”grön” utveckling, där miljö och hållbarhet är i centrum, och samtidigt öka näringslivets konkurrenskraft. Forsknings- och innovationsmiljöer ska utvecklas inom fordons-, trä- och möbel- samt mineralindustrin. Insatsområden är följande:

- Främja entreprenörskap och företagande.
- Stimulera forskning.
- Skapa förutsättningar för gynnsam utveckling av Skaraborgs företag.
- Stärka de gröna näringarna, verka för ökad förädling och skapa en nod för innovation i Skaraborg.

Effekterna av dessa insatser förväntas resultera i fler nya företag och en ökning av det befintliga näringslivet. Genom digitalisering och ny innovation förväntas nya idéer, produkter, tjänster och arbetssätt utvecklas och testas i verkliga miljöer. Den gröna omställningen förväntas göra Skaraborg till ett centrum för gröna näringar, med ökad produktion och förädling inom regionen.

2.3.2 SKARABORGS ATTRAKTIONSKRAFT

Målet är att Skaraborg ska bli en världsledande industriregion som är attraktiv för företag, med fokus på både ekonomisk tillväxt och hållbarhet. Genom utveckling av infrastrukturen ska nästan alla invånare inom en timmes resväg ha tillgång till över 100 000 arbetstillfällen och ett varierat utbud av aktiviteter. Besöksnäring samt kulturella och kreativa näringar ska samverka, blomstra och stärka förmågan till förnyelse. Insatsområden inkluderar:

- Platsutveckling och snabbare tillgänglighet.
- Attrahera etableringar inom befintliga styrkeområden som fordons-, trä-, livsmedel- och möbelindustrin.
- Underlätta för företagande.

Effekterna av målen och åtgärderna inkluderar att Skaraborgs kommuner siktar på att rankas bland de 100 bästa i Svenskt Näringslivs undersökning av företagsklimatet och att det ska bli mer attraktivt att besöka turistattraktionerna i Skaraborg. Samtidigt förväntas ökad sysselsättning och fler arbetstillfällen för invånarna.

2.3.3 KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Målet till 2030 är att arbetsmarknaden ska vara mer tillgänglig i form av fler arbetstillfällen och ökad attraktionskraft. Det innebär att fler branscher och arbetsgivare ska etableras för att möta efterfrågan på arbetskraft. Insatsområden är följande:

- Öka antalet studieplatser vid lärosäten.

- Etablera en samverkansstruktur med kapacitet att effektivt möta kompetensbehov och erbjuda utbildningsplatser.
- Arbeta för att andelen som fullföljer sina studier samt övergång till högre studier ökar.
- Ta tillvara på all arbetskraft genom validering och möjligheter till kompetensomställning.

Genom att anpassa utbildningar efter behoven på arbetsmarknaden förväntas fler jobb fyllas med rätt kompetens, vilket leder till ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet.

2.3.4 SOCIAL HÅLLBARHET

Målet för det sociala arbetet fram till 2030 är att skapa trygga och stimulerande miljöer med tillgång till sociala och fysiska nätverk för att förbättra livskvaliteten. Arbetet handlar också om att främja en positiv framtidstro och god hälsa för både vuxna och barn, både fysiskt och psykiskt. Insatsområden är följande:

- Ge förutsättningar för större samhörighet och tillit till samhället.
- Stärka barns och ungas möjligheter till en bra start i livet och att kunna fullfölja sina studier.
- Ge fler möjlighet till utbildning och egen försörjning.

Genom att uppfylla dessa mål förväntas fler kunna försörja sig själva och fler elever förväntas kunna fullfölja sina studier, samtidigt som det ökar engagemanget i samhället.

2.3.5 INFRASTRUKTUR OCH TILLGÄNGLIGHET

Målet är att förbättra tillgängligheten mellan Skaraborgs kommuner och kopplingen till storstäder som Stockholm och Göteborg för att möjliggöra en smidigare pendling mellan arbete och hem. Det finns också ambitioner att utveckla transportsektorn genom att främja järnvägs- och Vänersjöfartsförbindelser. Insatsområden är följande:

- Fortsätta den gemensamma samhällsplaneringen baserad på en uppdaterad strukturbild.
- Kontinuerligt och konsekvent identifiera behov och arbeta för att dessa behov uppmärksammas i regionala och nationella planer för infrastruktur och energisystem etc.
- Driva på för att möjliggöra att en större andel gods-transporter sker via järnväg och Vänersjöfart.
- Tillsammans med andra utveckla lösningar för förbättrad tillgänglighet genom mobilitetstjänster.

Förväntade effekter inkluderar minskad pendlingstid till storstäderna med tåg, ökad godstransport över Vänern och förbättrad hållbarhet genom dessa transporter. Den digitala infrastrukturen förväntas också ge fördelar för arbetslivet och utbildningarna, vilket ökar konkurrenskraften och hållbarheten.

2.3.6 FOSSILBEROENDE OCH CIRKULÄR REGION

Målet är att genomföra en fullständig övergång till ett fossiloberoende och cirkulärt samhälle för att skapa nya

Karta över nätverksstaden Skaraborg.

företag och arbetstillfällen. Insatsområden är följande:

- Elektrifiera industri- och transportsektorn.
- Stödja utveckling och omställning av resursbaser mot en cirkulär och biobaserad ekonomi.

Effekten förväntas vara ett fossilfritt energisystem i Skaraborg, vilket stödjer ett konkurrenskraftigt näringsliv och bidrar till hållbar utveckling. Målen i Klimat 2030 och Parisavtalet förväntas också uppnås.

2.4 NÄTVERKSSTADEN SKARABORG

Nätverksstaden beskriver en geografi där det finns en mångfald av centrum snarare än bara ett. Både historiskt och i nutid finns en mångfald av relationer och kopplingar mellan olika platser i Skaraborg – ett nät-

verk som stärker Skaraborgs förmåga till utveckling när människor, resurser och idéer kan kopplas samman.

Genom att öka flöden av människor, varor och idéer ges Skaraborg bättre förutsättningar för arbetslivets kompetensförsörjning, innovationer, idéutveckling, lokal-regionala kretslopp och platser med en mångfald av livsbetingelser. I ett nätverk med många olika länkar skapas flexibilitet att hantera utmaningar på olika sätt. Genom att förtäta nätverk och stärka relationer över sektors- och kommungränser kan Skaraborg bättre utnyttja sin inneboende struktur som nätverksstad. Nätverket blir därmed ett sammanhängande system med en robust och samtidigt anpassningsbar struktur för samverkan mellan Skaraborgs olika delar.

3 GRUNDFÖRUTSÄTTNINGAR

I detta kapitel beskrivs Skaraborg utifrån grundläggande förutsättningar så som befolkning, geografi och tillgänglighet.

3.1 GEOGRAFI

Skaraborg är ett geografiskt område i Västra Götalands län i sydvästra Sverige som omfattar 15 kommuner av varierande storlek. Delar av Skaraborg omfattar området mellan Vänern och Vättern samt en del av Västgötaslätten som är en platt och öppen del av Sverige med stora jordbruksområden och många industrier. Stora tätorter samsas med högproduktiv landsbygd, mindre orter och stadsnära landsbygd. Vissa områden består av plåtåbergslandskap som bland annat Billingen strax väster om Skövde, Mösseberg i Falköping och Kinnekulle vid Vänern i Götene.

Västra Skaraborg kännetecknas bland annat av stora slättlandskap och Östra Skaraborg av stora skogsområden och naturreservat. Norra Skaraborg är det minst exploaterade av de tre geografiska delområdena och i genomsnitt har kommunerna i området knappt hälften så många invånare som i övriga Skaraborg. Skaraborgs tillgång till havet går via Göta kanal österut och via Vänern och Trollhätte kanal västerut. Närheten till Vänern, Vättern och Göta kanal präglar också områdets besöksnäring och friluftsliv.

3.2 TILLGÄNGLIGHET

3.2.1 BIL

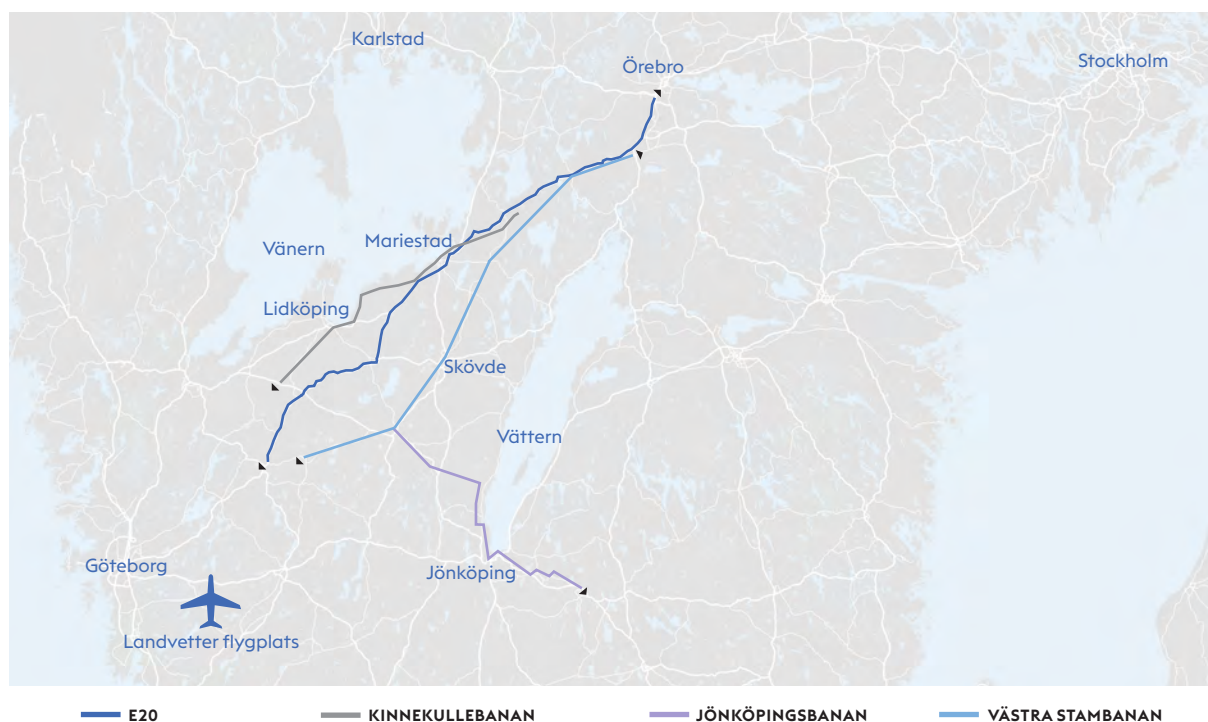
Bra infrastruktur och korta avstånd innebär att hela Skaraborg är lättillgängligt. Exempelvis nås alla kommunernas centralorter inom en timmes bilresa från Skövde. E20 passerar genom Skaraborg och förbinder Stockholm med Göteborg. Utbyggnad av E20 pågår och innan 2030 kommer E20 vara fullt utbyggd och ha en hög standard. Den största delen av sträckan får två körfält i vardera riktning och kommer att klassificeras som motortrafikled, medan en mindre del får ett körfält i vardera riktning och blir således mötesfri landsväg. Etapperna mellan Göteborg och Götene är slutförda och under 2024 påbörjas arbetet med sträckan upp till Mariestad, vilket kommer att pågå i några år. Andra viktiga vägar i Skaraborg är riksväg 26 och 49 som leder genom området från norr till söder respektive väst till öst. Det tar två timmar att köra bil till Skövde från Göteborg och fyra timmar från Stockholm.

3.2.2 KOLLEKTIVTRAFIK

Västtrafik ansvarar för kollektivtrafiken i Skaraborg.

Karta över de 15 kommuner som ingår i Skaraborg.

T3.1 URVAL AV VIKTIGA STÄDER INOM BILAVSTÅND FRÅN SKARABORG

STARTPUNKT	SKARABORG	TID MED BIL
KARLSTAD	SKÖVDE	2 TIMMAR
	MARIESTAD	1 TIMME 35 MIN
	LIDKÖPING	2 TIMMAR 20 MIN
ÖREBRO	SKÖVDE	2 TIMMAR
	MARIESTAD	1 TIMME 25 MIN
	LIDKÖPING	2 TIMMAR 10 MIN
GÖTEBORG	SKÖVDE	2 TIMMAR
	MARIESTAD	2 TIMMAR 10 MIN
	LIDKÖPING	1 TIMME 45 MIN
LANDVETTER FLYGPLATS	SKÖVDE	1 TIMME 55 MIN
	MARIESTAD	2 TIMMAR 5 MIN
	LIDKÖPING	1 TIMME 35 MIN
JÖNKÖPING	SKÖVDE	1 TIMME 15 MIN
	MARIESTAD	1 TIMME 45 MIN
	LIDKÖPING	1 TIMME 40 MIN
STOCKHOLM	SKÖVDE	4 TIMMAR 5 MIN
	MARIESTAD	3 TIMMAR 40 MIN
	LIDKÖPING	4 TIMMAR 20 MIN

Källa: Google Maps

Det finns stadsbussar i de största tätorterna samt region- och expressbussar som knyter ihop tätorterna både med varandra och med mindre orter. Till exempel går det bussar mellan Skövde och Lidköping flera gånger i timmen.

Järnvägen har stor betydelse och flera järnvägsbanor som Västra stambanan, Kinnekullebanan och Jönköpingsbanan passerar genom Skaraborg. Västtågen binder samman städer i Västsverige och från dessa städer går det i sin tur i vissa fall tåg och i andra fall buss till mindre tätorter runt om i kommunerna. Ju längre vä-

terut i Skaraborg, desto större betydelse får Göteborg för kollektivtrafiken, medan de östra delarna naturligt får ett större utbyte med, och kortare kommunikationer till städer som Örebro och Karlstad. Snabbtåget till Skövde tar 1 timme från Göteborg och 2 timmar från Stockholm.

Det går cirka 25 direkttåg till Skövde från Stockholm och 40 från Göteborg varje vardag, där vissa är snabbtåg och andra är regionaltåg. Från Göteborg till Lidköping och Mariestad går Kinnekulletåget på Kinnekullebanan fyra gånger om dagen och det tar 1,5 timmar respekti-

ve 2,5 timmar. Jönköpingsbanan som förbinder Västra stambanan med Södra stambanan leder mellan Nässjö och Falköping och går minst en gång i timmen och tar 1,5 timmar.

3.2.3 FLYG

Närmaste stora kommersiella flygplats är Landvetter strax öster om Göteborg, knappt två timmar med bil från Skövde. Jönköping Airport har främst charterflyg, men även enstaka flyg till destinationer i norra Europa. Det tar drygt en timme att åka bil från centrala Skövde till Jönköping Airport. Örebro Airport ligger 1 timme och 20 minuters bilresa från Mariestad och har fasta reguljära linjer till London och Helsingfors samt charter till åtta destinationer i Europa.

3.3 BEFOLKNING

Skaraborg har idag cirka 270 000 invånare och befolkningen har ökat med i genomsnitt 0,5 procent per år sedan 2014, vilket kan jämföras med 0,8 procent per år i riket exklusive de tre storstadskommunerna. Motsvarande befolkningstillväxt i riket som helhet uppgick till 0,9 procent per år. Skövde är Skaraborgs största kommun med knappt 58 000 invånare och regionens största orter är Skövde, Lidköping, Falköping och Mariestad.

3.3.1 ARBETSPENDLING

Det är stor arbetspendling mellan de 15 kommunerna i Skaraborg. I Västra Skaraborg är Lidköping den största kommunen med drygt 40 000 invånare och det är också dit flest pendlar för att arbeta. Störst andel utpendlare har Grästorp och Essunga med nästan dubbelt så många utpendlare som inpendlare. Många av dem pendlar till närliggande städer som Trollhättan och Göteborg där arbetsmarknaden är större. Lidköping, Götene, Vara och Skara har ungefär lika många inpendlare som utpendlare. Skövde är Östra Skaraborgs största ort och har störst arbetsmarknad. Övriga fyra kommuner i Östra Skaraborg har ungefär dubbelt så många utpendlare som inpendlare och samtliga kommuner har Skövde som vanligaste destination. Skövdes pendlingskvot är 2,1 vilket

T3.2 PENDLINGSKVOT 2022

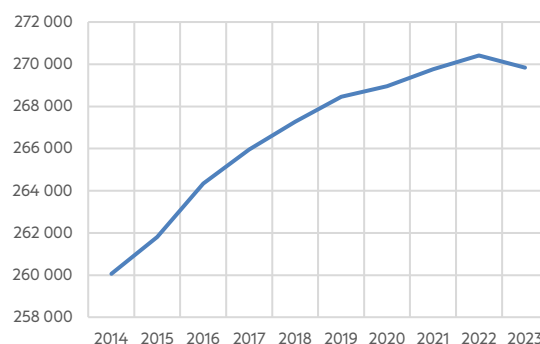
KOMMUN	PENDLINGSKVOT	RANKING BLAND SVERIGES KOMMUNER
NORRA SKARABORG		
GULLSPÅNG	0,6	151
KARLSBORG	0,9	81
MARIESTAD	0,6	170
TÖREBODA	0,8	114
ÖSTRA SKARABORG		
FALKÖPING	0,6	152
HJO	0,4	248
SKÖVDE	2,1	8
TIBRO	0,5	210
TIDAHOLM	0,5	208
VÄSTRA SKARABORG		
ESSUNGA	0,6	159
GRÄSTORP	0,4	229
GÖTENE	1,0	74
LIDKÖPING	0,8	96
SKARA	1,0	71
VARA	1,1	55

Källa: Företagarna.se

är åttonde högst bland Sveriges 290 kommuner. Pendlingskvoten är antalet inpendlare dividerat med antalet utpendlare.

Alla fyra kommuner i Norra Skaraborg får anses som boendekommuner där fler personer pendlar ut från kommunerna för att arbeta än som pendlar in till kommunerna. De vanligaste destinationerna för pendlingen är Skövde och Mariestad.

D3.1 BEFOLKNINGSUTVECKLING I SKARABORG 2014-2023

Källa: SCB

T3.3 NYCKELTAL

NYCKELTAL	NORRA SKARABORG	ÖSTRA SKARABORG	VÄSTRA SKARABORG	SKARABORG	RIKET
BEFOLKNING, 2023	45 968	124 183	99 696	269 847	10 551 707
BEFOLKNINGSÖKNING, 2014-2023 CAGR	0,2%	0,6%	0,3%	0,5%	0,9%
BEFOLKNINGSTÄTHET, INVÅNARE PER KM ² , 2023	23	45	34	34	26
MEDIANINKOMST, 20+ ÅR	283 025	301 120	302 700	295 615	316 800
ANDEL BEFOLKNING 25-64 ÅR MED HÖGRE UTBILDNING, 3+ ÅR, 2022	18,9%	23,3%	20,2%	21,4%	28,9%
ARBETSLÖSHET, NOVEMBER 2023	5,0%	5,0%	4,4%	4,8%	6,8%
NYFÖRETAGANDE PER 1 000 INVÅNARE, 16-64 ÅR	9	10	10	10	12

Källa: SCB

4 PRIVATMARKNADEN

I detta kapitel beskrivs de största besöksmålen, attraktionerna och evenemangen i Skaraborg.

4.1 ÖVERSIKT

4.1.1 SKARABORG

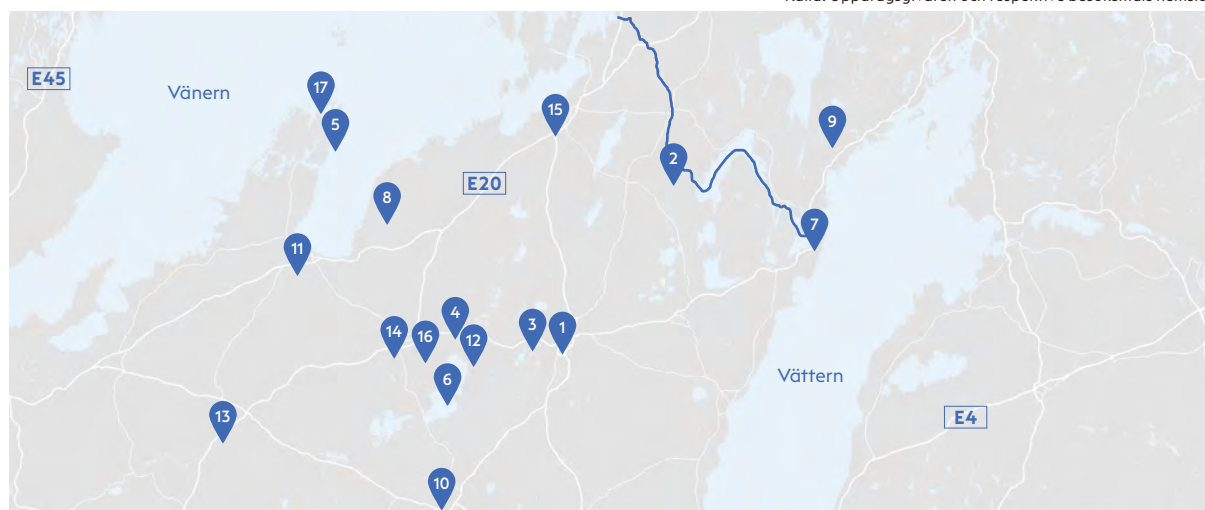
Under 2023 belades strax över hälften av alla hotellrum under året i Skaraborg av privatgäster, vilket motsvarar knappt 193 000 rum. Efterfrågan från privatmarknaden var klart störst under sommaren. Cirka 32 procent av det totala antalet belagda rum i Skaraborg under 2023 belades under perioden juni till augusti, vilket motsvarar ungefär 123 000 rum. För att få en uppfattning om privatmarknadens relativa storlek kan antalet belagda rum av privatgäster relateras till folkmängden. Under 2023 belade privatgäster 0,7 rum per invånare i Skaraborg, vilket kan jämföras med 1,0 belagda rum av privatgäster per invånare i riket, exklusive de tre storstadskommunerna. En stor del av turismen i Skaraborg kretsar kring

naturen och vattenområdena längs kusterna av Väneren och Vättern samt Göta kanal. Dessa geografiska drag möjliggör olika aktiviteter både på och nära vattnet som bland annat fiske, vandring samt båt- och vattenliv. En betydande del av Skaraborg ingår i Platåbergens Geopark, vilken är Sveriges första UNESCO Geopark med anledning av dess unika geologi och platser som inte finns någon annanstans i världen. Geoparken sträcker sig över 3 690 kvadratkilometer och omfattar totalt nio kommuner, varav sju i Skaraborg - Grästorp, Lidköping, Götene, Skövde, Falköping, Skara och Mariestad. Skaraborg karakteriseras även av dess rika kultur med många historiska platser. Bland dessa återfinns Läckö slott med anor från medeltiden samt Karlsborgs fästning som är en av Sveriges största fästningar.

T4.1 URVAL AV BESÖKSMÅL I SKARABORG OCH ANTAL BESÖKARE PER ÅR

BESÖKSMÅL	KOMMUN	DELOMRÅDE	KATEGORI	BESÖKARE
1. ARENA SKÖVDE	SKÖVDE	ÖSTRA SKARABORG	ARENA	1 100 000
2. GÖTA KANAL	FLERA	NORRA SKARABORG	NATUR & AKTIVITETER	1 000 000
3. BILLINGEN	SKÖVDE	ÖSTRA SKARABORG	NATUR & AKTIVITETER	1 000 000
4. SKARA SOMMARLAND	SKARA	VÄSTRA SKARABORG	VATTEN- & NÖJESPARK	300 000
5. LÄCKÖ SLOTT	LIDKÖPING	VÄSTRA SKARABORG	HISTORIA & AKTIVITETER	300 000
6. HORNBOGASJÖN	FLERA	ÖSTRA & VÄSTRA SKARABORG	NATUR & AKTIVITETER	300 000
7. KARLSBORGS FÄSTNING	KARLSBORG	NORRA SKARABORG	HISTORIA	220 000
8. KINNEKULLE	GÖTENE	VÄSTRA SKARABORG	NATUR & AKTIVITETER	200 000
9. TIVEDEN NATIONALPARK	FLERA	NORRA SKARABORG	NATUR & AKTIVITETER	180 000
10. OSTERIAN/FALBYGDENS OST	FALKÖPING	ÖSTRA SKARABORG	GASTRONOMI	150 000
11. SPARBANKEN LIDKÖPING ARENA	LIDKÖPING	VÄSTRA SKARABORG	ARENA	150 000
12. VARNHEM - KATA GÅRD	SKARA	VÄSTRA SKARABORG	HISTORIA	120 000
13. VARA KONSERTHUS	VARA	VÄSTRA SKARABORG	ARENA	120 000
14. VÄSTERGÖTLANDS MUSEUM	SKARA	VÄSTRA SKARABORG	HISTORIA	120 000
15. VADSBO MUSEUM	MARIESTAD	NORRA SKARABORG	HISTORIA	110 000
16. SKARA DOMKYRKA	SKARA	VÄSTRA SKARABORG	HISTORIA	100 000
17. SPIKENS FISKEHAMN	LIDKÖPING	VÄSTRA SKARABORG	HAMN	100 000

Källa: Uppdragsgivaren och respektive besöksmåls hemsida

4.2 NORRA SKARABORG

4.2.1 ÖVERSIKT

Norra Skaraborgs turism kretsar till stor del kring historiska sevärdheter som exempelvis Karlsborgs fästning samt naturupplevelser relaterade till bland annat Göta kanal och Tivedens nationalpark.

4.2.2 BESÖKSMÅL

Ett av både Norra Skaraborgs och Sveriges främsta besöksmål är Göta kanal. Kanalen sträcker sig över 19 mil från Mem vid Östersjön till Sjötorp vid Väneren och passerar tre kommuner i Norra Skaraborg. Kanalen har årligen omkring 1 miljon besökare på Västgötasidan. Av dessa besökare är cirka 30 procent utländska. Besökarna vid Göta kanal färdas inte endast med båt, utan många cyklar, promenerar och åker bil. Det finns även många kryssningar som erbjuder turer från några timmar upp till fem dagar med möjlighet till övernattning. Populära aktiviteter för besökare är bland annat shopping, matupplevelser och utflykter i närområdet. Cirka 27 procent av besökarna bor på vandrarhem eller hotell och resenärer spenderar i genomsnitt 10,8 nätter längs kanalen. Enligt undersökningar gjorda av Göta kanal spenderar dessa besökare i genomsnitt cirka 1 400 kronor per dag. Kanalen genomgår för närvarande en utvecklingsfas där över 1 miljard kronor har investerats i renovering och underhåll av både kanalen och de omkringliggande besöksmålen. De har också etablerat en samlad webbplats där besökare kan boka alla aktiviteter, hotell och kryssningar längs kanalen.

Mariestad är en populär turistdestination, framförallt under sommaren tack vare sitt sjönära läge, gästhamn och vackra stadskärna. I Mariestad ligger också Vadsbo museum som fokuserar på bygdens historia och konst, och lockar cirka 110 000 besökare årligen. Museet förväntas utvecklas till destinationen Marieholm inom två år genom att minska samlingarna, öka interaktiviteten i utställningarna och erbjuda guidade turer i närområdet.

En annan populär sommardestination i Norra Skaraborg är Karlsborg vid Vättern som årligen lockar omkring 550 000 dagsbesökare till kanalområdena, Forsviks hamn och olika evenemang. Där ligger också Karlsborgs fästning med anor från tidigt 1800-tal och delar av nationalparken Tiveden. Fästningen investerar nu cirka 5 miljoner kronor i utvecklingen av ett escape room i fästningens bottenvåning, vilket är avsett att locka besökare året runt. I dagsläget har Karlsborgs fästning och Tiveden tillsammans cirka 40 000 besökare varje månad under sommarsäsongen från juni till augusti, och ungefär 20 000 besökare per månad under resten av året. Besökarna utgörs främst av barnfamiljer

T4.2 URVAL AV POPULÄRA EVENEMANG I SKARABORG

EVENEMANG ¹	KOMMUN	BESÖKARE
TRANDANSEN (Å)	- (ÖSTRA & VÄSTRA)	150 000
STOCHAMPIONATET	SKARA (VÄSTRA)	40 000
SM-VECKAN VINTER (I)	SKÖVDE (ÖSTRA)	38 000
MATFESTIVALEN (Å)	SKÖVDE (ÖSTRA)	30 000
SLÖJDMÄSSA (Å)	HJO (ÖSTRA)	25 000
NOSSAN LJUSFESTIVAL (Å)	GRÄSTORP (VÄSTRA)	25 000
POWER BIG MEET (Å)	LIDKÖPING (VÄSTRA)	20 000
VM I ENDURO (I)	SKÖVDE (ÖSTRA)	20 000
GIF- CUPEN(Å)	TIDAHOLM (ÖSTRA)	20 000
CRUISING (Å)	FALKÖPING (ÖSTRA)	20 000
VÅRRUNDAN KINNEKULLE (Å)	GÖTENE (VÄSTRA)	20 000
MELODIFESTIVALEN (I)	LIDKÖPING (VÄSTRA)	15 000
OBSTACLE RUN (Å)	LIDKÖPING (VÄSTRA)	15 000
RIX FM FESTIVAL (I)	LIDKÖPING (VÄSTRA)	14 000
SKADEVI CUP (Å)	SKÖVDE (ÖSTRA)	10 000
HAJSTORP SKÖRDEMARKNAD (Å)	TÖREBODA (NORRA)	10 000
NATIONALDAGSFIRANDE (Å)	KARLSBORG (NORRA)	10 000
HOVA RIDDARVECKA (Å)	GULLSPÅNG (NORRA)	7 500

Källa: Uppdragsgivaren och respektive besöksmåls hemsida
¹(Å) årligt återkommande evenemang, (I) evenemang som anordnats en eller ett par gånger.

Göta kanal.

Hova riddarvecka.

och pensionärer, medan skolklasser som tidigare utgjorde en stor del av målgruppen har minskat under de senaste åren till endast några få klasser varje år.

4.2.3 EVENEMANG

Norra Skaraborg har ett antal återkommande evenemang. Bland dem finns Hova Riddarvecka i Gullspång och Diggiloo, en sommarturné som besöker flera platser i Sverige, däribland några av Skaraborgs kommuner. Riddarveckan i Hova initierades 1990 och har därefter varit en årlig tradition, arrangerad under en vecka varje sommar. Under veckan anordnas bland annat tornerspel och gatlopp genom Hova, där det även finns en riddarby med hantverkshandel. Det säljs i genomsnitt cirka 7 500 biljetter till tornerspelen, men det finns ingen exakt uppgift för det totala besöksantalet under veckan. Utöver ovan nämnda evenemang anordnas även en populär skördemarknad i Hajstorp i Töreboda och ett nationaldagsfirande i Karlsborg. Båda dessa evenemang lockar ungefär 10 000 besökare varje år.

4.3 ÖSTRA SKARABORG

4.3.1 ÖVERSIKT

Privatmarknaden i Östra Skaraborg kännetecknas av sport, natur och friluftsliv. En av de mest populära destinationerna är Billingen som bland annat erbjuder skidåkning på vintern och mountainbikecykling på sommaren. Dessutom arrangeras flera idrottsevenemang i området, bland annat Skadevi Cup som äger rum varje år och SM-veckan vinter 2023.

Billingen.

Hornborgasjön.

4.3.2 BESÖKSMÅL

I Östra Skaraborg finns aktivitetsområden som till exempel Billingen i Skövde och Hornborgasjön i Falköping som har cirka 1 miljon respektive 120 000 besökare per år. Cirka 80 procent av Billingens årliga besökare uppskattas vara boende lokalt, medan resterande i stor utsträckning bor i övriga Skaraborg. Billingen är ett aktivitetsområde med bland annat vandringsleder, cykelleder och skidspår. Området befinner sig i en utvecklingsfas där bland annat mountainbikespår, cykelleder, vandringsleder och en trollskog utvecklas, vilket förväntas leda till en ökning av antalet besökare inom några år. För närvarande genomförs cirka 70-80 procent av alla besök på Billingen under vinterhalvåret på grund av dess skidfaciliteter. Med anledning av satsningen förväntas dock säsongvariationen att jämnas ut, med en fördelning på cirka 50/50 mellan vinter och sommar, samt göra berget till en attraktiv weekenddestination. Under de senaste tre åren har kommunen investerat cirka 300 miljoner kronor i projektet.

Hornborgasjön med en yta på 28 kvadratkilometer är känd för sitt rika fågelliv, särskilt under tranornas vårflyttning. Varje år samlas tusentals tranor vid sjön, vilket gör den till ett populärt utflyktsmål för fågelskådare. I Östra Skaraborg finns även Osterian som är en ostbutik i Falköping som erbjuder över 150 olika sorters

Trandansen vid Hornborgasjön.

Mountainbike.

ost och som årligen har drygt 150 000 besökare. Andra populära besöksmål är trästaden Hjo vid Vättern och Hökensås som är en del av Platåbergens Geopark.

4.3.3 EVENEMANG

Under 2023 arrangerades flera evenemang i Östra Skaraborg. Ett av dem var SM-veckan vinter i Skövde som hade cirka 38 000 besökare och därmed blev det största evenemanget under året. Vidare arrangerades VM i Enduro och Matfestivalen, båda i Skövde kommun med omkring 20 000 respektive 30 000 besökare. Ett årligen återkommande evenemang är Skadevi Cup som arrangeras både som en handbollsturnering under Allhelgonahelgen och som en fotbollsturnering under sommaren. Handbollsturneringen har cirka 260 övernattande lag och flera tusen besökare. Detta skapar en utmaning med boendet eftersom det endast finns ett begränsat antal skolsalar tillgängliga för övernattning. I dagsläget bor cirka 10-20 lag på hotell under handbollsturneringen. Fotbollsturneringen står inför liknande utmaningar men med anledning av att den anordnas under sommaren är det fler som väljer att bo i husbil.

En av de största anläggningarna för evenemang i Östra Skaraborg är Arena Skövde som ursprungligen byggdes 1971 med en hall och en simbassäng. Sedan dess har anläggningen gradvis utökats och inkluderar nu flera stora planer för aktiviteter som basket, handboll, innebandy och badminton samt ett upplevelsebad. På Arena Skövde genomförs såväl idrottsevenemang som konserter och konferenser. Kapaciteten uppgår till cirka 2 400 personer vid idrottsevenemang och 3 400 personer vid konserter.

Andra större evenemang med många besökare är Trandansen vid Hornborgasjön, Slöjdmässan i Hjo och Konstnatten Mekelsmäss (Falbygden). Dessutom arrangeras olika idrotts- och kulturevenemang bland kommunerna som lockar många besökare.

4.4 VÄSTRA SKARABORG

4.4.1 ÖVERSIKT

I Västra Skaraborg kännetecknas turismen bland annat av familjedestinationer som Skara sommarland, Skandinavien största vattenpark, samt historiska landmärken som Läckö slott, Varnhem och Kata gård samt Skara domkyrka. Det arrangeras regelbundet idrottsevenemang som Davis Cup samt populära kulturella evenemang som bland annat Melodifestivalen.

4.4.2 BESÖKSMÅL

Skara sommarland är ett av Sveriges största upplevelsebad med fler än 40 berg- och dalbanor, karuseller och vattenrutschbanor. Parken är öppen från början av juni

SM-veckan vinter anordnades i Skövde 2023.

Enduro.

Skadevi cup.

Batra & Glans - 30 år tillsammans. Föreställning i Arena Skövde.

till slutet av augusti och har under den tiden 300 000 besökare. Cirka 90 procent av besökarna är från Sverige och resten är mestadels från Norge. Barnfamiljer utgör en stor del av besökarna, men vissa dagar kan även företag hyra hela parken. Enligt Skara sommarland har efterfrågan på nöjesparksupplevelser ständigt vuxit under de senaste åren och de förväntar sig en fortsatt tillväxt.

I Västra Skaraborg finns ett flertal historiska sevärdheter, bland annat Läckö slott, Skara domkyrka och Varnhems klosterkyrka. Skara domkyrka har anor från 1100-talet och utgör ett betydelsefullt landmärke för Skara kommun. Varnhem/Kata gård är historiska lämningar av en gård och en kristen kyrka från 900-talet som numera fungerar som museum. Läckö slott har anor från 1200-talet och är beläget på Kållandsö, cirka 20 kilometer från Lidköpings tätort. Utöver slottet med tillhörande kyrka och trädgård finns även ett Naturum samt möjlighet till aktiviteter som kanotpaddling på Vätern. Ett annat populärt besöksmål i närheten av Läckö slott är Spiken som är en levande fiskehamn.

Kinnekulle är ett platåberg i Götene kommun som har cirka 200 000 besökare per år. Det finns bland annat vandringsleder och cykelvägar i vacker natur, men också möjlighet till paddling och andra vattenaktiviteter då det ligger vid Vätern. Det pågår för närvarande en förstudie där förutsättningarna för ett nytt besökscentrum på Kinnekulle med bland annat Naturum, hotell, spa och restaurang undersöks. Syftet är att vidareutveckla besöksmålet och ge besökare en tydlig utgångspunkt för

deras upplevelse på berget.

4.4.3 EVENEMANG

I Västra Skaraborg finns ett flertal återkommande evenemang, där flera är inriktade mot musik och sport. Det största evenemanget i området är Stochampionatet i Skara som är ett travlopp för fyraåriga ston som lockar cirka 40 000 besökare per år. Andra stora evenemang inkluderar Vårrundan Kinnekulle med 20 000 besökare, och vissa år har en deltävling i Melodifestivalen anordnats i Lidköping, senast 2023 med cirka 15 000 besökare.

I Västra Skaraborg finns två anläggningar som frekvent nyttjas för större evenemang: Vara konserthus och Sparbanken Lidköping Arena. Vara konserthus invigdes 2003 och arrangerar cirka 200 konserter per år i sina fyra salar. Den största salen har 517 sittplatser fördelade på tre våningar. Under 2024 förväntas konserthusets ha omkring 90 000 besökare med en successiv tillväxt därefter. Konserthusets säsong sträcker sig från augusti till maj med en relativt jämn fördelning av besökare mellan månaderna. Endast 25 procent av besökarna kommer från Vara, medan resterande 75 procent är tillresta från andra kommuner.

Sparbanken Lidköping Arena byggdes 2009 och har sedan dess använts för idrottsevenemang, konserter, mässor och andra typer av evenemang. Bland annat har arenan varit värd för deltävlingar i Melodifestivalen samt Davis Cup. Arenan har en kapacitet för cirka 5 000 sittplatser på läktare och 12 000 ståplatser.

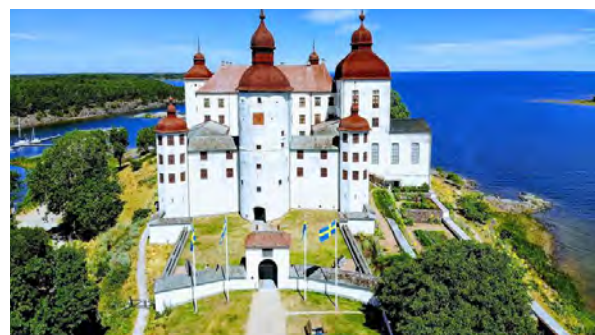
Skara sommarland.

Vara konserthus.

Skara domkyrka.

Läckö slott.

5 FÖRETAGSMARKNAD

I detta kapitel beskrivs strukturen på Skaraborgs företagsmarknad och de största arbetsgivarna.

5.1 ÖVERSIKT

Skaraborg är en delregion i Västra Götalandsregionen som består av 15 kommuner där det sammanlagt finns ungefär 120 000 arbetsställen. Flest personer arbetar inom vård och omsorg, tillverkningsindustrin, handel, utbildning samt myndigheter och försvar. Vård, omsorg och utbildning hanteras till stor del av kommunerna och Västra Götalandsregionen, och kommunen är den största arbetsgivaren i alla kommuner i Skaraborg förutom i Götene och Karlsborg. De största privata arbetsgivarna är nästan uteslutande verksamma inom tillverkningsindustrin, vilket också framgår av de största näringsgrenarna i tabell 5.1 och 5.2. En stor del av tillverkningen är kopplad till fordonsindustrin med ett flertal underleverantörer, men det finns också stor tillverkning inom branscherna trä, möbler och inredning. Andra tongivande branscher är sten, mineralull och akustik samt gröna näringar så som livsmedelsförädling.

För att få en uppfattning om näringslivets och den offentliga sektorns förmåga att generera logiefterfrågan har antalet belagda rum av affärsgäster jämförts med det totala antalet sysselsatta i Skaraborg. Antalet belagda rum av affärsgäster per sysselsatt i Skaraborg uppgick till 1,2 under 2022 (senaste tillgängliga år med slutlig statistik), jämfört med 1,6 i riket, exklusive de tre storstadskommunerna.

5.2 NORRA SKARABORG

I Norra Skaraborg är flest personer sysselsatta inom tillverkningsindustrin samt vård och omsorg. Undantaget är Karlsborg där 34 procent av arbetskraften är sysselsatt inom myndighet och försvar, varav merparten inom Försvarsmakten på Karlsborgs garnison. Det finns även en betydande besöksnäring i Norra Skaraborg där Göta kanal samt Mariestad och Karlsborg som ligger vid Vänern respektive Vättern är populära sommardestinationer. Övriga branscher som präglar näringslivet i Norra Skaraborg är jord- och skogsbruk. Tack vare att E20 går genom Norra Skaraborg finns det också goda logistikmöjligheter.

T5.1 STÖRSTA NÄRINGSGREVAR I SKARABORG, 2022

NÄRINGSGREN	ANTAL SYSSELSATTA	ANDEL
VÅRD OCH OMSORG	23 459	18%
TILLVERKNINGSINDUSTRI	25 022	19%
HANDEL	13 895	11%
UTBILDNING	13 355	10%
MYNDIGHETER OCH FÖRSVAR	9 865	8%

Källa: SCB

T5.2 FÖRDELNING AV NÄRINGSGREVAR PER OMRÅDE, 2022

NÄRINGSGREN	NORRA SKARABORG	ÖSTRA SKARABORG	VÄSTRA SKARABORG
VÅRD OCH OMSORG	16%	20%	16%
TILLVERKNINGSINDUSTRI	20%	18%	20%
HANDEL	9%	10%	12%
UTBILDNING	11%	11%	9%
MYNDIGHET OCH FÖRSVAR	12%	8%	5%

Källa: SCB

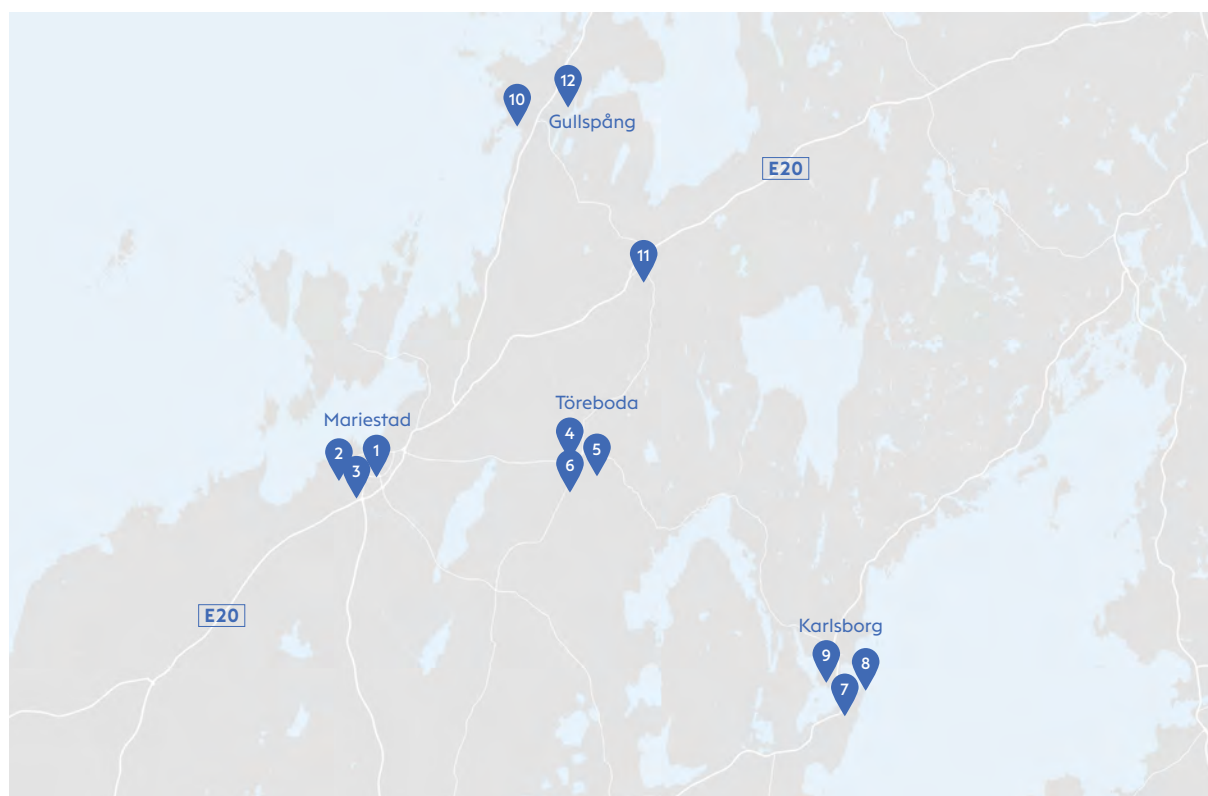
Metsä Tissue.

Mariestad är Norra Skaraborgs största stad och har områdets största privata arbetsgivare, Metsä Tissue, som tillverkar mjukpapper. På produktionsanläggningen i Mariestad arbetar idag cirka 350 personer. Då den är under utbyggnad kommer personalstyrkan utökas med cirka 100-150 nya arbetstillfällen när den nya anläggningen tas i drift 2025. I Mariestad planerar även Volvokoncernen att uppföra en storskalig batterifabrik där cirka 3 000 personer beräknas vara sysselsatta när den är uppe i serieproduktion 2030. Kriminalvårdsan-

T5.3 ANDEL SYSSELSATTA I DE STÖRSTA NÄRINGSGREVARNA I NORRA SKARABORG, 2022

KOMMUN	VÅRD OCH OMSORG	TILLVERKNINGSINDUSTRI	HANDEL	MYNDIGHET OCH FÖRSVAR
GULLSPÅNG	19%	23%	5%	3%
KARLSBORG	13%	16%	5%	29%
MARIESTAD	16%	17%	12%	11%
TÖREBODA	17%	28%	6%	4%

Källa: Företagsklimat/Ekonomifakta

T5.4 URVAL AV STORA ARBETSGIVARE I NORRA SKARABORG

ARBETSGIVARE	KOMMUN	BRANSCH	ANTAL ANSTÄLLDA
1. METSÄ TISSUE	MARIESTAD	TILLVERKNING	350
2. ANSTALTEN RÖDJAN	MARIESTAD	MYNDIGHET	170
3. DS SMITH PACKAGING SWEDEN	MARIESTAD	TILLVERKNING	-
4. DALOC	TÖREBODA	TILLVERKNING	425
5. MOELVEN TÖREBODA	TÖREBODA	TILLVERKNING	128
6. NOVAB	TÖREBODA	TILLVERKNING	95
7. KARLSBORGS GARNISON	KARLSBORG	MYNDIGHET	700
8. NAMMO SWEDEN	KARLSBORG	TILLVERKNING	340
9. BRODIT	KARLSBORG	TILLVERKNING	140
10. MOELVEN VÄNERPLY	GULLSPÅNG	TILLVERKNING	153
11. NIMO	GULLSPÅNG	TILLVERKNING	115
12. PARTEX MARKING SYSTEMS	GULLSPÅNG	TILLVERKNING	50
MARIESTADS KOMMUN	MARIESTAD	-	2 875
TÖREBODA KOMMUN	TÖREBODA	-	1 225
GULLSPÅNGS KOMMUN	GULLSPÅNG	-	625
KARLSBORGS KOMMUN	KARLSBORG	-	575

Källa: Företagsklimat/Ekonomifakta

stalten Rödjan som också ligger i Mariestad kommer att expandera med nya byggnader och en helt ny sluten anstalt. När utbyggnaden står klar 2026 kommer antalet fängelseplatser att ha mer än fördubblats från dagens 106 och nya etapper tillförs kontinuerligt.

I Karlsborg ligger Karlsborgs garnison som har totalt cirka 700 anställda. Nammo tillverkar ammunition och är kommunens största privata arbetsgivare. Försvarsmakten och andra relaterade verksamheter planerar att

expandera, bland annat till följd av ett försämrat säkerhetsläge och Sveriges inträde i Nato.

I Töreboda är tillverkningsindustrin viktig och där har säkerhetsdörrtillverkaren Daloc sitt huvudkontor och större delen av sin produktion. Cirka 425 personer är sysselsatta i företagets verksamhet i Töreboda vilket gör Daloc till kommunens största privata arbetsgivare. Andra arbetsgivare med stor betydelse för kommunen är Moelven och NOVAB.

5.3 ÖSTRA SKARABORG

Skövde är Östra Skaraborgs största stad och har vuxit fram som ett centrum för dataspelsutveckling. I företagsparken Science Park Skövde i centrala Skövde arbetar cirka 1 300 personer på cirka 140 spelföretag och startupbolag. Företagsparken kommer att byggas ut och bli en ny stadsdel, Skövde Science City. Stadsdelen beräknas vara helt färdigställd 2040 och då omfatta cirka 4 000-5 000 nya arbetsplatser. Högskolan i Skövde har omkring 8 700 inskrivna studenter, drygt 530 anställda och erbjuder spetsutbildningar inom automatiserings- och produktionsteknik samt dataspelsutveckling. Drygt 500 studenter studerar inom området för dataspelsutveckling.

Några kilometer söder om Science Park Skövde ligger Östra Skaraborgs två största privata arbetsgivare: Volvo GTO Powertrain och Aurobay. De har varsin anläggning som tillsammans sysselsätter över 5 000 personer och tillsammans med det intilliggande verksamhetsområdet Timboholm blir koncentrationen av arbetsplatser väldigt hög. Skövde är också en militärstad och stadens garnison har fler än 2 000 medarbetare, vilket förväntas öka framöver, bland annat i och med Sveriges inträde i Nato. Utöver högskolan finns Skaraborgs sjukhus, Skaraborgs tingsrätt, Polisen och Västtrafik i staden.

Science Park Skövde, Högskolan i Skövde, IDC West Sweden, Volvo Car Corporation, Volvokoncernen och Aurobay har byggt upp innovationsarenan ASSAR som är en del av innovationsmiljön Science Park Skövde. Det är en mötesplats där utbildning, innovation och forskning ger nya lösningar för industrin. I Skövde ligger också BEWI som är en stor aktör inom tillverkning av hållbara förpackningar, komponenter och isoleringslösningar. De har nyligen etablerat en ny produktionslinje för Siroc-grundsystem och den nya produktionslinjen med 14 robotar som arbetar dygnet runt ökar anläggningens framtida kapacitet avsevärt.

Tibro är känt för sin möbelproduktion och över 60 företag i branschen finns representerade i kommunen, bland annat Mios huvudkontor och centrallager med 632 anställda samt SA möbler som tillverkar kontorsmöbler.

I Tidaholm ligger Tidaholmsanstalten och den ska byggas ut från att idag ha cirka 180 platser till 450 platser 2029.

Falköping, Tibro och Hjo har en småskalig privat sektor med många mindre företag. Kinnarps i Falköping som tillverkar kontorsmöbler är det stora undantaget med 857 anställda. Falköping är dessutom en viktig logistikhub där Skaraborg Logistic Center är den effektiva hållbara länken mellan näringslivet i Skaraborg och övriga världen.

Kinnarps i Falköping.

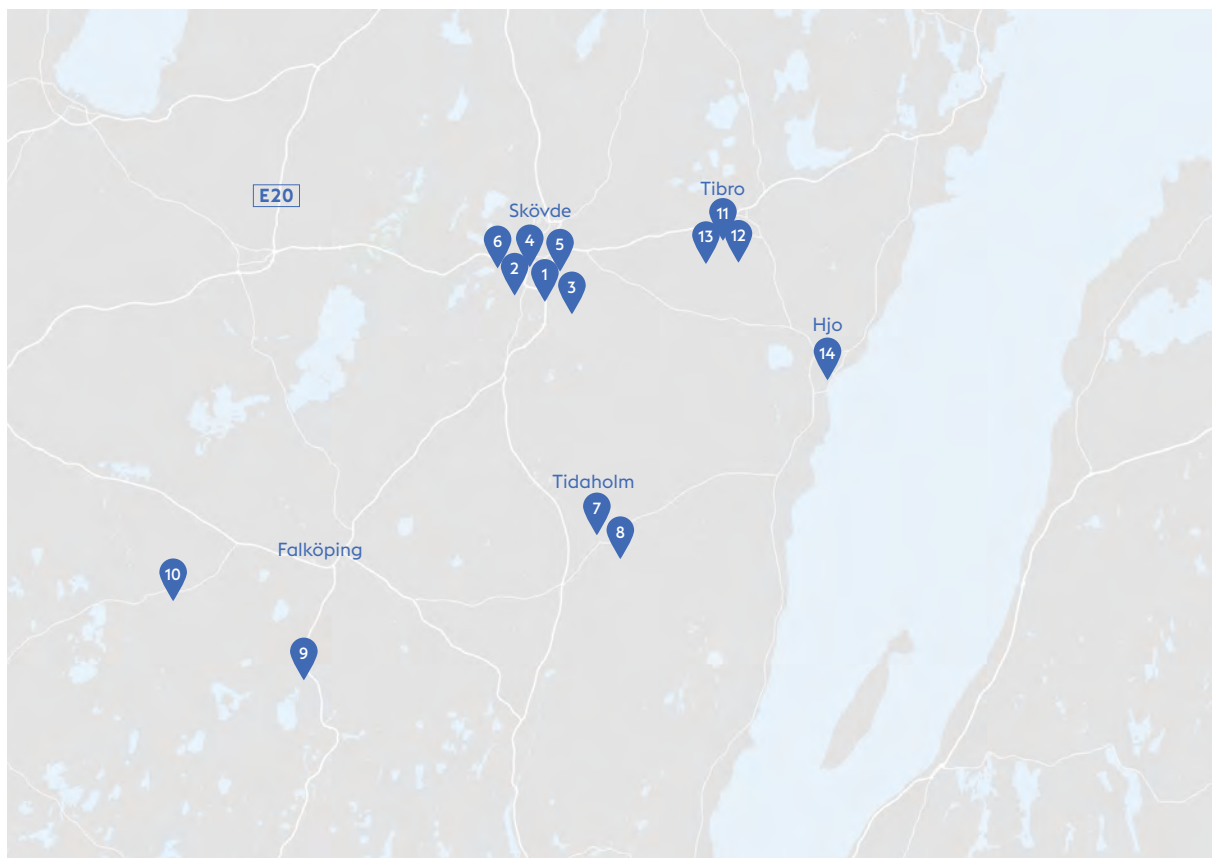

Skövde garnison.

T5.5 ANDEL SYSSELSÄTTA I DE STÖRSTA NÄRINGSRENERNA I ÖSTRA SKARABORG, 2022

KOMMUN	VÅRD OCH OMSORG	TILLVERKNINGSINDUSTRI	HANDEL	MYNDIGHET OCH FÖRSVAR
FALKÖPING	21%	18%	10%	3%
HJO	20%	15%	9%	4%
SKÖVDE	21%	18%	9%	10%
TIBRO	15%	15%	16%	7%
TIDAHOLM	17%	27%	9%	7%

Källa: Företagsklimat/Ekonomifakta

T5.6 URVAL AV STORA ARBETSGIVARE I ÖSTRA SKARABORG

ARBETSGIVARE	KOMMUN	BRANSCH	ANTAL ANSTÄLLDA
1. VOLVO GTO POWERTRAIN	SKÖVDE	TILLVERKNING	3 375
2. SKÖVDE GARNISON	SKÖVDE	FÖRSVAR	2 000
3. AUROBAY	SKÖVDE	TILLVERKNING	1 712
4. HÖGSKOLAN I SKÖVDE	SKÖVDE	UTBILDNING	500
5. CEJN	SKÖVDE	TILLVERKNING	420
6. VÄSTTRAFIK	SKÖVDE	TRANSPORT	456
7. ANSTALTEN TIDAHOLM	TIDAHOLM	MYNDIGHET	200
8. DOMETIC SWEDEN TIDAHOLM	TIDAHOLM	TILLVERKNING	171
9. KINNARPS	FALKÖPING	TILLVERKNING	857
10. AUTOMOTIVE COMPONENTS FLOBY	FALKÖPING	TILLVERKNING	414
11. MIO	TIBRO	HANDEL	632
12. LGT LOGISTICS	TIBRO	MAGASINERING	141
13. LJUSGÅRDA	TIBRO	TILLVERKNING	73
14. EMBALLATOR TECTUBES	HJO	TILLVERKNING	139
SKÖVDE KOMMUN	SKÖVDE	-	4 475
FALKÖPINGS KOMMUN	FALKÖPING	-	4 175
TIDAHOLMS KOMMUN	TIDAHOLM	-	1 525
TIBRO KOMMUN	TIBRO	-	1 075
HJO KOMMUN	HJO	-	975

Källa: Företagsklimat/Ekonomifakta

5.4 VÄSTRA SKARABORG

Västra Skaraborg vars största stad är Lidköping domineras av gröna näringar med jord- och skogsbruk, samt stora livsmedelsproducenter som Dafgårds, Arla och HK Scan. Sveriges lantbruksuniversitet och Agroväst arbetar tillsammans med näringslivet och kommunerna för att utveckla de gröna näringarna för att möta framtidens utmaningar. På Dafgårds i Götene kommun arbetar drygt 1 300 personer med tillverkning av olika typer av färdigmat, bröd och bakverk till livsmedelsbutiker, och diverse grossistvaror till restauranger. Även Götene mejeri där en stor del av Arlas smör tillverkas ligger i kommunen och har cirka 450 anställda.

I Lidköping finns totalt cirka 4 900 företag, mest små och medelstora, varav 170 stycken är industriföretag. Branscherna som dominerar är maskinbyggare, livsmedelsproducenter och plasttillverkare. Det finns också ett kluster med besöksnäring samt kreativa och kulturella näringar. Den största arbetsgivaren är kommunen med över 5 000 anställda, och Försvarsmakten vid Skaraborgs flygflottilj är en annan stor arbetsgivare med cirka 1 000 anställda. Gemensamt för Försvarsmaktens anläggningar i Sverige inklusive de i Skaraborg är att de ska expandera, bland annat med anledning av Sveriges inträde i Nato. Antalet värnpliktiga ska fördubblas till 2030 och antalet övningar och utländska besök på anläggningarna kommer att öka. Detta kommer i sin tur att öka Försvarsmaktens logibehov som redan i dagsläget är stort.

Besöksnäringen är också en viktig näringsgren för Västra Skaraborg. Skara sommarland precis utanför Skara har öppet under tre månader varje sommar och sysselsätter 500 säsongsarbetare. Då 300 000 personer besöker Skara sommarland under dessa tre månader spiller detta över på stadens affärer och restauranger. Hornborgasjön, Läckö slott och Kinnekulle är andra populära besöksmål. I Skara ligger även Julas huvudkontor och centrallager. Totalt sysselsätter Julia cirka 1 800 personer i Skara.

I Vara dominerar tillverkningsindustrin med flera företag som tillverkar lantbruksmaskiner. Några av de största företagen är Swegon, Skandia Elevator, Vedums kök och Volvo Penta. Essunga och Grästorp är två mindre kommuner med knappt 6 000 invånare och de prä-

las av lant-, jord- och skogsbruk. Kommunerna ligger längst västerut i Skaraborg och har ett förhållandevis stort utbyte med närliggande städer som Trollhättan och Göteborg. Det finns dock några större företag med ett hundratal anställda, till exempel Dahrén som tillverkar koppar- och aluminiumtråd och Linjemontage vars projekt sträcker sig från komplexa byggnationer av kraftanläggningar och ledningsnät till enklare renoveringar och serviceavtal.

Dafgårds.

Skaraborgs flygflottilj F7.

T5.7 ANDEL SYSSELSATTA I DE STÖRSTA NÄRINGSGRENARNA I VÄSTRA SKARABORG, 2022

KOMMUN	VÅRD OCH OMSORG	TILLVERKNINGSINDUSTRI	HANDEL	MYNDIGHET OCH FÖRSVAR
ESSUNGA	20%	21%	9%	4%
GRÄSTORP	24%	4%	14%	0%
GÖTENE	12%	46%	6%	1%
LIDKÖPING	20%	12%	12%	9%
SKARA	12%	12%	20%	5%
VARA	12%	30%	12%	3%

Källa: Företagsklimat/Ekonomifakta

T5.8 URVAL AV STORA ARBETSGIVARE I VÄSTRA SKARABORG

ARBETSGIVARE	KOMMUN	BRANSCH	ANTAL ANSTÄLLDA
1. DAFGÅRDS	GÖTENE	TILLVERKNING	1 316
2. ARLA FOODS	GÖTENE	TILLVERKNING	450
3. PAROC	GÖTENE	TILLVERKNING	250
4. GÖTENE KYLTRANSPORTER	GÖTENE	TRANSPORT	248
5. JULA	SKARA	HANDEL	1 797
6. SKARA SOMMARLAND	SKARA	KULTUR & NÖJE	500
7. ERLING ANDERSSONS ÅKERI	SKARA	TRANSPORT	194
8. HKSCAN SWEDEN	SKARA	TILLVERKNING	200
9. VEDUM KÖK & BAD	VARA	TILLVERKNING	400
10. SWEGON OPERATIONS	VARA	TILLVERKNING	350
11. BENDERS SVERIGE	VARA	TILLVERKNING	540
12. DAHREN SWEDEN	ESSUNGA	TILLVERKNING	275
13. SCHEDEVI PSYKIATRI	ESSUNGA	VÅRD & OMSORG	230
14. SKARABORGS FLYGFLOTTILJ	LIDKÖPING	FÖRSVAR	1 000
15. FAZER BAGERI	LIDKÖPING	TILLVERKNING	388
16. LINJEMONTAGE I GRÄSTORP	GRÄSTORP	BYGGINDUSTRI	160
LIDKÖPINGS KOMMUN	LIDKÖPING	-	5 325
SKARA KOMMUN	SKARA	-	2 325
VARA KOMMUN	VARA	-	1 425
GÖTENE KOMMUN	GÖTENE	-	1 275
GRÄSTORPS KOMMUN	GRÄSTORP	-	725
ESSUNGA KOMMUN	ESSUNGA	-	625

Källa: Företagsklimat/Ekonomifakta/Uppdragsgivaren

6 FRAMTIDA UTVECKLING

I detta kapitel beskrivs planerad stadsutveckling, infrastrukturprojekt samt ett urval av de största företagsetableringarna och hotellprojekten i Skaraborg.

6.1 ÖVERSIKT

Samtliga 15 kommuner i Skaraborg samarbetar för att uppnå målen i Skaraborg 2030. Ett stort fokusområde för utvecklingen i regionen är Volvokoncernens planerade etablering av batterifabriken i Mariestad. Omkring 3 000 personer förväntas arbeta i fabriken när serieproduktionen är igång 2030 och den beräknas skapa ytterligare cirka 15 000 arbetstillfällen i närliggande områden

och kommuner. I Skaraborg planeras också för nya bostadsområden, skolor, förskolor, centrumutveckling och stadsförnyelse. De större infrastrukturprojekten under de kommande tre åren inkluderar utbyggnaden av E20 till mötesfri landsväg med ett förväntat färdigställande 2028/2029 samt åtgärder kring Kinnekullebanan och utbyte av elkraftsanläggningar längs Västra stambanan.

Visionsbilder av Volvokoncernens planerade batterifabrik i Mariestad.

URVAL AV HOTELLPROJEKT (EXPANSIONER OCH ETABLERINGAR)

1. Bjertorp Slott
2. Rantens Hotell
3. Hotell Syfabriken
4. Green Tower
5. Naturum Vänerskärgården
6. Billingeus
7. Lundsbrunn Resort & Spa
8. Clarion Collection Hotel Majoren

URVAL AV UTVECKLINGSPROJEKT (EXPANSIONER OCH ETABLERINGAR)

9. Skandia Elevator
10. Volvokoncernens batterifabrik
11. Metsä Tissue
12. XR Solution
13. Kriminalvården Mariestad
14. Vajda Papper Scandinavia
15. Försvarmakten Karlsborg
16. Försvarets materielverk
17. Papershell
18. Emballator Tectubes
19. Skövde Science City
20. Försvarmakten Skövde
21. Kriminalvården Tidaholm
22. Volvo Cars
23. Jula Logistics
24. Axevalla Hästcentrum
25. Team Håltagarna
26. Lantmännen
27. Försvarmakten Lidköping

6.2 NORRA SKARABORG

Volvokoncernens planerade etablering av batterifabriken i Mariestad är det i särklass största projektet i Norra Skaraborg. Kopplat till fabriken sker också utveckling av E2o för att förbättra tillgängligheten inom regionen. Dessutom renoveras skolor, gator och centrum i respektive kommun. De största pågående och planerade projekten anges i tabell 6.1.

6.2.1 INFRASTRUKTUR

Under 2024 kommer en utredning att genomföras gällande nya fossilfria tågfordon på Kinnekullebanan och målsättningen är att de ska vara på plats 2030. Ytterligare information finns i avsnitt 6.4.1. Dessutom är det planerat att antalet ankomster och avgångar med tåg till Töreboda ska utökas. Samtidigt pågår utbyggnaden av E2o mellan Götene och Mariestad för att möjliggöra mötesfri trafik.

6.2.2 STADSUTVECKLING

Det pågår stadsutveckling i alla Norra Skaraborgs fyra kommuner där ett viktigt mål är att tillföra fler bostäder. Ett urval av de största bostadsprojekten inkluderar bland annat 350 bostäder i Mariestad, 80 bostäder i Karlsborg, 32 bostäder i Gullspång samt ett nytt kvarter med cirka 70 lägenheter och 7 radhus i anslutning till ett planerat hotell i Töreboda.

6.2.3 FÖRETAGSETBLERINGAR

Ett urval av de största företagsetableringarna och expansionerna som planeras i Norra Skaraborg avser Kriminalvården, Vajda Papper Scandinavia, Försvarsmakten i Karlsborg, Försvarets materielverk, Metsä Tissue, XR Solutions och Volvokoncernens batterifabrik i Mariestad. Tillsammans beräknas företagen tillföra omkring 4 500 nya arbetstillfällen, men även bidra till att fler arbetstillfällen genereras av andra aktörer i form av underleverantörer, samhällsservice etc.

VOLVOKONCERNENS BATTERIFABRIK

Volvokoncernens batterifabrik kommer att etableras i den östra delen av Mariestads tätort. Ytan täcker ungefär 1,3 kvadratkilometer och fabriken kommer att ha en storskalig produktion av battericeller till elektriska tunga lastbilar och maskiner. Den förväntade inleveransen av transporter är 300 per dag och kommer främst från Asien. Exporten förväntas vara ungefär 50 lastbilar varje dag där transportsträckorna går genom regionen ner till Göteborgs hamn. Förväntad byggstart för fabriken är 2025 och produktionsstart 2028, medan den förväntas vara uppe i serieproduktion 2030 och då ha cirka 3 000 anställda. Fabriken är därmed Skaraborgs största industrietablering och förväntas generera 15 000 nya jobb i närområdet i form av service, leverantörer etc.

T6.1 URVAL AV PÅGÅENDE OCH PLANERADE PROJEKT I NORRA SKARABORG

KOMMUN	PROJEKT	STATUS
INFRASTRUKTUR		
TÖREBODA	UTÖKAD TÅGTRAFIK TILL TÖREBODA.	PLANERING PÅGÅR.
MARIESTAD	UTBYGGNAD AV E2O MELLAN GÖTENE OCH MARIESTAD MED MÖTESFRI TRAFIK.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2029.
MARIESTAD/GULLSPÅNG	UTREDNING FÖR NYA FOSSILFRIA TÅGFORDON PÅ KINNEKULLEBANAN.	START 2024, KLART 2030.
STADSUTVECKLING		
MARIESTAD	NY STADSDEL I MARIEHOLM MED 350 BOSTÄDER.	PLANERING PÅGÅR.
TÖREBODA	NYTT KVARTER VID GREEN TOWER MED 70 LÄGENHETER OCH 7 RADHUS.	PLANERING PÅGÅR.
KARLSBORG	NYTT BOSTADSOMRÅDE I RÖDESUND MED OMKRING 80 BOSTÄDER.	PLANERING PÅGÅR.
GULLSPÅNG	NYTT BOSTADSOMRÅDE PÅ SJÖGLÄNTAN I SÖDRA OTTERBÄCKEN MED 32 TOMTER FÖR BOSTÄDER.	PÅGÅENDE PROJEKT UTAN SLUTDATUM.
FÖRETAGSETBLERINGAR		
GULLSPÅNG	ETablering av Vajda Papper Scandinavia vilket medför omkring 100 nya arbetsplatser.	BYGGSTART 2024 UTAN SLUTDATUM.
KARLSBORG	FÖRSVARSMAKTEN FÖRVÄNTAS ANSTÄLLA OMKRING 650 FLER PERSONER I OCH MED SVERIGES NATOMEDLEMSKAP.	PÅGÅENDE PROJEKT UTAN SLUTDATUM.
KARLSBORG	FÖRSVARETS MATERIELVERK ANSTÄLLER 120 PERSONER 2024 OCH 130 FLER INOM NÅGRA ÅR I OCH MED SVERIGES NATOMEDLEMSKAP.	PÅGÅENDE PROJEKT UTAN SLUTDATUM.
MARIESTAD	VOLVOKONCERNEN ETABLERAR BATTERIFABRIK SOM FÖRVÄNTAS MEDFÖRA 3 000 ARBETSTILLFÄLLEN I FABRIKEN OCH 15 000 FLER ARBETSTILLFÄLLEN I NÄRLIGGANDE OMRÅDEN.	BYGGSTART 2025, SERIEPRODUKTION 2030.
MARIESTAD	METSÄ TISSUE EXPANDERAR VERKSAMHETEN VILKET FÖRVÄNTAS MEDFÖRA OMKRING 100 NYA ARBETSTILLFÄLLEN.	FÖRVÄNTAS STARTA 2025 UTAN SLUTDATUM.
MARIESTAD	KRIMINALVÅRDSANSTALTEN RÖDJAN UTÖKAR KAPACITETEN MED 300 FLER FÅNGELSEPLATSER VILKET FÖRVÄNTAS SKAPA 280 ARBETSTILLFÄLLEN.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2026.
MARIESTAD	XR SOLUTIONS BYGGER NYTT LOGISTIKCENTER VILKET FÖRVÄNTAS MEDFÖRA 100 NYA ARBETSTILLFÄLLEN.	FÖRVÄNTAS VARA KLART VÅREN 2024.
HOTELL OCH BESÖKSNÄRING		
TÖREBODA	HOTELL MED UPP TILL 270 RUM OCH NYTT KONSERTHUS VID GÖTA KANAL.	PLANERING PÅGÅR.

Not: Projekten i tabellen representerar inte alla projekt i Norra Skaraborg.

FÖRSVARSMAKTEN I KARLSBORG

I Karlsborg finns regementet K3 som främst utbildar en underrättelsebataljon och en jägarbataljon. På K3 finns även FÖS som är Försvarsmaktens överlevnadsskola. Idag är det cirka 700 anställda på regementet och planen är att de ska expandera med några hundra nya anställda samt införa fler övningar/ansvarsområden inom några år. Centrala Karlsborg befinner sig i en bullerzon då övningar och liknande sker på Försvarsmaktens områden och anläggningar. Vidare klassas området kring Karlsborgs fästning och centrum som riksintresseområde, vilket betyder att nya byggnader inte får uppföras där.

6.2.4 HOTELL OCH BESÖKSNÄRING

Annordia har inte kännedom om några säkerställda hotelletableringar i Norra Skaraborg, dvs. planerade hotell där det finns en kontrakterad operatör. Däremot finns det tidiga planer och utredningar om nya hotell och expansioner. Det mest konkreta projektet är Green Tower i

Töreboda. Projektet omfattar ett nytt hotell med upp till 270 rum vid Göta kanal där en 52 meter hög betongsilo står idag samt ett konserthus, bostäder och verksamhetsplatser. Diskussioner pågår också om ett potentiellt läge för ett nytt hotell vid södra infarten till Mariestad och att expandera Rasta Mariestad med fler rum, men inga konkreta planer har fastställts ännu.

Vadsbo museum i Mariestad planerar att utvecklas till destinationen Marieholm inom två år genom att bland annat erbjuda interaktiva utställningar och guidade turer.

6.3 ÖSTRA SKARABORG

I Östra Skaraborg planeras bland annat investeringar i infrastrukturen för att förbättra tillgängligheten och minska restiderna. Det största stadsutvecklingsprojektet är Skövde Science City som bland annat beräknas tillföra 4 000 - 5 000 arbetsplatser vid färdigställandet 2040. Dessutom renoveras skolor, gator och centrum i

T6.2 URVAL PÅGÅENDE OCH PLANERADE PROJEKT I ÖSTRA SKARABORG

KOMMUN	PROJEKT	STATUS
INFRASTRUKTUR		
TIDAHOLM	BYGGNAD AV GÅNG- OCH CYKELVÄG VID KRIMINALVÅRDEN.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2025.
SKÖVDE	UPPRUSTNING AV VÄG 49 SÅ ATT FRAMKOMLIGHETEN BLIR LÄTTARE MELLAN E20 OCH SKÖVDE.	FÖRVÄNTAS STARTA HÖSTEN 2024 UTAN SLUTDATUM.
SKÖVDE	FÖRBÄTTRING AV TRAFIKPLATS STALLSIKEN LÄNGS RIKSVÄG 26 FÖR ATT FÖRBÄTTRA FRAMKOMLIGHETEN.	FÖRVÄNTAS STARTA 2024 UTAN SLUTDATUM.
FALKÖPING	BYTE AV ELKRAFTSANLÄGGNING MELLAN GÖTEBORG OCH ALINGSÅS 2025-2027, OCH ALINGSÅS OCH FALKÖPING MED PRELIMINÄR START 2027.	FÖRVÄNTAS STARTA 2025 UTAN SLUTDATUM.
STADSUTVECKLING		
SKÖVDE	SCIENCE CITY BYGGS UT VILKET TILLFÖR 4 000 - 5 000 NYA ARBETSPLATSER, 4 500 BOSTÄDER OCH 100 000 KVM KONTORS- OCH HÖGSKOLEYTA.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2040.
FALKÖPING	NYTT BOSTADSDOMRÅDE I FÅRABERGET MED OMKRING 440 BOSTÄDER.	PLANERING PÅGÅR.
TIBRO	CENTRUMUTVECKLING AV TIBRO TÄRTORT MED OMKRING 400 BOSTÄDER.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2030.
HJO	NYTT BOSTADSDOMRÅDE MED 24 BOSTÄDER I KEDJEHUS OCH 8 SMÅHUSTOMTER PÅ KNÄPPLAN.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2028.
FÖRETAGSETABLERINGAR		
SKÖVDE	FÖRSVARSMAKTEN FÖRVÄNTAS TA EMOT 1 000 FLER VÄRNPLIKTIGA I OCH MED SVERIGES NATOMEDLEMSKAP.	PÅGÅENDE PROJEKT UTAN SLUTDATUM.
TIDAHOLM	KRIMINALVÅRDEN EXPANDERAR MED 21 BYGGNADER VILKET FÖRVÄNTAS TILLFÖRA OMKRING 130 ARBETSPLATSER.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2028.
FALKÖPING/SKÖVDE	VOLVO CARS FLYTTAR FRÅN AUROBAYS FABRIK I SKÖVDE TILL AC FLOBYS FABRIK I FALKÖPING.	FÖRVÄNTAS VARA KLART HÖSTEN 2024.
FALKÖPING	JULA LOGISTICS EXPANDERAR MED 90 000 KVADRATMETER LOGISTIKTERMINAL, 500 METER JÄRNVÄGSSPÅR, 10 000 KVADRATMETER PERRONG OCH EN PLÅTHALL PÅ 12 000 KVADRATMETER.	FÖRVÄNTAS VARA KLART MAJ 2024.
TIBRO	PAPERSHELL BYGGER NY FABRIK VILKET KOMMER MEDFÖRA OMKRING 30 ARBETSTILLFÄLLEN OCH FLER INOM LOGISTIK.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2024.
HJO	EMBALLATOR TECTUBES HAR INVESTERAT 90 MKR FÖR ATT ÖKA PRODUKTIONEN MED 30 MILJONER FLER PLASTTUBER. ANSTÄLLER 10-15 PERSONER.	PÅGÅENDE PROJEKT.
HOTELL OCH BESÖKSNÄRING		
FALKÖPING	RANTENS HOTELL ÅTERÖPPNAS MED 24 RUM OCH 40 BÄDDAR.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2024.
FALKÖPING	HOTELL SYFABRIKEN UTÖKAR KAPACITET MED 24 RUM OCH 48 BÄDDAR.	PÅGÅENDE PROJEKT.
SKÖVDE	BILLINGEHUS EXPANDERAR MED SPA SAMT KONGRESS- OCH EVENTHALL FÖR 750 PERSONER.	SPA KLART 2024 OCH KONGRESS 2025.
SKÖVDE	KNISTAD HERRGÅRD TILLFÖR SPA.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2025.
SKÖVDE	CLARION COLLECTION HOTEL MAJOREN EXPANDERAR MED 70-80 RUM.	START- OCH SLUTÅR SAKNAS.
HJO	HOTELL BELLEVUE TILLFÖR SPA.	PLANERING PÅGÅR.

Not: Projekten i tabellen representerar inte alla projekt i Östra Skaraborg.

Karta över Skövde Science City.

Visionsbild Skövde Science City.

samtliga kommuner. De största pågående och planerade projekten listas i tabell 6.2.

6.3.1 INFRASTRUKTUR

Vid trafikplats Stallsiken i nordöstra delen av Skövde längs riksväg 26 ska framkomligheten förbättras genom en ombyggnad av cirkulationsplatsen. Preliminär byggstart är 2024 och det finns inget slutdatum. Riksväg 49 som korsar Skövde kommun från väst till öst ska bli en mötesfri landsväg för att minska restiderna då många som använder denna väg pendlar mellan kommunerna. Preliminär byggstart är 2024 och projektet beräknas vara klart 2027. Vidare gör Trafikverket ett tiotal punktsatser på Västra stambanan längs sträckan Alingsås–Hallsberg. Det är insatser som kommer att förbättra järnvägens effektivitet och driftsäkerhet för både gods- och persontrafik.

6.3.2 STADSUTVECKLING

I alla kommuner pågår omfattande stadsutveckling för att uppnå befolkningsmålet om 300 000 personer i Skaraborg. I exempelvis Skövde, Falköping, Tibro och Hjo planeras nya bostadsområden med totalt cirka 5 500 bostäder. Ett av de största projekten är Skövde Science City med cirka 4 500 bostäder, och det förväntas vara helt klart 2040. Inflyttning sker löpande allteftersom olika projekt blir färdiga, och de första invånarna flyttade in redan 2023. Vidare planeras nya bostadsområden

i Falköping och Tibro med omkring 440 respektive 400 bostäder som förväntas vara klara 2030.

SKÖVDE SCIENCE CITY

Science Park Skövde ska byggas ut från att vara en företagspark till att bli en helt ny stadsdel vid namn Skövde Science City som beräknas vara klar 2040. När stadsdelen är fullt utbyggd kommer den att uppta större delen av Mariesjöområdet som tidigare delvis har varit ett verksamhetsområde. Infrastrukturen runtomkring kommer att utvecklas med nya restauranger, affärer och ytterligare kompletterande service. Skövde Science City kommer att få cirka 4 000-5 000 nya arbetsplatser, 4 500 nya bostäder och 100 000 kvadratmeter kontors- och högskoleyta. En del av de nya lokalerna kommer att samnyttjas av företagen och högskolan för till exempel labbar och möten.

Fram till 2030 beräknas antalet anställda inom dataspelsutvecklingen i området kunna växa med cirka 100 personer om året. När allt står klart 2040 är målet att verksamheten ska vara dubbelt så stor som idag vilket innebär att antalet anställda ökar från omkring 1 300 till 2 500-3 000. Fokus för Skövde Science City är att växa hållbart med hög kvalitet på de företag som etablerar sig.

6.3.3 FÖRETAGSETABLERINGAR

Jula Logistics, Papershell, Kriminalvården och Emballator Tectubes expanderar sina verksamheter i Östra Skaraborg, vilket beräknas tillföra omkring 175 arbetstillfällen. Den största utvecklingen sker hos Försvarsmakten som beräknas skapa 1 000 fler arbetstillfällen i Skövde.

KRIMINALVÅRDEN I TIDAHOLM

Kriminalvården i Tidaholm har idag ungefär 200 anställda. Anstalten håller på att expandera och ska uppföra 21 nya byggnader. Antalet intagna som får plats på anstalten kommer att öka från 180 till cirka 450. Utbyggnationen beräknas tillföra 130 arbetstillfällen vid dess färdigställande 2029.

FÖRSVARSMAKTEN I SKÖVDE

I Skövde arbetar ungefär 2 500 heltidsanställda inom försvaret. Där finns Göta trängregemente, Västra militärregionen, Markstridsskolan, Skaraborgsgruppen, Kåkindbataljonen och Skaraborgs regemente. I och med Sveriges Natomedlemskap kommer antalet värnpliktiga att öka från dagens 1 000 till 2 000 de kommande åren.

6.3.4 HOTELL OCH BESÖKSNÄRING

Enligt Annordias kännedom finns det tre säkerställda hotellprojekt i Östra Skaraborg som medför ett tillskott av hotellrum. Rantens Hotell i Falköping försattes i kon-

kurs i mars 2023, men har ny ägare som planerar att åter öppna hotellet under 2024. I samma stad planerar Hotell Syfabriken att expandera med 24 rum och i Skövde planerar Clarion Collection Hotel Majoren att tillföra 70-80 rum, vilket mer än fördubblar hotellets befintliga kapacitet. Clarion Collection Hotel Majoren expanderar genom att fastighetsägaren Västkulla Hotell förvärvar grannfastigheterna Tor 2 (Rosa Huset) och Sleipner 3 (Brända tomten) av kommunen.

Därutöver finns det två konkreta projekt i Skövde där befintliga hotell utvecklar verksamheten, dels Knistad Herrgård som tillför nytt spa 2025, dels Billingeus som genomgår en omfattande renovering och utveckling. Under 2024 beräknas hotellets spa att färdigställas och året därpå tillförs en ny kongress- och eventhall för 750 personer. Även Hotell Bellevue i Hjo har planer på att tillföra ett spa och i mars 2024 vann ändringen av detaljplanen för den nya spatillbyggnaden laga kraft.

6.4 VÄSTRA SKARABORG

I Västra Skaraborg pågår flera projekt för att utveckla

infrastrukturen där bland annat E20 och Kinnekullebanan är i fokus. Ett annat fokusområde är Försvarsmaktens expansion, bland annat med anledning av Sveriges Natomedlemskap. Det pågår bostadsutveckling i flera kommuner och ett flertal företagsexpansioner, däribland Lantmännen som ska uppföra en storskalig produktionsanläggning för ärtprotein i Lidköping i anslutning till deras befintliga anläggning. Dessutom renoveras skolor, vägar och centrum i kommunerna. Ett urval av de största pågående och planerade projekten listas i tabell 6.3.

6.4.1 INFRASTRUKTUR

Under de kommande tre åren kommer betydande infrastrukturprojekt att genomföras i syfte att bland annat minska restiderna och förbättra tillgängligheten mellan kommunerna. Bland de största projekten är utbyggnaden av E20 i Götene och Skara samt upprustningen av riksväg 44 och 49. Ett annat stort projekt är upprustningen av Kinnekullebanan och det projektet förväntas vara klart 2030.

T6.3 URVAL AV PÅGÅENDE OCH PLANERADE PROJEKT I VÄSTRA SKARABORG

KOMMUN	PROJEKT	STATUS
INFRASTRUKTUR		
LIDKÖPING/GÖTENE	UTREDNING FÖR NYA FOSSILFRIA TÅGFORDON PÅ KINNEKULLEBANAN MED MÅLSÄTTNING ATT DE SKA VARA PÅ PLATS 2030.	FÖRVÄNTAS STARTA 2024 MED SLUTDATUM 2030.
LIDKÖPING	NYA AV-/PÅFARTER TILL VERKSAMHETSOMRÅDET VID KARTÅSEN FRÅN VÄG 44/49.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2026.
SKARA	OMBYGGNAD AV VÄG 49 MELLAN AXVALL OCH VARNHEM FÖR 2+1-VÄG.	START 2025, UTAN SLUTÅR.
VARA	NY PASSAGE ÖVER JÄRNVÄG I VARA TÄRTORT.	PLANERING PÅGÅR.
GÖTENE	UTBYGGNAD AV E20 TILL MÖTESFRI VÄG MELLAN GÖTENE OCH MARIESTAD.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2029.
GRÄSTORP	BYGGNATION AV VÄG 47/ÖSTRÄVÄGEN SAMT BRO ÖVER MJÖLÅN OCH DEN NORA CIRKULATIONEN.	FÖRVÄNTAS VARA KLART SOMMAREN 2024.
STADSUTVECKLING		
ESSUNGA	NYTT INDUSTRIOMRÅDE VID STALLAHLMSOMRÅDET OM 10 000 - 28 000 KVM.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2030.
ESSUNGA	BYGGNATION AV JONSLUNDSSKOLAN FÖR 175 SKOLELEVER, 60 FÖRSKOLEBARN.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2026.
GRÄSTORP	NYTT BOSTADSOmrÅDE BRÄNNEBACKA MED 70 SMÅHUS OCH 400 LÄGENHETER.	KLART 2040.
GRÄSTORP	NYTT VERKSAMHETSOMRÅDE I VÄSTÖLET VILKET OMFATTAR 8 HEKTAR.	KLART 2028-2030.
LIDKÖPING	STRANDPROMENAD VID FRAMNÄS STRANDPARK MED PLANER OM FRAMTIDA SERVICEBYGGNAD INNEHÅLLANDE CAFÉ/RESTAURANG.	FÖRVÄNTAS VARA KLART SOMMAREN 2024.
LIDKÖPING	UTVECKLING AV KV. SKÄRAN OCH SPETTEN MED 350 BOSTÄDER OCH P-HUS.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2028.
LIDKÖPING	NYTT BOSTADSOmrÅDE I FRAMNÄSSTADEN MED 350 - 1 000 BOSTÄDER.	PLANERING PÅGÅR.
SKARA	NYTT BOSTADSOmrÅDE I DJURGÅRDSHAGE MED OMRING 520 BOSTÄDER.	PLANERING PÅGÅR.
VARA	NYTT BOSTADSOmrÅDE I HÅKAN-MÅNSGÅRDEN MED OMRING 1 000 BOSTÄDER.	PLANERING PÅGÅR.
GÖTENE	NYTT BOSTADSOmrÅDE I KÄLBY MED OMRING 30 BOSTÄDER.	PLANERING PÅGÅR.
FÖRETAGSETBLERINGAR		
VARA	SKANDIA ELEVATOR EXPANDERAR VERKSAMHETSLOKALEN OM 2 500 KVADRATMETER VILKET FÖRVÄNTAS TILLFÖRA OMRING 20 ARBETSPLATSER INOM 5 ÅR.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2025.
LIDKÖPING	LANTMÄNNEN EXPANDERAR FABRIKEN VILKET MEDFÖR 30 NYA ANSTÄLLDA.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2026.
LIDKÖPING	FÖRSVARSMAKTEN (F7 SÄTENÄS) FÖRVÄNTAS ANSTÄLLA 1 000 FLER PERSONER I OCH MED SVERIGES NATOMEDLEMSKAP.	PÅGÅENDE PROJEKT UTAN SLUTDATUM.
SKARA	AXEVALLA HÄSTCENTRUM BYGGER UT MED PLATS FÖR 90 FLER ELEVER.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2024.
GRÄSTORP	ETablering av TEAM HÅLTAGARNA MED OMRING 45 ANSTÄLLDA.	KLART SOMMAREN 2024.
HOTELL OCH BESÖKSNÄRING		
GÖTENE	LUNDSBRUNN RESORT & SPA EXPANDERAR MED 28 RUM OCH 65 BÄDDAR.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2024.
VARA	BJERTORP SLOTT EXPANDERAR MED 20 RUM.	FÖRVÄNTAS VARA KLART 2030.
LIDKÖPING	NATURUM VÄNERSKÄRGÅRDEN PLANERAR EXPANSION MED 12 RUM.	PLANERING PÅGÅR.

Not: Projekten i tabellen representerar inte alla projekt i Västra Skaraborg.

KINNEKULLEBANAN

Kinnekullebanan är en enkelspårig järnväg som går mellan Håkantorp och Gårdsjö där den ansluter till Västra stambanan. Den är 121 kilometer lång, oelektrifierad och används till person- och godstrafik. Anledningen till upprustningen är det höga användningstrycket. Under 2024 kommer en utredning att genomföras gällande nya fossilfria tågfordon på banan och målsättningen är att de ska vara på plats 2030. Kinnekullebanan är även ett besöksmål som lockar resenärer från hela Sverige.

6.4.2 STADSUTVECKLING

I Västra Skaraborg pågår flera stadsutvecklingsprojekt, däribland planer på att skapa två nya verksamhetsområden samt fem nya bostadsområden. I Essunga planeras ett nytt industriområde på mellan 10 000 och 28 000 kvadratmeter, samt ett nytt verksamhetsområde i Grästorps på 8 hektar. Båda dessa projekt förväntas vara färdiga 2030. Därutöver finns planer på nya bostadsområden som inkluderar 470 bostäder i Grästorps, mellan 700 och 1 700 bostäder i Lidköping, 520 bostäder i Skara, 1 000 bostäder i Vara och 30 bostäder i Götene.

6.4.3 FÖRETAGSETABLERINGAR

Lantmännen, Team Håltagarna, Axevalla Hästcentrum, Försvarsmakten och Skandia Elevator planerar att expandera verksamheterna i Västra Skaraborg, vilket beräknas tillföra omkring 1 100 arbetstillfällen i området. Den största expansionen är Försvarsmakten i Sätenäs.

FÖRSVARSMAKTEN I SÄTENÄS

I Sätenäs finns Skaraborgs flygflottilj (F7). Under 2022 hade anläggningen omkring 950 anställda inkluderat yrkesofficerare, kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater, sjömän och civilanställda. I och med Sveriges Natomedlemskap kommer antalet anställda att dubblas till cirka 2 000, vilket betyder 1 000 nya arbetstillfällen under de kommande åren. På grund av Försvarsmaktens flygövningar och flygområden i Lidköping, Essunga, Vara, Grästorps och västra Skara är det stopp för byggnation av höga objekt. Det betyder att ingenting som överskrider en höjd på 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och 45 meter inom sammanhållen bebyggelse får byggas då det kan medföra en flygrisk.

LANTMÄNNEN

Lantmännen investerar drygt 1 miljard kronor i en storskalig produktionsanläggning för ärtprotein i Lidköping i anslutning till den befintliga anläggningen Reppe. Ärtproteinerna kommer att komplettera det befintliga sortimentet och skapa omkring 30 arbetstillfällen samt generera fler jobb inom närliggande branscher vid dess färdigställande 2026.

6.4.4 HOTELL OCH BESÖKSNÄRING

Enligt Annordias kännedom finns det tre konkreta hotellprojekt i Västra Skaraborg som beräknas att tillföra hotellrum. Bjertorps slott i Vara planerar att tillföra 20 nya hotellrum som förväntas vara färdigställda 2030. Under 2024 färdigställer Lundsbrunn Resort & Spa i Götene 28 nya rum inriktade mot långtidsboende gäster, primärt byggarbetare på olika projekt i Skaraborg. Lundsbrunn Resort & Spa har ny ägare (Winn Hotel Group) sedan 2 april 2024 som planerar att fortsätta vidareutveckla anläggningen som destination. Vidare planerar Naturum Vänerskärsgården en expansion med 12 rum och större publika faciliteter, men där har ännu inget definitivt investeringsbeslut tagits.

Utöver nämnda hotellprojekt har Annordia kännedom om ett flertal utredningar, planer och visioner om hotell som ännu inte resulterat i konkreta hotellprojekt. Det finns till exempel planer på ett hotell i Framnäsområdet i Lidköping och det pågår en förstudie för ett Naturum med cirka 30 hotellrum på Kinnekulle. Det finns också en utpekad tomt i detaljplan för ett nytt hotell i anslutning till Vara Konserthus.

Lundsbrunn Resort & Spa.

Naturum Vänerskärsgården.

7 HOTELLMARKNADSANALYS

I detta kapitel beskrivs strukturen och den historiska utvecklingen på hotellmarknaden i riket och Skaraborg.

7.1 INFORMATION OM STATISTIK

Analysen i detta kapitel baseras på inkvarteringsstatistik från SCB/Tillväxtverket och omfattar samtliga anläggningar i Skaraborg som SCB/Tillväxtverket definierar som hotell och öppna. Det innebär att anläggningar med färre än fem rum samt stugbyar, vandrarhem, campingar och andra typer av kommersiellt boende ej är inkluderade. Vi reserverar oss för att det kan uppstå en förskjutning i inkvarteringsstatistiken avseende hotell som rapporteras som öppna och stängda, vilket innebär att ett hotells disponibla rum kan ingå i inkvarteringsstatistiken trots att det är stängt eller att det inte ingår i statistiken trots att det är öppet. Sådana avvikelser uppstår oftast bara under en kort tid innan de korrigeras.

Marknadsanalysen innehåller inkvarteringsstatistik på månadsbasis för perioden 2014-2023 för riket, Skaraborg samt de tre geografiska delområdena.

7.2 HOTELLMARKNADEN I SVERIGE

7.2.1 ÖVERSIKT

Det finns cirka 2 270 hotell i Sverige med sammanlagt cirka 130 000 hotellrum. År 2023 belades det 26,8 miljoner hotellrum i riket och den totala logiomsättningen uppgick till 31,7 miljarder kronor. Detta gjorde den svenska hotellmarknaden till Nordens största, vilket inte är förvånande då Sverige befolkningsmässigt är det klart största av de nordiska länderna. Med hänsyn tagen till befolkningen motsvarade de 26,8 miljoner belagda hotellrummen cirka 2,5 hotellrum per invånare.

Den svenska hotellmarknaden är till största del en inhemsk marknad där 76 procent av gästnätterna var svenska under 2023. I Europa är det få länder där andelen utländska gästnätter på hotell är så låg som i Sverige. Under 2023 var snittet i EU för andelen utländska gäst-

nätter på hotell 50 procent och det var endast i Rumänien och Tyskland som andelen var lägre än i Sverige. I förhållande till befolkningen hade hotellen i Sverige 0,9 utländska gästnätter per invånare, vilket är under snittet i EU på 1,9 utländska gästnätter per invånare.

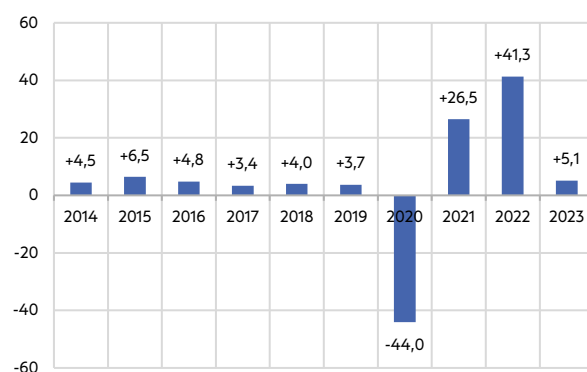
Av de 26,8 miljoner belagda hotellrummen i riket 2023 stod privatsegmentet för 52 procent, medan affärssegmentet stod för 40 procent. Resterande 8 procent av de belagda hotellrummen stod övernattande konferensgäster för. Beläggningsgraden låg på 57 procent på den svenska hotellmarknaden 2023 och intäkten per belagt rum (snittpris) uppgick till 1 182 kronor. Det gav en intäkt per disponibelt rum (RevPAR) på 680 kronor.

7.2.2 EFTERFRÅGAN PÅ HOTELLRUM

Den svenska hotellmarknaden var i stark tillväxt under lång tid innan den globala coronapandemin slog till i början på 2020. Förklaringen är ett successivt ökat resande i huvudsak kopplat till ökat välstånd och ökad handel. Under perioden innan pandemin, 2014-2019, uppgick den genomsnittliga årliga tillväxten i belagda hotellrum till cirka 4,5 procent per år. I huvudsak förklaras den starka tillväxten av en kraftig ökning i efterfrågan från privatsegmentet. Mellan 2014 och 2019 ökade antalet sålda rum till privatsegmentet med cirka 8 procent per år i genomsnitt, vilket innebar att privatresandet stod för drygt 75 procent av den totala efterfrågetillväxten under perioden. Extremt låga räntor, med stigande tillgångspriser som konsekvens, är en omständighet som bidragit till detta under perioden. De svenska hushållen har kunnat låna utan att deras kostnader för lånen har ökat medan de stigande tillgångspriserna har förbättrat hushållens balansräkningar. Den svenska kronans värde mot viktiga valutor som Euron och US-dollar har försämrats successivt från 2012 och framåt. Det har gjort det dyrare för svenskar att resa utomlands och billigare för utländska turister att vistas i Sverige, vilket ytterligare ökade efterfrågan på hotellrum under perioden, både från inhemska och utländska gäster.

När coronapandemin nådde Sverige under mars 2020 hade det dramatiska effekter på resande och hotellboende. Rädslan för smitta i kombination med diverse restriktioner för att uppnå social distansering gjorde att efterfrågan på hotellrum sjönk med drygt 70 procent i april och maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Sammantaget belades uppskattningsvis cirka 20

D7.1 ÅRLIG UTVECKLING AV BELAGDA RUM I RIKET, 2014-2023, (%)

Källa: SCB/Tillväxtverket

miljoner färre hotellrum under två år med pandemin jämfört med om pandemin inte inträffat. Det motsvarar en minskning med cirka 40 procent. Logiomsättning var enligt samma jämförelse 25 miljarder kronor lägre.

Efter att samtliga restriktioner tagits bort och smittspridningen var låg från mitten av februari 2022 kunde en tydlig återhämtning observeras. April 2022 var första månaden efter pandemin där nivån på belagda rum var högre än för motsvarande månad 2019, året före pandemin. Under resterande månader 2022 samt under samtliga månader 2023 uppvisades ett högre antal belagda rum än motsvarande månader 2019, vilket visar på en stark återhämtning. En avmattning i tillväxttakten har dock varit tydlig under den senare delen av 2023, vilket kan ses i diagrammet nedan.

Återhämtningen i efterfrågan har skett i olika takt beroende på gästsegment. Privatsegmentet har återhämtat sig snabbast och belade 14 procent fler rum 2023 jämfört med 2019. Efterfrågan från affärs- och konferenssegmentet var nästan tillbaka på pre-pandemi nivåer i fjol. Till sammans belade företagssegmentet cirka 365 000 färre rum 2023 jämfört med 2019, vilket motsvarar en minskning om cirka tre procent. Den långsammare återhämtningen från företagsmarknaden beror till viss del på att den startade senare, men också på att pandemin resulterade i vissa beteendeförändringar som exempelvis fler digitala möten.

Efterfrågan från utländska gäster i Sverige återhämtade sig nästan till 2019 års nivå i fjol och uppgick totalt till strax under tio miljoner övernattningar. Samtidigt var återhämtningen ojämn vad gäller hotellgästernas ursprungsland. Antal gästnätter ökade från resenärer med hemvist i de övriga nordiska länderna med 20,8 procent och i övriga Europa med 1,1 procent mellan 2019 och 2023. Samtidigt minskade antalet gästnätter för resenärer med hemvist utanför Europa med 15,5 procent.

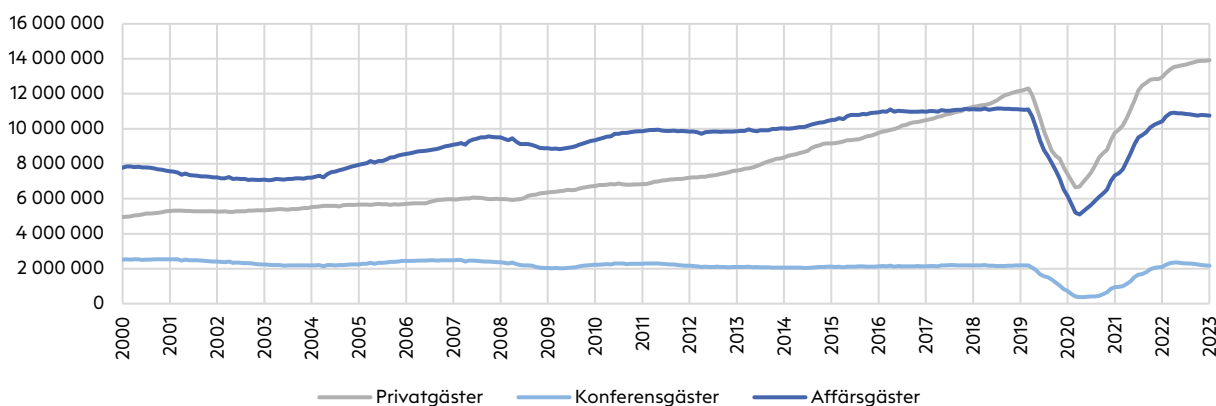
Den kraftiga tillväxten i efterfrågan från privatseg-

mentet på den svenska hotellmarknaden under perioden 2014-2019 drev upp belägningsgraden till rekordnivåer. År 2014 låg belägningsgraden på knappt 52 procent och steg sedan till 58 procent 2016 där den låg kvar fram till 2019. Före 2014 hade belägningsgraden på den svenska hotellmarknaden aldrig legat över 51 procent sedan den offentliga statistiken började publiceras 1978. Den kraftiga ökningen av belägningsgraden skedde trots att kapaciteten i Sverige ökade med drygt 11 000 hotellrum under perioden. Efter några år med svag beläggning under pandemin noterades en belägningsgrad 2023 som var cirka en procentenhet lägre jämfört med 2019, vilket helt kan tillskrivas det större utbudet av hotellrum på marknaden.

Den låga nivån på efterfrågan under pandemin hade en naturligt dämpande effekt på snittpriset på hotellrum. Det dröjde till mars 2022 innan snittpriset varaktigt översteg 2019 års nivå. Därefter har snittpriset fortsatt att stiga och ligger idag på en nivå som är betydligt högre än 2019. Under den andra halvan av 2021 började inflationstakten i Sverige att stiga och ökade successivt till höga nivåer under andra halvan av 2022. För att motverka inflationen höjdes styrräntan åtta gånger i rad och nådde i slutet av 2023 fyra procent, vilket är den högsta nivån sedan 2008. Anledningen till den mycket snabba snittpristillväxten de senaste åren beror delvis på att hotellen har behövt kompensera för de ökade driftskostnaderna. Tillväxttakten i snittpris på hotellen gick från att vara i genomsnitt 2,1 procent per år 2014-2019 till 3,3 procent per år mellan 2019-2023.

Sammantaget har den tydliga förbättringen av både belägningsgraden och snittpriset under perioden resulterat i att tillväxten i RevPAR var hög. Den genomsnittliga årliga tillväxten av RevPAR under perioden 2014-2023 var på 3,8 procent. RevPAR-nivån under 2023 var cirka 12 procent högre än 2019, vilket i stort sett enbart beror på det högre snittpriset.

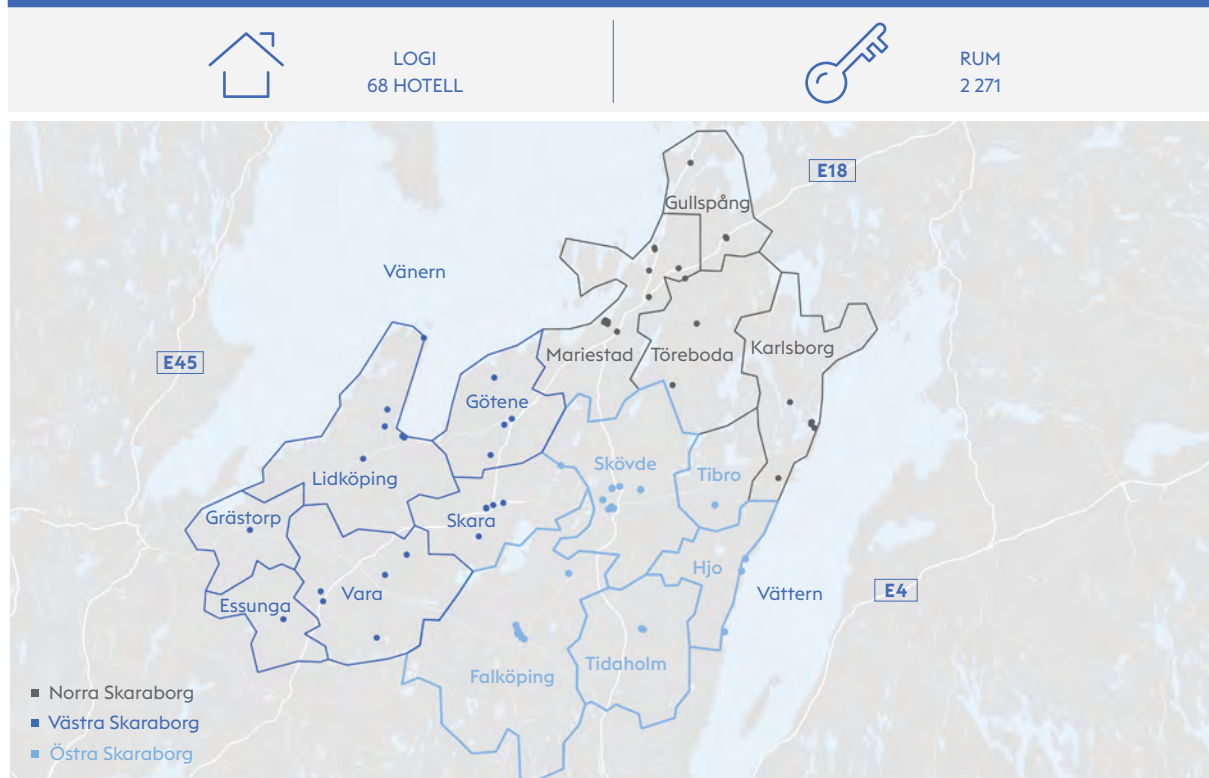
D7.2 BELAGDA RUM AV OLIKA MÅLGRUPPER I RIKET, 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Källa: SCB/Tillväxtverket

7.3 UTBUD SKARABORG

7.3.1 BEFINTLIGT UTBUD

Karta över befintliga hotell i Skaraborg.

T7.1 ANTAL HOTELL OCH RUM I RESPEKTIVE KOMMUN

KOMMUN	DELOMRÅDE	HOTELL	RUM	KOMMUN	DELOMRÅDE	HOTELL	RUM
1. GULLSPÅNG	NORRA	3	30	9. SKARA	VÄSTRA	6	252
2. MARIESTAD	NORRA	12	278	10. HJO	ÖSTRA	3	84
3. TÖREBODA	NORRA	2	13	11. GRÄSTORP	VÄSTRA	1	6
4. KARLSBORG	NORRA	6	125	12. ESSUNGA	VÄSTRA	1	10
5. GÖTENE	VÄSTRA	4	205	13. VARA	VÄSTRA	5	130
6. SKÖVDE	ÖSTRA	8	706	14. FALKÖPING	ÖSTRA	7	174
7. TIBRO	ÖSTRA	1	11	15. TIDAHOLM	ÖSTRA	2	31
8. LIDKÖPING	VÄSTRA	7	216				

T7.2 HOTELL SOM HAR ÖPPNAT I SKARABORG, 2014-2023

HOTELL	RUM	STARTÅR ¹
RIBBINGSFORS HERRGÅRD (NORRA)	14	2014-01-01
PENSIONAT KAJUTAN I SJÖTORP (NORRA)	8	2014-10-01
VILLA EKENÄS (NORRA)	9	2017-01-01
RIBBINGSTORP BED & BREAKFAST (VÄSTRA)	4	2017-01-01
RÄDDNINGSSKOLANS LÄGENHETSHOTELL (ÖSTRA)	30	2017-06-01
JÄRNVÄGSHOTELLET B&B (VÄSTRA)	16	2018-11-01
VILLA GÖTA (NORRA)	9	2019-10-01
WATERSIDE MARIESTAD (NORRA)	75	2019-10-01
RUDERS EGENDOM (ÖSTRA)	11	2019-10-01
RASTA GÖTENE (VÄSTRA)	19	2019-10-01
BÖRSTORP SLOTT (NORRA)	8	2020-01-01
HOTELL SYFABRIKEN (ÖSTRA)	11	2020-05-01
HOVA PRÄSTGÅRD BED & BREAKFAST (NORRA)	4	2022-11-01

¹Startdatum för rapportering till SCB var 1990-01-01.

Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.3 HOTELL SOM HAR SLUTAT RAPPORTERA STATISTIK TILL SCB I SKARABORG, 2014-2023

HOTELL	SLUTÅR ¹
BRÄNNEBRONA GÄSTIS	2015-01-01
GULLSPÅNGS PENSIONAT	2015-01-01
ULFSTORPS SÄTERI ALL INCLUSIVE	2015-01-01
GÄSTGIVERIET I FLOBY	2016-01-01
SALEBY GÅRD BED & BREAKFAST	2016-09-01
STADSKÄLLAREN HOTELL OCH VANDRARHEM	2017-09-01
VILLA EKENÄS	2018-01-01
HOTELL LÄCKÖ - GRAND HOTEL	2019-01-01
HOTELL GREPEN	2020-09-01
HOTELL CORNER	2021-01-01
HOTELL SKÖVDE	2022-01-01
SÄTRA BRUKS HERRGÅRD	2022-01-01
PARK HOTELL	2022-06-01
LÄCKÖ STRANDS BED & BREAKFAST	2023-01-01

¹Startdatum för rapportering till SCB var 1990-01-01.

Källa: SCB/Tillväxtverket

Antalet hotell är jämnt fördelat över Skaraborgs tre geografiska delområden, men eftersom Västra och Östra Skaraborg har de största anläggningarna så är en större del av rumsutbudet koncentrerat dit. Norra Skaraborg har drygt en tredjedel av hotellen, men endast cirka 20 procent av hotellrummen. Överlag är dock hotellutbudet i Skaraborg småskaligt. Cirka 60 procent av hotellen har färre än 25 rum och endast 5 procent har fler än 100 rum. Den genomsnittliga hotellstorleken är 33 rum.

Annordia har klassificerat hotellen efter typ, se definitioner i bilaga 1, medan standardnivån har inhämtats

från Hotels.com/Booking.com. En jämförelsevis hög andel av hotellen i Skaraborg har en avskalad servicenivå då cirka 40 procent har klassificerats som frukosthotell, pensionat och gårdshotell. Hotell med fyrstjärnig standard utgör endast 12 procent av utbudet. Cirka 34 procent av hotellen i Skaraborg har inte klassificerats av Hotels.com/Booking.com och det avser främst mindre hotell med lägre standard. Vidare tillhör endast nio hotell ett varumärke från en hotellkedja, till exempel Rasta, Best Western Plus, Sure Hotel Collection by Best Western, Scandic, Clarion Collection och Quality.

T7.4 ANTAL HOTELL I SKARABORG ENLIGT KLASSIFICERINGEN					ANTAL RUM I SKARABORG ENLIGT KLASSIFICERINGEN				
HOTELLTYP	NORRA	ÖSTRA	VÄSTRA	SKARABORG	NORRA	ÖSTRA	VÄSTRA	SKARABORG	% AV TOT.
HOTELL	10	6	6	22	287	449	365	1 101	48%
RESORT	0	2	1	3	0	295	158	453	20%
SLOTT OCH HERRGÅRDAR	2	3	2	7	23	122	56	201	9%
FRUKOSTHOTELL	4	6	5	15	27	80	87	194	9%
PENSIONAT	4	0	0	4	28	0	0	28	1%
GÅRDSHOTELL	0	2	5	7	0	18	60	78	3%
GOLFHOTELL	1	0	1	2	19	0	6	25	1%
LÄGENHETSHOTELL	0	1	1	2	0	30	11	41	2%
VÄGHOTELL	1	1	2	4	55	12	38	105	5%
KONFERENSANLÄGGNING	0	0	1	1	0	0	38	38	2%
VÄRDHUS	1	0	0	1	1	0	0	7	0%
STANDARD (ENLIGT HOTELS.COM/BOOKING.COM)									
1	1	0	0	1	6	0	0	6	0%
2	0	1	0	1	0	11	0	11	0%
2,5	3	2	3	8	112	46	54	212	9%
3	4	8	5	17	107	208	150	465	20%
3,5	3	4	3	10	77	273	181	531	23%
4	1	3	4	8	40	430	310	780	34%
5	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
OKLASSADE	11	3	9	23	104	38	124	266	12%
STORLEK									
<25 RUM	16	11	14	41	169	145	178	492	22%
25-50 RUM	5	3	5	13	147	112	178	437	19%
51-100 RUM	2	4	4	10	130	270	305	705	31%
101-150 RUM	0	2	0	2	0	239	0	239	11%
151-200 RUM	0	0	0	0	0	0	158	158	7%
>200 RUM	0	1	1	2	0	240	0	240	11%
TILLHÖRIGHET									
VARUMÄRKE	1	5	3	9	55	371	124	550	24%
FRISTÅENDE	22	16	21	59	391	635	695	1 721	76%
LÄGE									
EXTERNLÄGE	9	7	16	32	155	392	401	948	42%
CENTRALT I ORTEN	14	14	8	36	291	614	418	1 323	58%
FACILITETER									
RESTAURANG	18	10	13	41	410	797	856	2 063	91%
KONFERENSMÖJLIGHETER	12	12	14	38	308	837	807	1 952	86%
ÖPPNINGÅR ENLIGT SCB									
FÖRE 1990	8	11	10	29	230	756	496	1 482	65%
1990-2000	0	2	0	2	0	129	0	129	6%
2001-2010	7	5	8	20	85	69	254	408	18%
2011-2020	7	3	6	16	127	52	69	248	11%
EFTER 2020	1	0	0	1	4	0	0	4	0%

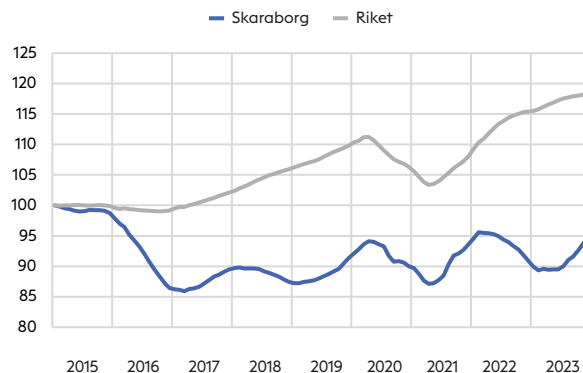
7.4 SKARABORG

7.4.1 HISTORISKT UTBUD

I Skaraborg har antalet disponibla rum per år minskat från 804 000 under 2014 till 770 000 under 2023, vilket motsvarar en negativ genomsnittlig tillväxt med 0,5 procent per år. Under samma period har disponibla rum ökat med 1,8 procent per år i riket som helhet. Utvecklingen i Skaraborg beror i huvudsak på att få stora hotell har tillkommit under den senaste tioårsperioden. Av de 13 hotell som öppnat sedan 2014 har det största hotellet 75 rum och 11 hotell har färre än 20 rum. Dessutom har två stora hotell haft tillfälligt stängt under delar av perioden, vilket fått utbudet att variera mellan olika år.

Den första betydande nedgången i utbudet inträffade från 2014 till 2016 då antalet disponibla rum minskade med 14 procent. Under denna period upphörde fem hotell permanent med verksamheten och flera stängde tillfälligt. Ett flertal anläggningar, bland annat Lundsbrunn Resort & Spa och Brännebrona Gästis stängde för att bli asylboenden under flyktingkrisen. Därefter har utbudet successivt ökat. Exempelvis återöppnades Lundsbrunn Resort & Spa under 2019, samma år som Waterside Mariestad öppnade med 75 rum, vilket resulterade i en betydande ökning av antalet hotellrum. Ned-

D7.3 UTVECKLING AV DISPONIBLA RUM, INDEX 100=DEC 2014, 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Skaraborgs utbudsutveckling har varit volatil under det senaste decenniet, framförallt på grund av att stora anläggningar varit tillfälligt stängda under perioder.

Källa: SCB/Tillväxtverket

gången i antalet disponibla rum 2022 och ökningen 2023 beror framförallt på att Billinge hus stängde tillfälligt för en omfattande renovering sedan Lotus Hotel Group tagit över verksamheten.

T7.5 ÖVERSIKT HISTORISKT UTBUD

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	CAGR ¹
SKARABORG											
HOTELL	67	67	60	66	64	69	68	68	68	67	-
DISPONIBLA RUM, TUSENTAL ²	804	787	693	721	701	741	721	761	723	770	-0,5%
RIKET											
HOTELL	2 036	2 008	1 970	2 068	2 048	2 185	2 201	2 237	2 264	2 267	-
DISPONIBLA RUM, TUSENTAL ²	39 567	39 397	39 354	40 507	42 032	43 656	41 798	43 110	45 710	46 587	+1,8%

Disponibla rum har minskat med drygt 4 procent i Skaraborg under perioden 2014-2023, samtidigt som de har ökat med 18 procent i riket som helhet.

¹Compound Annual Growth Rate (CAGR) 2014-2023. ²Tusental disponibla rum under året.

Källa: SCB/Tillväxtverket

Brevikens golfklubb.

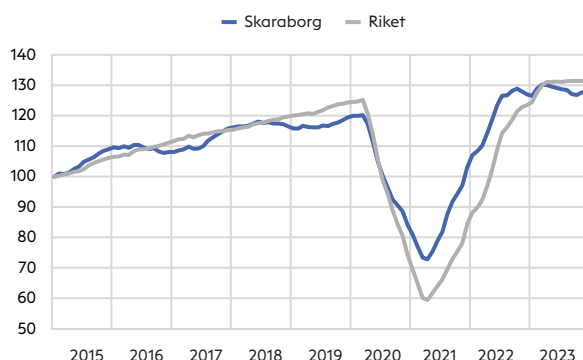
7.4.2 BELAGDA RUM

Antalet belagda rum i Skaraborg har ökat med 28 procent sedan 2014, vilket kan jämföras med en ökning om cirka 31 procent i riket. Tillväxten i Skaraborg är främst ett resultat av ett starkt privatsegment som stod för 63 procent av ökningen under den senaste tioårsperioden.

Skaraborg och riket påverkades hårt av pandemin där antalet belagda rum från 2019 till 2020 minskade med 33 procent för Skaraborg och 44 procent för riket. Därefter har båda marknaderna återhämtat sig starkt och överträffade 2019 års nivåer redan under 2022. För både Skaraborg och riket stagnerade tillväxten av belagda rum under 2023. Den positiva årstillväxten som är synlig 2023 jämfört med 2022 kan härledas till att januari och februari 2023 var betydligt bättre månader än under 2022 då det fortfarande fanns pandemirestriktioner.

Sedan 2014 har belagda rum i Skaraborg ökat i princip lika mycket på helger som vardagar, till skillnad från i riket där tillväxten var som högst under helger.

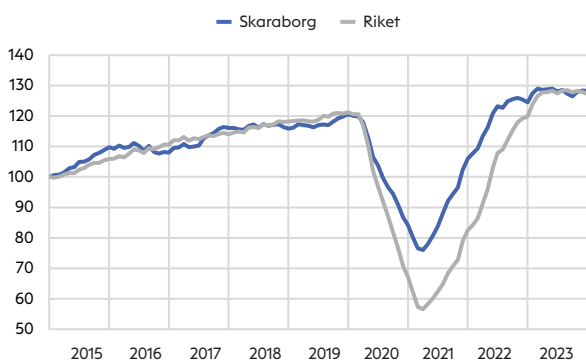
D7.5 BELAGDA RUM, INDEX 100=DEC 2014, 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Skaraborg drabbades av en mindre nedgång i efterfrågan på hotellrum under pandemin jämfört med riket som helhet.

Källa: SCB/Tillväxtverket

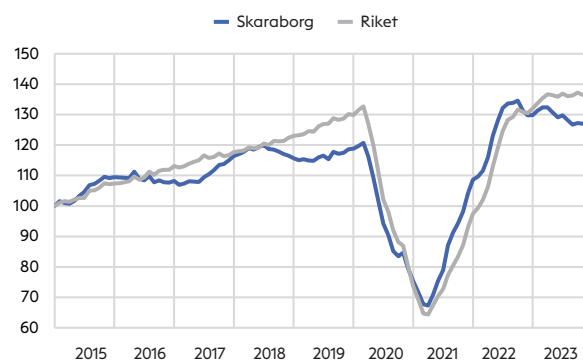
D7.4 BELAGDA RUM MÅN-TOR, INDEX 100=DEC 2014, 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Efterfrågan på hotellrum på vardagar har utvecklats likvärdigt i Skaraborg och riket sedan 2014, förutom under pandemin.

Källa: SCB/Tillväxtverket

D7.6 BELAGDA RUM FRE-SÖN, INDEX 100=DEC 2014, 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Efterfrågan på hotellrum på helger ökade med cirka 28 procent i Skaraborg 2014-2023, jämfört med 38 procent i riket.

Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.6 TOTALA ANTALET BELAGDA RUM (TUSENTAL)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	14-23 ¹
SKARABORG	300	329	324	349	348	360	243	321	380	385	+28%
RIKET	20 454	21 773	22 827	23 603	24 552	25 466	14 251	18 026	25 466	26 772	+31%

¹Procentuell förändring mellan 2014-2023.

T7.7 ÅRLIG TILLVÄXT, BELAGDA RUM (%)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	CAGR ¹
SKARABORG	-3,0	+9,6	-1,4	+7,5	-0,3	+3,6	-32,5	+32,0	+18,2	+1,4	+2,8%
RIKET	+4,5	+6,5	+4,8	+3,4	+4,0	+3,7	-44,0	+26,5	+41,3	+5,1%	3,0%

¹Compound Annual Growth Rate (CAGR) 2014-2023.

T7.8 TILLVÄXT I ANTALET BELAGDA RUM, CAGR 2014-2023

	MÅN-TOR	FRE-SÖN
SKARABORG	+2,8%	+2,8%
RIKET	+2,7%	+3,6%

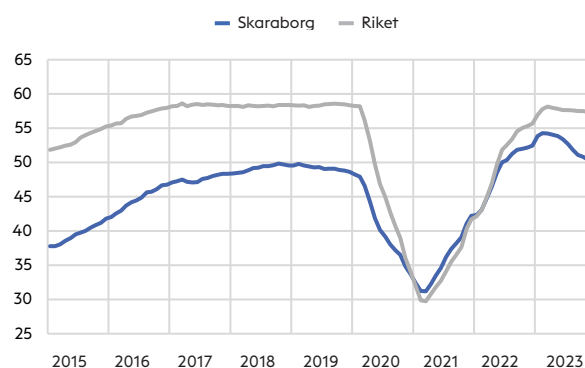
I Skaraborg har efterfrågan på hotellrum ökat i princip lika mycket på helger som på vardagar.

Källa: SCB/Tillväxtverket

7.4.3 BELÄGGNINGSGRAD

Beläggningsgraden i Skaraborg ökade successivt från drygt 37 procent 2014, till omkring 49-50 procent under 2018/2019. Merparten av ökningen ägde rum mellan 2014 och 2016 då disponibla rum minskade med 14 procent. Under 2020 föll beläggningsgraden kraftigt till följd av utbrottet av Covid-19. Efter pandemin har beläggningsgraden i Skaraborg visat på en stark återhämtning och uppgick till knappt 53 procent redan under 2022, återigen delvis på grund av minskat utbud då Billinge hus stängde tillfälligt för renovering. När Billinge hus återigen öppnade 2023 föll beläggningsgraden tillbaka till de nivåer som uppvisades strax före pandemin.

D7.7 BELÄGGNINGSGRAD, (%), 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

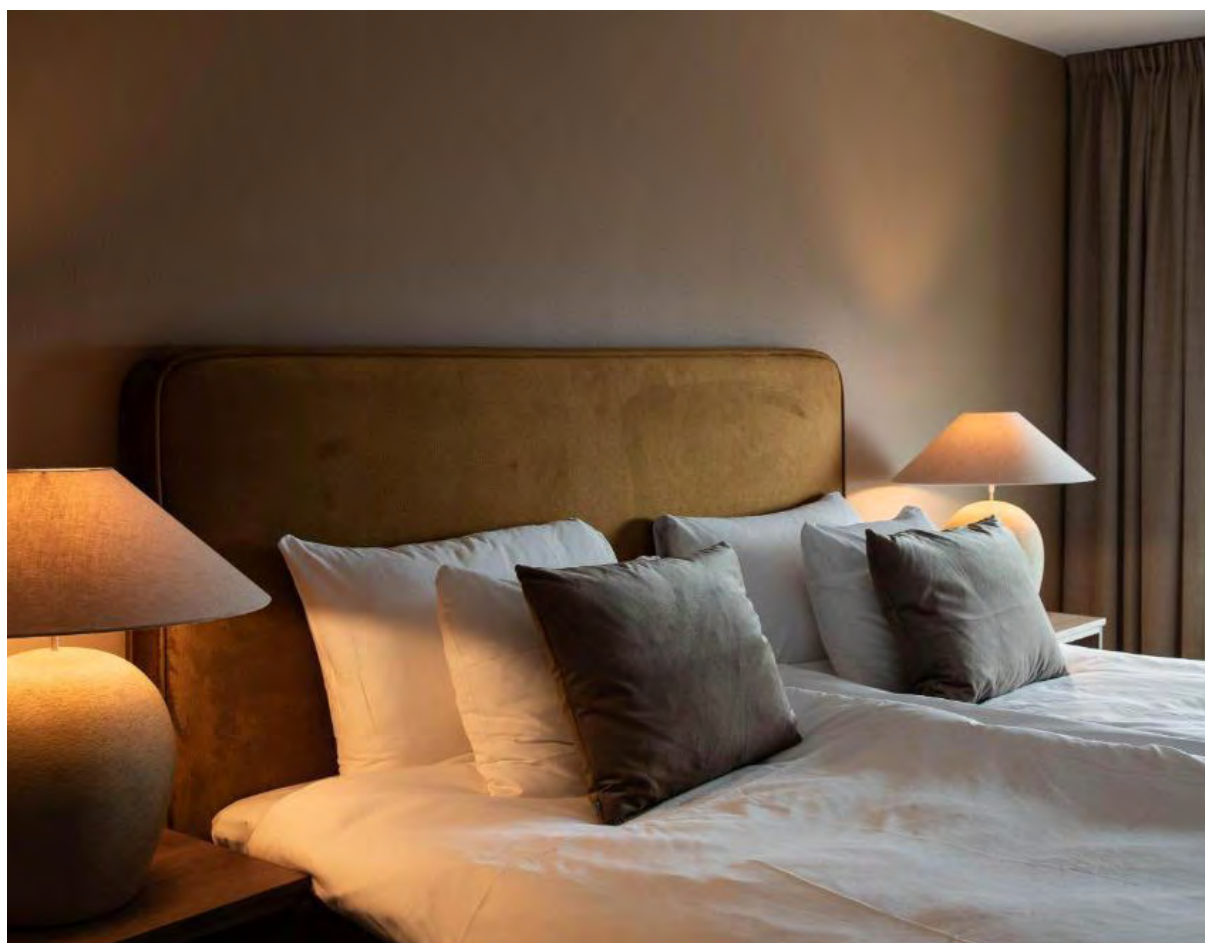
Under 2014-2019 var beläggningsgraden i Skaraborg i genomsnitt cirka 11 procentenheter lägre än nivån i riket. Skillnaden minskade till 7,5 procentenheter 2023.

Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.9 BELÄGGNINGSGRAD (%)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	FÖRÄNDRING ¹
SKARABORG	37,3	41,8	46,8	48,4	49,6	48,6	33,7	42,2	52,5	50,0	+12,6
RIKET	51,7	55,3	58,0	58,3	58,4	58,3	34,1	41,8	55,7	57,5	+5,8

¹Förändring i procentenheter 2014-2023.

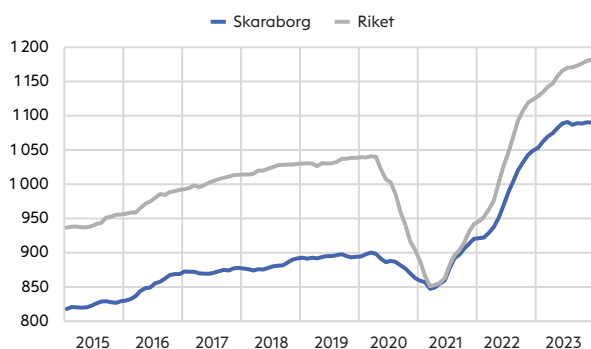

Hotellrum på Billinge hus i Skövde.

7.4.4 SNITTPRIS

Snittpriset i Skaraborg har ökat med i genomsnitt 3,3 procent per år sedan 2014 och uppgick till 1 090 kronor 2023, jämfört med 1 182 kronor i riket och en årlig tillväxt om 2,6 procent under samma period. Den stora ökningen i snittpris kan framförallt härledas till perioden efter pandemin då efterfrågan på hotellrum ökade kraftigt och det dessutom var hög inflation. Sedan 2014 har snittpriset i Skaraborg varit på en lägre nivå än i riket, men skillnaden har minskat. Fram till pandemin var snittpriset i Skaraborg cirka 12-14 procent lägre än i riket, men skillnaden krympte till 8 procent 2023.

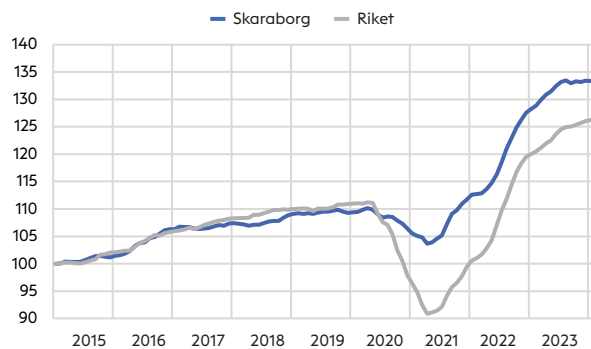
D7.8 SNITTPRIS, (SEK), 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Skillnaden i snittpris mellan Skaraborg och riket har minskat från cirka 120-140 kronor före pandemin till 93 kronor 2023.

Källa: SCB/Tillväxtverket

D7.9 SNITTPRIS, INDEX 100=DEC 2014, 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Snittpriset i Skaraborg ökade med 1,8 procent årligen 2014-2019 och med 5,1 procent årligen 2019-2023.

Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.10 SNITTPRIS (SEK)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	CAGR ¹
SKARABORG	817	829	869	878	892	894	862	920	1 048	1 090	+3,3%
RIKET	936	956	992	1 013	1 030	1 039	903	943	1 124	1 182	+2,6%

¹Compound Annual Growth Rate (CAGR) 2014-2023.

Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.11 REVPAR (SEK)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	CAGR ¹
SKARABORG	305	347	406	424	442	435	291	388	550	545	+6,7%
RIKET	484	528	575	591	601	606	308	394	626	680	+3,8%

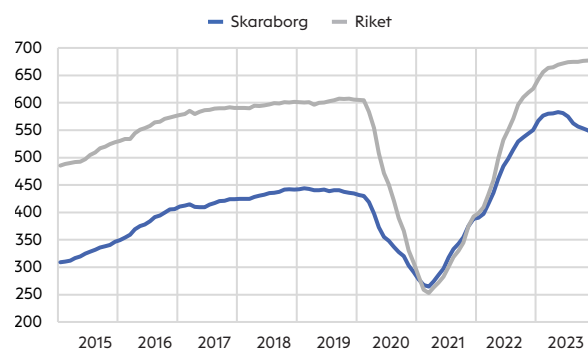
¹Compound Annual Growth Rate (CAGR) 2014-2023.

Källa: SCB/Tillväxtverket

7.4.5 REVPAR

RevPAR uppgick till 545 kronor i Skaraborg 2023, jämfört med 680 kronor i riket. Det motsvarar en årlig genomsnittlig tillväxt om 6,7 respektive 3,8 procent. Den starka tillväxten i Skaraborg beror på att både snittpriset och belägningsgraden ökat kraftigt under perioden. På grund av den höga RevPAR-tillväxten i Skaraborg har skillnaden i förhållande till rikets nivå krympt, från omkring 30 procent före pandemin till 20 procent 2023.

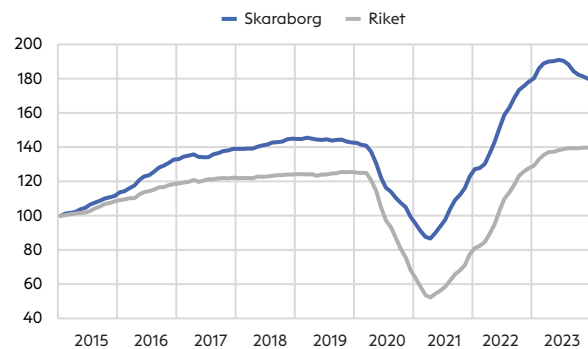
D7.10 REVPAR, (SEK), 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Under 2023 minskade RevPAR i Skaraborg på grund av en lägre belägningsgrad.

Källa: SCB/Tillväxtverket

D7.11 REVPAR, INDEX 100=DEC 2014, 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

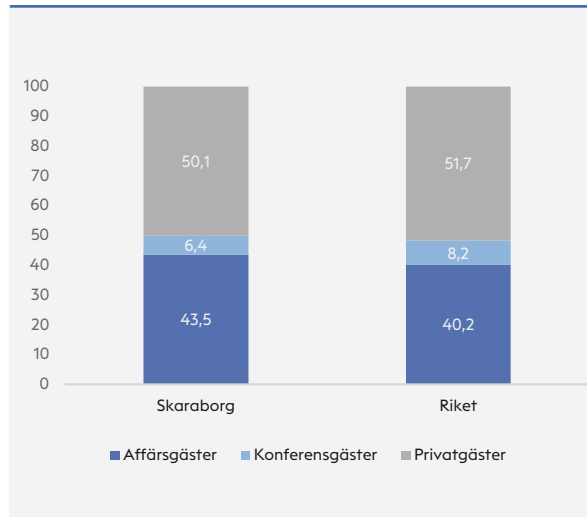
Sedan 2014 ökade RevPAR med 240 kronor i Skaraborg och 196 kronor i riket.

Källa: SCB/Tillväxtverket

7.4.6 MÅLGRUPPER

Under den senaste tioårsperioden har privatsegmentet svarat för merparten av tillväxten i belagda hotellrum i såväl Skaraborg som riket. I Skaraborg har privatsegmentet svarat för cirka 63 procent av tillväxten, jämfört med 87 procent i riket. Nivån är högre i riket oavsett jämförelseperiod, men den är osedvanligt hög under den angivna perioden eftersom affärssegmentet har haft en klart svagare återhämtning efter pandemin än privatsegmentet. På grund av privatsegmentets starka tillväxt har andelen belagda rum av privatgäster i Skaraborg ökat från drygt 46 procent 2014 till strax över 50 procent 2023. Motsvarande utveckling i riket är en privatandel från cirka 41 procent 2014 till 52 procent 2023.

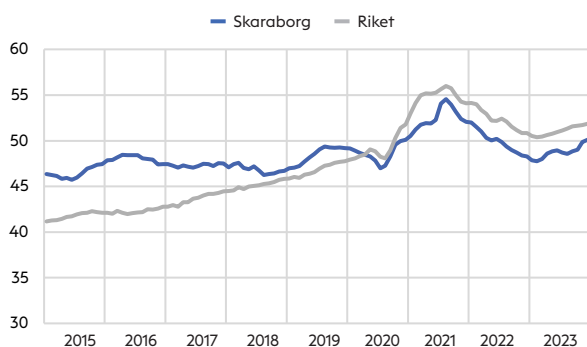
D7.12 FÖRDELNING AV BELAGDA RUM MELLAN OLIKA MÅLGRUPPER, 2023 (%)

Målgruppsstrukturen i Skaraborg är lik den i riket som stort, dock med ett något större affärssegment.

Källa: SCB/Tillväxtverket

D7.13 PRIVATSEGMENTETS ANDEL AV BELAGDA RUM, (%), 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

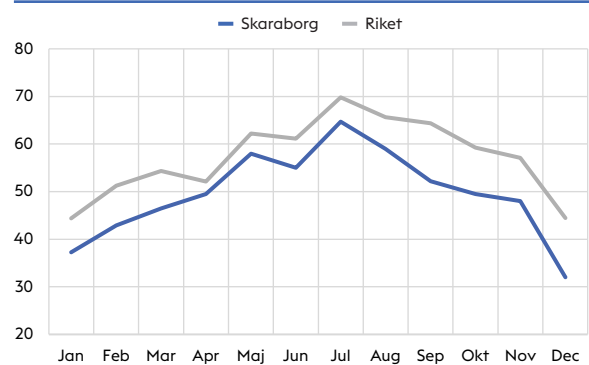
Andelen privatgäster har ökat successivt i Skaraborg och riket sedan 2014. Observera också den tillfälliga ökningen under pandemin.

Källa: SCB/Tillväxtverket

7.4.7 SÄSONGSVARIATION

Skaraborg uppvisar liknande säsongsvariationer som i riket, där efterfrågan på hotellrum är som högst från maj till oktober, och toppar i juli. Ifjol genererades 61 procent av årets totala logiomsättning under den sexmånadersperioden, vilket också är i linje med riket. Ifjol toppade både snittpriset och beläggningsgraden i juli, men innan pandemin var snittpriset som högst under senvåren och hösten då affärsresandet är mer aktivt.

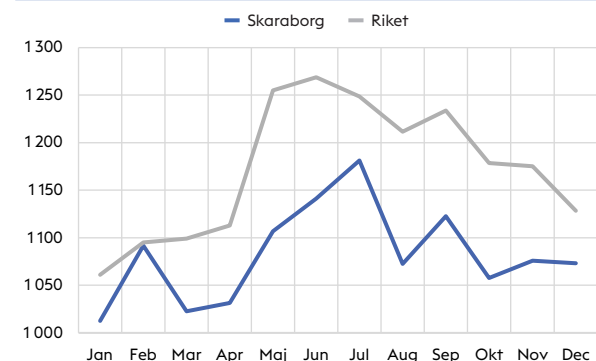
D7.14 BELÄGGNINGSGRAD, 2023 (%)

Högst beläggningsgrad i Skaraborg noteras under sommaren.

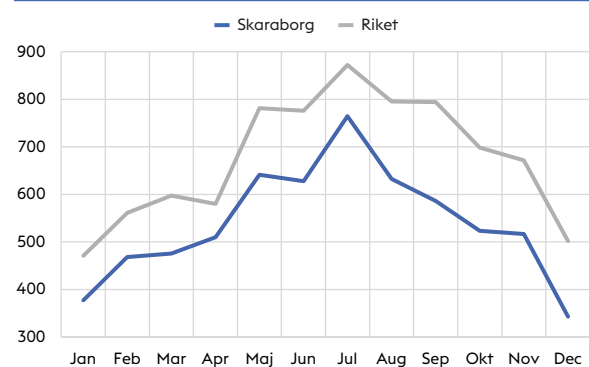
Källa: SCB/Tillväxtverket

D7.15 SNITTPRIS, 2023 (SEK)

Ifjol var snittpriset i Skaraborg som högst i juli, men har tidigare varit högst under senvåren och hösten. Källa: SCB/Tillväxtverket

D7.16 REVPAR, 2023 (SEK)

Ifjol var RevPAR i Skaraborg drygt dubbelt så högt i juli, som var den starkaste månaden, jämfört med december som var svagast.

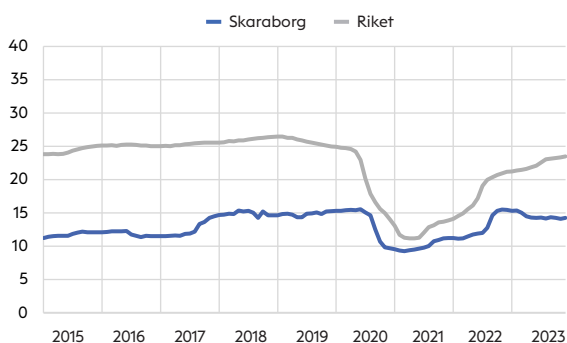
Källa: SCB/Tillväxtverket

7.4.8 GÄSTERNAS URSPRUNG

I Skaraborg ökade andelen utländska gästnätter successivt från cirka 11 procent under 2014 till omkring 15 procent 2017-2019. Efter en tillfällig nedgång under pandemin är andelen nästan tillbaka på samma nivå som före pandemin. I absoluta tal och på aggregerad nivå har segmentet återhämtat sig helt i Skaraborg efter pandemin. Däremot har de utomeuropeiska gästerna ännu inte nått tillbaka till 2019 års nivå, varken i Skaraborg eller riket.

Utländska resenärer har svarat för cirka 27 procent av tillväxten i antalet gästnätter i Skaraborg under den senaste tioårsperioden. I riket är motsvarande andel 23 procent. En bidragande orsak till tillväxten är att den svenska kronan har försvagats under perioden gentemot flera viktiga valutor, så som Euro och US dollar.

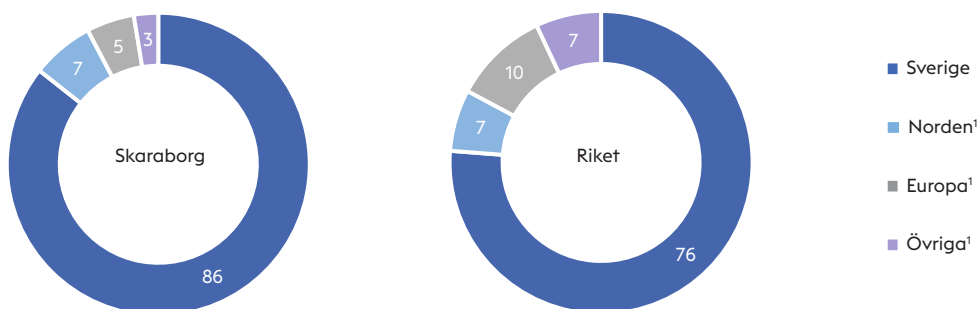
D7.18 ANDEL UTLÄNDSKA GÄSTNÄTTER, (%), 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Andelen utländska gästnätter har varit förhållandevis stabil i Skaraborg och riket under den senaste tioårsperioden.

Källa: SCB/Tillväxtverket

D7.17 GÄSTNÄTTER PER LANDGRUPP, (%), 2023

¹Belagda bäddar i Norden exkl. Sverige, Europa exkl. Norden och Övriga exkl. Europa.

Skaraborg är till stor del en inhemsk hotellmarknad. I följd uppgick andelen inhemska gästnätter till cirka 86 procent, vilket var cirka 10 procentenheter högre än motsvarande andel i riket.

Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.12 GÄSTNÄTTER PER LANDGRUPP (BELAGDA BÄDDAR, TUSENTAL)

ÅR	SKARABORG				RIKET			
	SVERIGE	NORDEN¹	EUROPA¹	ÖVRIGA¹	SVERIGE	NORDEN¹	EUROPA¹	ÖVRIGA¹
2014	397	25	16	9	23 652	2 037	3 063	2 321
2015	426	27	19	13	25 117	2 204	3 412	2 786
2016	420	24	17	13	26 473	2 161	3 606	3 076
2017	432	29	25	21	27 219	2 176	3 702	3 457
2018	428	25	23	26	27 903	2 183	3 873	3 960
2019	443	22	24	34	29 644	2 261	4 175	3 435
2020	317	7	12	14	19 296	627	1 362	1 154
2021	426	13	20	20	25 065	922	1 875	1 247
2022	467	38	31	15	31 274	2 379	3 721	2 307
2023	480	37	29	15	31 619	2 731	4 223	2 904
CAGR 2014-2023 (%)	+2,1	+4,4	+6,9	5,9	+3,3	+3,3	+3,6	+2,5

¹Antal belagda bäddar i Norden exkl. Sverige, Europa exkl. Norden och Övriga exkl. Europa.

Under pandemin skedde en markant nedgång i antalet utländska gästnätter på hotell, men i Skaraborg återhämtade sig segmentet till 2019 års nivå redan 2022. I riket har återhämtningen tagit längre tid, framförallt på grund av färre långväga resenärer.

Källa: SCB/Tillväxtverket

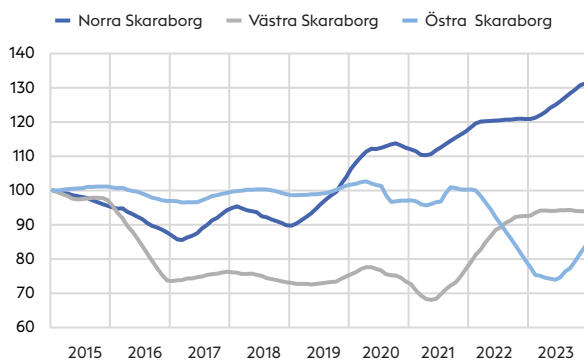
7.5 DELOMRÅDEN

7.5.1 HISTORISKT UTBUD

I avsnitt 7.4.1 framkom att antalet disponibla rum i Skaraborg har minskat med drygt 4 procent under perioden 2014-2023. Vid nedbrytning till delområden framgår det att nedgången beror på en negativ utveckling i Västra och Östra Skaraborg, medan utvecklingen har varit positiv i Norra Skaraborg.

Utbudet i Östra Skaraborg förblev relativt oförändrat fram till 2022 då det minskade med 23 procent. Detta beror på att Billinge hus stängde för renovering, men hotellet öppnade igen i juni 2023. Därmed är den negativa utbudsutvecklingen i Östra Skaraborg endast tillfällig. I Västra Skaraborg skedde en kraftig minskning av disponibla rum under 2016, följt av en period av relativt oförändrat utbud fram till slutet av 2021. Därefter ökade utbudet igen och nådde nästan samma nivåer som år 2014. Nedgången kan huvudsakligen förklaras av den tillfälliga nedstängningen av Lundsbrunn Resort & Spa i slutet av 2015.

D7.19 UTVECKLING AV DISPONIBLA RUM, INDEX 100=DEC 2014, 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Utvecklingen av disponibla rum skiljer sig åt mellan de tre delområdena, delvis på grund av tillfälliga stängningar av stora hotell.
Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.13 ÖVERSIKT HISTORISKT UTBUD

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	CAGR ¹
NORRA SKARABORG											
HOTELL	19	19	17	20	18	21	21	22	22	23	-
DISPONIBLA RUM, TUSENTAL ²	120	114	104	114	108	127	134	142	145	158	+3,1%
ÖSTRA SKARABORG											
HOTELL	22	22	20	20	20	22	22	21	20	21	-
DISPONIBLA RUM, TUSENTAL ²	368	371	357	367	363	374	357	369	286	314	-1,7%
VÄSTRA SKARABORG											
HOTELL	26	26	23	26	26	26	25	25	26	23	-
DISPONIBLA RUM, TUSENTAL ²	316	302	233	241	231	239	230	250	293	298	-0,7%

Utvecklingen av antalet disponibla rum per år var negativ i både Östra och Västra Skaraborg, vilket genererade ett negativt tillväxttal för Skaraborg som helhet. Tillväxten i Norra Skaraborg var positiv och översteg riket som helhet.

¹Compound Annual Growth Rate (CAGR) 2014-2023. ²Tusental disponibla rum under året.

Källa: SCB/Tillväxtverket

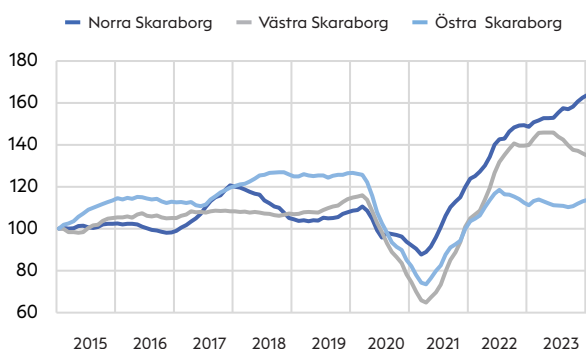

Frukost på Skara Stadshotell.

7.5.2 BELAGDA RUM

Under 2023 belades totalt cirka 385 000 hotellrum i Skaraborg, varav Norra Skaraborg svarade för 19 procent, Västra Skaraborg för 36 procent och Östra Skaraborg för 45 procent. Det är således en jämförelsevis stor skillnad i storlek mellan hotellmarknaderna. Det är den minsta marknaden, dvs. Norra Skaraborg, som har haft den starkaste utvecklingen av efterfrågan sedan 2014. Tillväxten har drivits av de nya hotellen som tillkommit under slutet av perioden, till exempel Waterside Mariestad, Villa Göta och Börstorp slott. Eftersom Billinge hus och Lundsbrunn Resort & Spa utgör en väsentlig del av utbudet i Östra respektive Västra Skaraborg så har de också stor inverkan på efterfrågans utveckling i delområdena. Att antalet belagda rum i Östra Skaraborg är på en lägre nivå 2023 än 2019 beror framförallt på att Billinge hus var stängt under årets första fem månader 2023. Efterfrågan på hotellrum i Västra Skaraborg ökade kraftigt efter pandemin, delvis på grund av att det nyrenoverade Lundsbrunn Resort & Spa då var helt öppet.

D7.20 BELAGDA RUM, INDEX 100=DEC 2014, 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Norra och Västra Skaraborg har haft en relativt god utveckling av efterfrågan på hotellrum, medan tillväxten har varit lägre i Östra Skaraborg på grund av att Billinge hus har varit tillfälligt stängt för renovering under delar av 2022 och 2023.

Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.14 TOTALA ANTALET BELAGDA RUM (TUSENTAL)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	14-23 ¹
NORRA SKARABORG	44	45	43	53	46	48	40	54	65	72	+63%
ÖSTRA SKARABORG	154	176	173	185	192	195	127	159	171	175	+16%
VÄSTRA SKARABORG	102	108	108	111	109	118	76	108	143	138	+31%

¹Procentuell förändring mellan 2014-2023.

T7.7 ÅRLIG TILLVÄXT, BELAGDA RUM (%)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	CAGR ¹
NORRA SKARABORG	+1,6	+2,5	-3,5	+21,2	-13,0	+4,0	-15,2	+34,4	+20,1	+10,3	+5,6%
ÖSTRA SKARABORG	-4,1	+14,5	-1,7	+6,9	+3,8	+1,3	-35,0	+25,9	+7,4	+2,3	+1,4%
VÄSTRA SKARABORG	-3,2	+5,3	-0,3	+3,0	-1,2	+7,5	-35,2	+40,9	+33,2	-3,8	+3,4%

¹Compound Annual Growth Rate (CAGR) 2014-2023.

T7.8 TILLVÄXT I ANTALET BELAGDA RUM, CAGR 2014-2023

	MÅN-TOR	FRE-SÖN
NORRA SKARABORG	5,7%	5,6%
ÖSTRA SKARABORG	1,3%	1,6%
VÄSTRA SKARABORG	3,5%	3,1%

Efterfrågan på hotellrum har ökat något mer på vardagar än helger i Norra och Västra Skaraborg, och tvärt om i Östra Skaraborg.

Källa: SCB/Tillväxtverket

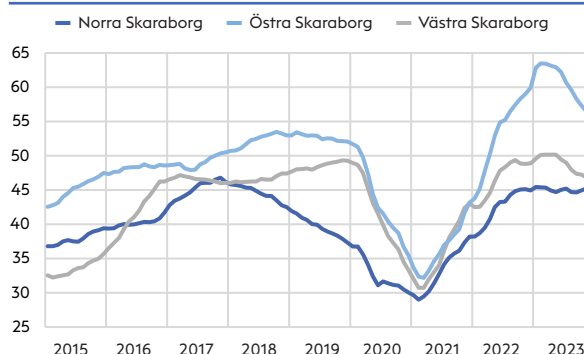
Mössebergs Kurort i Falköping.

7.5.3 BELÄGGNINGSGRAD

Under den senaste tioårsperioden noterade Östra Skaraborg konsekvent den högsta beläggningsgraden. Den ökade från cirka 42 procent 2014 till ungefär 52 procent strax före pandemin. Efter pandemin återhämtade sig marknaden redan under 2022 och beläggningsgraden nådde nästan 60 procent, för att sedan sjunka under 2023. Den kraftiga ökningen under 2022 drevs av en tillväxt i antalet belagda rum samtidigt som antalet disponibla rum minskade. Under 2023 ökade sedan utbudet igen vilket ledde till att beläggningsgraden sjönk. I Västra Skaraborg följde beläggningsgraden ett liknande mönster som Östra Skaraborg, men med något lägre nivåer under samma tidsperiod.

Beläggningsgraden i Norra Skaraborg ökade successivt fram till 2017, men minskade därefter fram till 2021. Nedgången kan förklaras av att antalet disponibla rum i Norra Skaraborg ökade med i genomsnitt 6,4 procent per år från 2016 till 2021, vilket motsvarar cirka 38 000 rum totalt. Samtidigt ökade antalet belagda rum endast

D7.22 BELÄGGNINGSGRAD, (%), 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

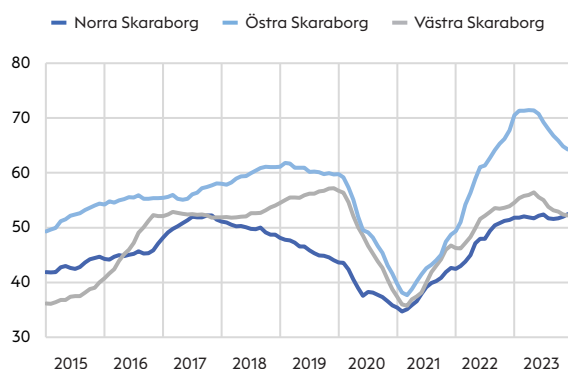

Östra Skaraborg har genomgående haft den högsta beläggningsgraden av delområdena.

Källa: SCB/Tillväxtverket

med 4,6 procent per år, motsvarande cirka 11 000 rum. Efter pandemin har marknaden återhämtat sig till nivåerna från 2016/2017.

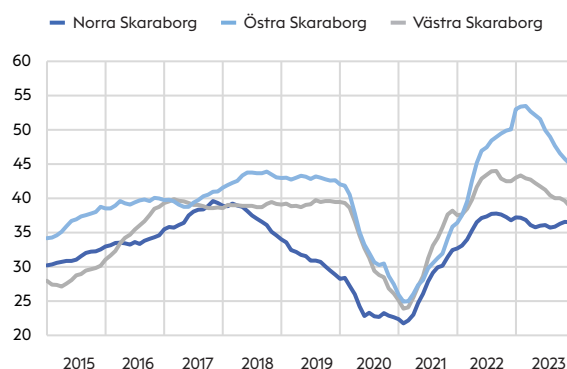
D7.21 BELÄGGNINGSGRAD MÅN-TOR, (%), 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Beläggningsgraden är klart högre under vardagar än helger för samtliga tre delområden.

Källa: SCB/Tillväxtverket

D7.23 BELÄGGNINGSGRAD FRE-SÖN, (%), 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Beläggningsgraden har utvecklats likvärdigt under helger som vardagar för samtliga tre delområden.

Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.15 BELÄGGNINGSGRAD (%)

ÅR	NORRA SKARABORG			ÖSTRA SKARABORG			VÄSTRA SKARABORG		
	MÅN-TOR	FRE-SÖN	MÅN-SÖN	MÅN-TOR	FRE-SÖN	MÅN-SÖN	MÅN-TOR	FRE-SÖN	MÅN-SÖN
2014	41,3	30,3	36,5	48,6	33,3	41,8	35,9	28,0	32,4
2015	44,7	32,5	39,4	54,4	38,7	47,5	40,0	30,2	35,7
2016	47,1	34,6	41,7	55,4	40,0	48,6	52,1	38,7	46,2
2017	51,5	39,3	46,2	58,1	41,0	50,5	51,9	38,7	46,1
2018	48,7	34,6	42,5	61,0	43,0	53,0	54,0	39,2	47,4
2019	44,0	28,9	37,3	59,7	42,7	52,1	57,2	39,4	49,3
2020	35,8	22,6	30,1	41,6	27,5	35,4	38,7	26,1	33,2
2021	42,7	32,5	38,2	48,7	35,8	43,2	46,8	38,2	43,1
2022	51,4	36,8	44,9	67,8	50,1	59,9	53,9	42,5	48,9
2023	52,5	36,5	45,4	64,3	45,1	55,8	52,2	38,9	46,3
FÖRÄNDRING' 2014-2023	+11	+6	+9	+16	+12	+14	+16	+11	+14

¹Förändring i procentenheter.

Under den studerade perioden ökade beläggningsgraden på vardagar mest, i samtliga tre delområden.

Källa: SCB/Tillväxtverket

7.5.4 SNITTPRIS

Snittpriset i de tre geografiska delområdena uppgår till ungefär samma nivå och har haft en likvärdig utveckling under den senaste tioårsperioden. Samtliga tre delområden har haft en genomsnittlig snittpristillväxt på över 3 procent per år, vilket är klart över nivån i riket som helhet. Ökningen i snittpriset har framförallt tilltagit efter pandemin. Jämfört med 2019 har snittpriserna i Norra och Östra Skaraborg ökat med 20 procent, medan snittpriserna i Västra Skaraborg ökat med 25 procent. Under den andra halvan av 2023 avstannade dock tillväxten av snittpriset i Östra och Västra Skaraborg medan den fortsatte i Norra Skaraborg.

D7.24 SNITTPRIS, (SEK), 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Snittpriset har ökat med över 3 procent per år sedan 2014 i samtliga geografiska delområden.

Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.16 SNITTPRIS (SEK)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	CAGR ¹
NORRA SKARABORG	813	836	873	939	889	934	915	936	1 035	1 117	+3,6%
ÖSTRA SKARABORG	810	820	870	861	873	897	848	884	1 044	1 079	+3,2%
VÄSTRA SKARABORG	830	841	865	877	926	874	859	965	1 060	1 089	+3,1%

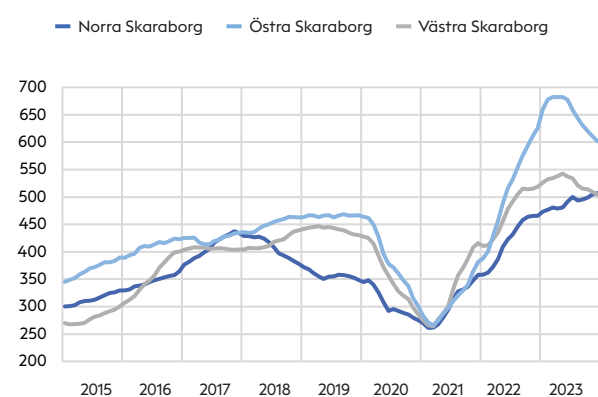
¹Compound Annual Growth Rate (CAGR) 2014-2023.

Källa: SCB/Tillväxtverket

7.5.5 REVPAR

Under perioden 2014-2023 har samtliga tre geografiska delområden haft en mycket god utveckling av RevPAR, i synnerhet Västra Skaraborg där RevPAR ökat med i genomsnitt 7,2 procent per år. Den positiva utvecklingen beror på att både snittpriset och beläggningsgraden ökat kraftigt under perioden. Även för RevPAR syns en tydlig återhämtning efter pandemin. För samtliga tre delområden översteg RevPAR 2019 års nivåer avsevärt redan under 2022. Mest anmärkningsvärd är utvecklingen i Norra Skaraborg, vars RevPAR ökade med 46 procent från 2019 till 2023. Under 2023 sjönk dock RevPAR i både Västra och Östra Skaraborg på grund av en lägre beläggningsgrad.

D7.25 REVPAR, (SEK), 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Efter nedgången av RevPAR under pandemin överträffade samtliga delområden nivåerna från 2019 redan under 2022.

Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.17 REVPAR (SEK)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	CAGR ¹
NORRA SKARABORG	297	330	364	434	378	349	275	358	465	507	+6,1%
ÖSTRA SKARABORG	339	389	423	435	463	467	300	382	625	602	+6,6%
VÄSTRA SKARABORG	269	300	400	404	439	431	286	416	519	504	+7,2%

¹Compound Annual Growth Rate (CAGR) 2014-2023.

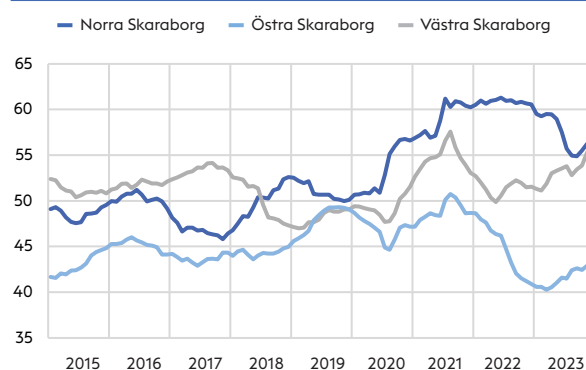
Källa: SCB/Tillväxtverket

7.5.6 MÅLGRUPPER

Under den studerade perioden visade Norra och Västra Skaraborg på en stabil och positiv utveckling av samtliga tre gästsegment. Målgrupperna har vidare återhämtat sig väl efter pandemin och närmar sig eller överträffar nivåerna före Covid-19. För Östra Skaraborg hade privat- och affärssegmenten en positiv tillväxt om 1,8 respektive 1,4 procent per år från 2014 till 2023. Konferenssegmentet utvecklades svagt negativt, vilket dock återigen kan härledas till den tillfälliga stängningen av Billinge hus.

För samtliga delområden uppvisade privatsegmentet den starkaste tillväxten. Dessutom stod privatsegmentet för majoriteten av de belagda hotellrummen i Norra och Västra Skaraborg under 2023. Sett över hela perioden skedde det få betydande förändringar i målgrupperna. Nämnvärt är att privatsegmentet i Norra Skaraborg utvecklades från att utgöra cirka 40-50 procent av alla belagda rum under första halvan av perioden till 50-60 procent under den andra halvan.

D7.26 ANDEL BELAGDA RUM AV PRIVATGÄSTER (%), 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Under nästan hela den studerade perioden hade Östra Skaraborg den lägsta andelen belagda rum av privatgäster.

Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.18 MÅLGRUPPSFÖRDELNING¹ (%)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	14-23 ²
NORRA SKARABORG											
PRIVAT	49,2	49,6	49,2	46,4	52,6	50,1	56,6	60,2	60,5	56,4	+7,2
AFFÄR	44,0	46,2	46,2	48,0	43,6	45,1	41,6	37,5	35,0	38,2	-5,9
KONFERENS	6,7	4,2	4,6	5,6	3,9	4,7	1,8	2,3	4,5	5,4	-1,3
ÖSTRA SKARABORG											
PRIVAT	41,5	44,8	44,1	44,3	45,0	49,1	47,2	48,7	40,9	43,0	+1,5
AFFÄR	51,5	48,4	49,2	50,2	46,7	43,6	48,1	47,7	52,5	51,1	-0,4
KONFERENS	7,0	6,7	6,7	5,4	8,4	7,3	4,8	3,6	6,6	5,9	-1,1
VÄSTRA SKARABORG											
PRIVAT	52,6	50,8	52,1	53,3	47,3	49,1	51,6	53,0	51,5	55,8	+3,2
AFFÄR	40,0	41,3	41,9	41,0	47,1	46,5	44,2	41,3	38,2	36,6	-3,4
KONFERENS	7,4	7,8	6,0	5,7	5,6	4,5	4,3	5,6	10,3	7,6	+0,2

¹Avser andel av belagda rum per segment. ²Förändring i procentenheter.

Källa: SCB/Tillväxtverket

T7.19 MÅLGRUPPSFÖRDELNING¹ (BELAGDA RUM, TUSENTAL)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	14-23 ²
NORRA SKARABORG											
PRIVAT	22	22	21	24	24	24	23	33	39	40	+7,3%
AFFÄR	19	21	20	25	20	21	17	20	23	27	+4,0%
KONFERENS	3	2	2	3	2	2	1	1	3	4	+3,1%
ÖSTRA SKARABORG											
PRIVAT	64	79	76	82	86	96	60	78	70	75	+1,8%
AFFÄR	79	85	85	93	90	85	61	76	90	90	+1,4%
KONFERENS	11	12	12	10	16	14	6	6	11	10	-0,5%
VÄSTRA SKARABORG											
PRIVAT	54	55	56	59	52	58	39	57	74	77	+4,0%
AFFÄR	41	45	45	45	52	55	34	44	55	50	+2,3%
KONFERENS	8	8	6	6	6	5	3	6	15	10	+3,7%

¹Avser antal belagda rum per segment. ²Compound Annual Growth Rate (CAGR) 2014-2023.

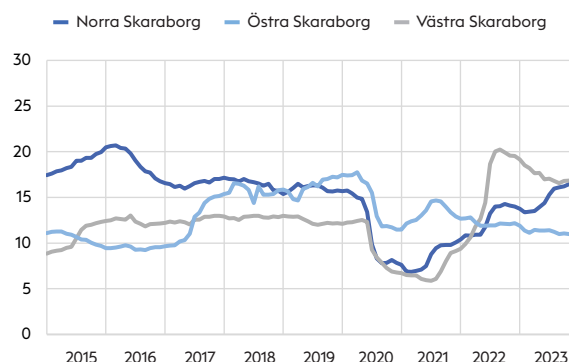
Källa: SCB/Tillväxtverket

7.5.7 GÄSTERNAS URSPRUNG

Skaraborgs tre geografiska delområden har en låg andel utländska gästnätter, likt de flesta delmarknader i Sverige. I både Norra och Östra Skaraborg låg andelen utländska gästnätter på omkring samma nivå 2023 som 2014, trots stor variation under perioden. Andelen utländska gästnätter ökade dock i Västra Skaraborg, från strax under 10 procent 2014 till över 15 procent 2023.

I absoluta tal har antalet utländska gästnätter ökat med 56 procent i Norra Skaraborg, 14 procent i Östra Skaraborg och hela 144 procent i Västra Skaraborg under den senaste tioårsperioden.

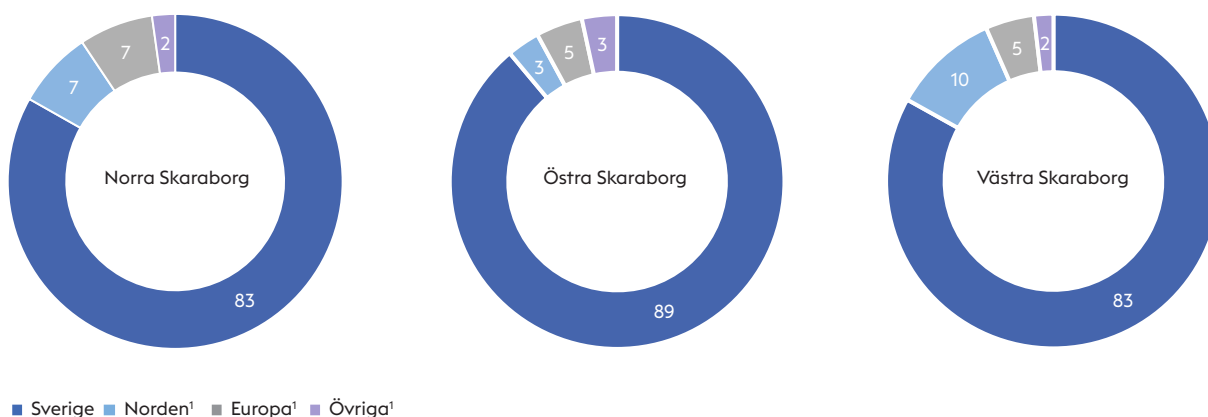
D7.27 ANDEL UTLÄNDSKA GÄSTNÄTTER (%), 12 MÅNADERS RULLANDE MEDELVÄRDE

Andelen utländska gästnätter har varierat kraftigt under den senaste tioårsperioden. Andelen är dock endast högre 2023 än 2014 i Västra Skaraborg.

Källa: SCB/Tillväxtverket

D7.28 GÄSTNÄTTER PER LANDGRUPP, (%), 2023

¹Belagda bäddar i Norden exkl. Sverige, Europa exkl. Norden och Övriga exkl. Europa.

Majoriteten av gästnätterna på hotell i Norra, Östra och Västra Skaraborg är inhemska. I följande uppgick andelen inhemska gästnätter i Östra Skaraborg 89 procent, vilket var den högsta andelen bland de tre geografiska delområdena.

T7.20 GÄSTNÄTTER PER LANDGRUPP (BELAGDA BÄDDAR, TUSENTAL)

ÅR	NORRA SKARABORG				ÖSTRA SKARABORG				VÄSTRA SKARABORG			
	SVERIGE	NORDEN¹	EUROPA¹	ÖVRIGA¹	SVERIGE	NORDEN¹	EUROPA¹	ÖVRIGA¹	SVERIGE	NORDEN¹	EUROPA¹	ÖVRIGA¹
2014	55	6	4	2	193	10	8	6	149	9	4	1
2015	56	6	4	4	223	8	8	7	148	12	7	2
2016	57	6	4	2	219	7	8	8	144	11	6	3
2017	68	7	5	2	217	10	13	16	147	12	7	3
2018	58	5	4	2	227	10	12	21	143	11	7	4
2019	60	5	5	1	229	7	11	29	154	10	8	3
2020	58	1	2	2	156	3	7	11	104	3	3	2
2021	77	2	3	3	204	4	12	14	145	7	5	3
2022	87	7	6	2	210	6	13	9	170	25	12	4
2023	91	8	8	2	216	8	11	8	173	22	10	4
CAGR² (%)	+5,7	+2,9	+9,2	+2,3	+1,3	-2,5	+3,0	+4,6	+1,7	+9,6	+11,2	+13,7

¹Antal belagda bäddar i Norden exkl. Sverige, Europa exkl. Norden och Övriga exkl. Europa.

²Compound Annual Growth Rate (CAGR) 2014-2023.

Samtliga landgrupper förutom Norden i Östra Skaraborg hade en positiv årlig tillväxt från 2014 till 2023.

Källa: SCB/Tillväxtverket

8 HOTELLMARKNADSPROGNOS

I detta kapitel bedöms den framtida utvecklingen på hotellmarknaden i riket och Skaraborg till 2030.

8.1 PROGNOSEMETOD

Prognosen för hotellmarknaden i Skaraborg upprättas för tidsperioden 2024-2030 och visar behovet av ny hotellkapacitet i regionen år 2030 samt för respektive geografiskt delområde. Det bör framhåvas att bedömningen endast avser hotell. Inga andra former av kommersiellt boende, till exempel vandrarhem, stugbyar och camping, eller permanentbostäder och renodlade projektbostäder för byggtreprenörer ingår i bedömningen.

Prognosunderlaget inhämtas till stor del från kapitel 6, Framtida utveckling, och baseras därmed bland annat på information om planerade företagsetableringar, utveckling av besöksmål och hotell, betydande stadsutvecklings- och infrastrukturprojekt etc. som erhållits av representanter från Skaraborgs 15 kommuner. I prognosunderlaget ingår också intervjuer från företag och organisationer i Skaraborg om deras utvecklingsplaner och den förväntade effekten på antal bokade hotellrum. Det bör dock framhållas att många aktörer har svårt att kvantifiera sitt framtida logibehov och i de fallen har Annordia gjort egna uppskattningar. Av naturliga skäl ökar detta osäkerheten i prognosen. För att ta hänsyn till detta utförs prognosen för ett Huvudscenario och presenteras tillsammans med ett osäkerhetsintervall, där scenarierna Låg respektive Hög representerar en lägre respektive högre nivå av efterfrågetillväxt och tillhörande logibehov jämfört med Huvudscenariot.

Prognosens metod är uppbyggd kring följande fem moment:

1. **Efterfrågan på hotellrum:** Inledningsvis bedöms antal belagda rum per geografiskt delområde år 2030, vilket baseras på 1) organisk tillväxt jämfört med 2023 års nivå och 2) ny efterfrågan relaterad till den planerade utvecklingen av stora logidrivare. Den organiska tillväxten av belagda rum bedöms utifrån den historiska tillväxten på respektive marknad, men justeras för att ta hänsyn till den framtida utvecklingen i området och den förväntade utvecklingen i riket under prognosperioden. Den nya efterfrågan baseras på information om planerade företagsetableringar, nya besöksmål och hotell, betydande stadsutvecklings- och infrastrukturprojekt etc. från intervjuer med lokala aktörer och informationsinsamling av representanter från Skaraborgs 15 kommuner.
2. **Utbud av hotellrum:** Antal disponibla rum per geografiskt delområde under 2023 justeras med hänsyn till planerade hotelletableringar och expansioner under prognosperioden. Endast säkerställda projekt ingår och med det avses projekt som har en kontrakterad hotelloperatör. Disponibla rum justeras också med hänsyn till stora utbudsförändringar som inträffade under 2023 eftersom de även påverkar utbudet året därpå. I Norra Skaraborg görs ytterligare en justering av disponibla rum. Eftersom Volvokoncernens batterifabrik etableras i Norra Skaraborg antas en del av områdets hotell hyras ut som renodlade projektbostäder och tas därmed bort från befintligt utbud.
3. **Efterfrågan som absorberas av befintligt utbud:** Baserat på marknadens beläggningsgrad och det befintliga hotellutbudets sammansättning i form av anläggningstyp, rumskapacitet och geografiskt läge bedöms hur stor del av den ökade efterfrågan som förväntas absorberas av befintliga hotell. Exempelvis antas en högre beläggningsgrad eller ett mer småskaligt hotellutbud kunna absorbera en mindre del av efterfrågan jämfört med om motsatsen vore fallet. Den del av den ökade efterfrågan som inte kan absorberas av befintligt utbud behöver tas om hand av ny kapacitet eftersom det i annat fall finns risk att det uppstår rumsbrist. Brist på hotellrum kan leda till att potentiella hotellgäster söker sig till boendalternativ utanför Skaraborg eller att utvecklingen i regionen hämmas så att inte hela potentialen i efterfrågan realiserar.
4. **Efterfrågan som absorberas av ny kapacitet:** För att ny kapacitet ska tillföras på marknaden i form av nya hotell eller expansioner antas operatörerna förvänta sig en beläggningsgrad om 65 procent på årsbasis. Det bedöms vara en väl avvägd nivå, även olika aktörer givetvis har olika krav, inte minst beroende på anläggningstyp och prisnivå. Baserat på det antagandet beräknas hur många hotellrum som krävs för att ta hand om den ökade efterfrågan som inte kan absorberas av befintligt utbud. Antagandet utgår från att ny hotellkapacitet har öppet under årets alla dagar.

8.2 PROGNOSEN FÖR RIKET

8.2.1 EFTERFRÅGAN

Enligt Annordias bedömning bedöms antal belagda rum i riket att öka med i genomsnitt 2,5 procent per år under perioden 2023–2030, jämfört med 3,0 procent per år under den föregående tioårsperioden. Efter den starka återhämtningen i efterfrågan efter pandemin förväntas således en klart lägre tillväxt framgent. Det beror framför allt på ett sämre konjunkturläge och att flera makroekonomiska faktorer som var särskilt gynnsamma för resande och efterfrågan på hotellrum före pandemin, förväntas vara mindre gynnsamma under den kommande tioårsperioden.

Enligt Konjunkturinstitutets senaste prognos (mars 2024, se tabell 8.1) bottnar lågkonjunkturen i Sverige under 2024 och arbetslösheten stiger till 8,3 procent. Inflationen fortsätter att falla tillbaka och beräknas att uppgå till 1,2 procent, mätt som KPIF, under det sista kvartalet i år. Riksbanken förväntas genomföra en serie räntesänkningar under året, vilket bidrar till att konjunkturen börjar återhämta sig under slutet av 2024. Hushållens konsumtion ökar på grund av lägre räntor och stigande reallöner, och den statliga konsumtionen ökar snabbare än normalt, bland annat på grund av investeringar i försvaret. Enligt Konjunkturinstitutet dröjer det dock till 2026 innan lågkonjunkturen är över.

8.2.2 GÄSTSTRUKTUR

Enligt Annordias bedömning förväntas privatsegmentet att driva den största delen av tillväxten på hotellmarknaden i riket under prognosperioden. Efterfrågan från privatgäster var historiskt hög under 2010-talet och bedöms under prognosperioden växa i något mindre omfattning än tidigare. I den aktuella prognosen bedöms cirka 70 procent av tillväxten i belagda hotellrum komma från privatsegmentet och 28 respektive 2 procent från affärs- och konferenssegmenten. Därmed förväntas privatsegmentets andel av marknaden att öka från 52 procent 2023 till knappt 55 procent 2030. Andelen affärs- och konferensgäster bedöms uppgå till 38 respektive 7 procent i slutet av prognosperioden.

8.2.3 NYCKELTAL

Under den senaste tjugoårsperioden har disponibla rum i riket ökat med i genomsnitt 1,9 procent per år. Tillväxttakten har varit på ungefär samma nivå under perioden 2003–2013 som 2013–2023. Annordia har därmed antagit att disponibla rum i riket fortsätter att öka i linje med den historiska utvecklingen, dvs. med 1,9 procent per år till 2030. Baserat på den prognostiserade tillväxten i belagda rum på 2,5 procent per år beräknas belägningsgraden att stiga från drygt 57 procent 2023 till knappt 60

T8.1 KONJUNKTURINSTITUTETS PROGNOSEN, MARS 2024

	2023	2024 ^P	2025 ^P	2026 ^P	2027 ^P	2028 ^P
BNP	-0,2	0,8	2,5	2,9	2,1	1,6
KPIF	6,0	1,9	1,5	2,0	2,0	2,0
ARBETSLÖSHET ¹	7,7	8,3	8,2	7,9	7,4	7,4
STYRRÄNTA ²	4,00	3,00	2,25	2,25	2,25	2,25
KRONINDEX (KIX) ³	127,5	125,0	123,2	120,5	118,9	118,8

¹ Procent av arbetskraften.

² Procent, vid årets slut.

³ Index 1992–11–18=100. KIX är ett valutakursindex som beskriver den svenska kronans värde mot valutor i 32 länder som är viktiga handelspartners till Sverige. KIX stiger när kronan försvagas och tvärt om.

Källa: Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget mars 2024

T8.2 HOTELLPROGNOS FÖR RIKET, 2030

NYCKELTAL	2023	2030	CAGR ²
DISPONIBLA RUM ¹	46 587	53 148	1,9%
BELAGDA RUM ¹	26 772	31 824	2,5%
AFFÄRSGÄSTER ¹	10 751	12 165	1,8%
KONFERENSGÄSTER ¹	2 184	2 285	0,6%
PRIVATGÄSTER ¹	13 838	17 374	3,3%
BELÄGGNINGSGRAD, %	57,5	59,9	-
SNITTPRIS, SEK	1 182	1 357	2,0%
REVPAR, SEK	679	813	2,6%

¹ Tusental rum under ett år.

² Med CAGR avses Compound Annual Growth Rate

Källa: SCB/Tillväxtverket/Annordia

procent 2030. Snittpriset bedöms öka med i genomsnitt 2,0 procent per år under perioden 2023–2030. Även om inflationen för närvarande är högre och snittpriset ökade med i genomsnitt 2,6 procent per år 2014–2023, så förväntas en anpassning ske till snittprisets långsiktiga tillväxtbana. Med en ökning av belägningsgraden till knappt 60 procent och en årlig tillväxt i snittpriset med 2,0 procent beräknas RevPAR öka med i genomsnitt 2,6 procent per år under prognosperioden.

8.3 PROGNOSEN FÖR SKARABORG

8.3.1 NORRA SKARABORG

Efterfrågan på hotellrum förväntas öka kraftigt i Norra Skaraborg under prognosperioden till följd av flera stora företagsetableringar och expansioner. Volvokoncernens planerade batterifabrik i Mariestad beräknas vara uppe i serieproduktion 2030 och förväntas ha den i särklass största betydelsen för framtida efterfrågan. Därtill expanderar Försvarsmakten i Karlsborg till följd av Sveriges inträde i Nato samt Kriminalvården, Metsä Tissue och XR Solutions i Mariestad, medan Vajda Papper etablerar sig i Gullspång. Sammantaget beräknas belagda hotellrum i Norra Skaraborg att öka med i genomsnitt 7,6 procent per år till 2030. Osäkerhetsintervallet för den årliga tillväxten är dock stort och beräknas till omkring +/- 2,3 procentenheter eftersom det vid den här tidpunkten råder stor osäkerhet kring batterifabrikens

T8.3 BERÄKNING BEHOV AV NY HOTELLKAPACITET I SKARABORG 2030

EFTERFRÅGAN (BELAGDA RUM)	NORRA			ÖSTRA			VÄSTRA		
	LÅG	HUVUD	HÖG	LÅG	HUVUD	HÖG	LÅG	HUVUD	HÖG
BELAGDA RUM, 2023	71 758	71 758	71 758	175 180	175 180	175 180	137 879	137 879	137 879
ÖKNING BELAGDA RUM, 2023-2030	29 945	47 931	66 003	69 280	82 538	96 010	37 538	43 851	50 331
-VARAV ORGANISK TILLVÄXT	9 545	12 381	15 303	42 680	49 938	57 410	27 138	32 851	38 731
-VARAV NY EFTERFRÅGAN	20 400	35 550	50 700	26 600	32 600	38 600	10 400	11 000	11 600
BELAGDA RUM, 2030	101 703	119 689	137 761	244 460	257 718	271 190	175 417	181 730	188 210
BELAGDA RUM/ÅR, 2023-2030	5,1%	7,6%	9,8%	4,9%	5,7%	6,4%	3,5%	4,0%	4,5%
UTBUD (DISPONIBLA RUM)									
DISPONIBLA RUM, 2023	158 080	158 080	158 080	314 171	314 171	314 171	297 731	297 731	297 731
FÖRÄNDRING DISPONIBLA RUM	-15 808	-15 808	-15 808	81 928	81 928	81 928	21 900	21 900	21 900
JUSTERAT UTBUD	142 272	142 272	142 272	396 099	396 099	396 099	319 631	319 631	319 631
BERÄKNING AV LOGIBEHOV									
BELAGDA RUM ABSORBERAS AV BEFINTLIGT UTBUD	6 600	6 600	6 600	33 200	35 200	37 200	14 900	14 900	14 900
BELAGDA RUM ABSORBERAS AV NY KAPACITET	23 345	41 331	59 403	36 080	47 338	58 810	22 638	28 951	35 431
BELÄGGNINGSGRAD FÖR NYA HOTELL	65%	65%	65%	65%	65%	65%	65%	65%	65%
BEHOV AV DISPONIBLA RUM, 2030	35 915	63 587	91 389	55 508	72 827	90 476	34 828	44 539	54 510
NYCKELTAL 2030 VID TILLFREDSSTÄLLT BEHOV									
DISPONIBLA RUM, 2030	193 995	221 667	249 469	451 607	468 926	486 575	354 459	364 170	374 141
DISPONIBLA RUM/ÅR, 2023-2030	3,0%	4,9%	6,7%	5,3%	5,9%	6,4%	2,5%	2,9%	3,3%
BELÄGGNINGSGRAD, 2030	52%	54%	55%	54%	55%	56%	49%	50%	50%
BEHOV AV ANTAL HOTELLRUM, 2030	98	174	250	152	200	248	95	122	149

effekt på hotellmarknaden. Batterifabriken förväntas ge att upphov till ett mycket stort behov av boende i regionen, både under byggnationen och efter serieproduktion uppnås, men hotell utgör endast en del av logibehovet.

BERÄKNING BEHOV AV HOTELLRUM

Enligt Annordias bedömning finns det idag ingen generell brist på hotellrum i Norra Skaraborg, även om det saknas kapacitet inom vissa segment och under vissa perioder på året. Befintligt utbud i Norra Skaraborg antas således kunna absorbera cirka 6 600 belagda rum av den ökade efterfrågan, vilket motsvarar en ökad beläggingsgrad på vardagar med cirka 7,5 procentenheter eftersom det är under vardagar som störst efterfrågeökning förväntas. Resterande ökning i efterfrågan behöver fyllas av ny kapacitet. I bedömningen antas också tio procent av befintligt utbud hyras ut som renodlade projektbostäder i samband med de planerade byggprojekten och tas därmed bort från hotellmarknaden. Det förväntas främst avse mindre hotell i närheten av batterifabriken. Med antagandet att ny kapacitet behöver minst 65 procent i årsbeläggning, innebär det att cirka 175 hotellrum och cirka 350 bäddar behöver tillföras Norra Skaraborg till 2030 (osäkerhetsintervall: 98-250 rum). I skrivande stund har inte det planerade hotellprojektet i Töreboda en kontrakterad hotelloperatör, vilket innebär

att det ej är inkluderat i ovanstående rumsbehov.

8.3.2 ÖSTRA SKARABORG

I Östra Skaraborg planeras flera stora företagsexpansioner och stadsutvecklingsprojekt som förväntas generera ökad efterfrågan på hotellrum under prognosperioden. Sammantaget beräknas belagda hotellrum i Östra Skaraborg att öka med i genomsnitt 5,7 procent (+/- 0,8 procent) per år till 2030. Stora investeringar planeras av bland annat Emballator Tectubes i Hjo, Papershell i Tibro, Jula Logistics i Falköping och Kriminalvården i Tidaholm, men störst effekt på hotellmarknaden förväntas Försvarmaktens expansion och utbyggnaden av Science City i Skövde att ha. Dessutom förväntas Billinge hus, som öppnade i juni 2023 efter ett ägarbyte och en omfattande renovering, attrahera nya gästströmmar till Skövde då ett spa tillförs 2024 och en kongress- och eventhall för 750 personer året därpå. Utvecklingen gynnar även övriga hotell på marknaden eftersom alla gäster inte får plats att övernatta på Billinge hus vid stora möten och event, och det sker även en undanträngningseffekt av annan gästvolym på Billinge hus vid sådana tillställningar. Kort avstånd och goda kommunikationer till Mariestad innebär att även Volvokoncernens planerade batterifabrik förväntas generera ökad efterfrågan på hotellrum i Östra Skaraborg.

BERÄKNING BEHOV AV HOTELLRUM

Östra Skaraborg är det geografiska delområde som bedöms att ha minst ledig hotellrumskapacitet. Det gäller särskilt i Skövde under vardagar och dessutom förväntas en stor del av den ökade efterfrågan vara koncentrerad dit. Med undantag av Billingeus, som både förväntas generera och absorbera ny efterfrågan, så antas den övriga hotellmarknaden i Östra Skaraborg endast absorbera drygt 11 000 belagda rum av efterfrågeökningen. Givet antagandet att ny hotellkapacitet behöver 65 procent årsbeläggning uppstår ett behov om ytterligare 200 rum och cirka 400 bäddar år 2030 (osäkerhetsintervall: 152-248 rum), utöver den planerade expansionen av Hotell Syfabriken i Falköping med 24 rum och Clarion Collection Hotel Majoren i Skövde med 75 rum (Not: enligt uppgift tillförs 70-80 rum). Observera att Rantens Hotell inte adderas i prognosen trots återöppningen 2024 efter konkursen 2023. SCB har idag inte klassat anläggningen som stängd och därför ingår hotellets disponibla rum i inkvarteringsstatistiken för 2023.

8.3.3 VÄSTRA SKARABORG

I Västra Skaraborg beräknas belagda hotellrum att öka med i genomsnitt 4,0 procent (+/- 0,5 procent) per år till 2030. Privatsegmentet beräknas att svara för omkring 65 procent av den ökade efterfrågan i linje med utvecklingen under den senaste tioårsperioden. Bidragande faktor är Winn Hotel Groups planerade vidareutveckling av Lundsbrunn Resort & Spa och utbyggnad av Bjertorp slott. Expansion av hotellrum planeras även på Naturum Vänerskärgrården vid Läckö slott. Den ökade efterfrågan av företagsmarknaden i Västra Skaraborg kan framförallt härledas till stora infrastruktursatsningar samt flera planerade företagsexpansioner, till exempel Axevalla Hästcentrum i Skara, Skandia Elevator i Vara samt Lantmännen och Försvarsmakten i Lidköping, men tillväxten förväntas också påverkas positivt av Volvokoncernens batterifabrik i Mariestad.

BERÄKNING BEHOV AV HOTELLRUM

Befintligt hotellutbud i Västra Skaraborg antas absorbera cirka 14 900 belagda rum av den förväntade efterfrågeökningen. Det motsvarar en ökning av beläggingsgraden med fem procentenheter från 2023 års nivå, alternativt en ökning med tio procentenheter för de centralt belägna hotellen. Därmed uppstår ett behov av ny hotellkapacitet. Baserat på antagandet att ny kapacitet behöver en årsbeläggning på 65 procent så behöver det tillföras ytterligare cirka 125 hotellrum och cirka 250 bäddar i Västra Skaraborg till 2030 (osäkerhetsintervall: 95-149 rum), utöver de 60 hotellrum som redan är planerade.

8.3.4 REGION SKARABORG

Aggregerad efterfrågan på hotellrum i Skaraborg beräknas att uppgå till knappt 560 000 belagda rum 2030, vilket motsvarar en genomsnittlig tillväxt på 5,5 procent per år, jämfört med 2,8 procent per år under den föregående tioårsperioden. Osäkerhetsintervallet sträcker sig från en årlig tillväxt om 4,4 procent till 6,5 procent. Störst betydelse för osäkerheten i prognosen är effekten på hotellmarknaden av Volvokoncernens planerade batterifabrik i Mariestad. Om nya konkreta uppgifter om logibehovet erhålls vid en senare tidpunkt, då planeringen av batterifabriken har kommit längre, kan potentiellt osäkerhetsintervallet reduceras och/eller den antagna efterfrågetillväxten höjas.

Baserat på den prognostiserade efterfrågeutvecklingen i Skaraborg utifrån den information som är känd i dag beräknas det uppstå ett behov av cirka 500 hotellrum och 1 000 bäddar år 2030 (osäkerhetsintervall: 346-648 rum). Om hela kapacitetsbehovet tillförs motsvarar det en ökning av disponibla rum med 4,4 procent per år jämfört med 2023 års nivå, allt annat lika, vilket också ger en beläggingsgrad om 54 procent. Det kan jämföras med en negativ tillväxt om -0,5 procent per år i disponibla rum under den föregående tioårsperioden och en beläggingsgrad om cirka 50 procent år 2023.

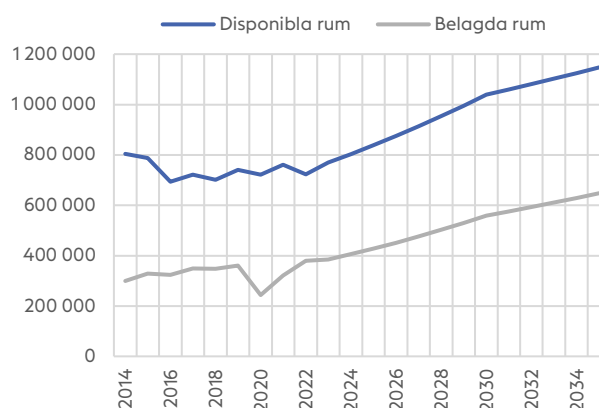
8.4 HOTELLBEHOV 2030-2035

Baserat på den utveckling som pågår och planeras i Skaraborg är det högst sannolikt att behovet av hotellrum kommer fortsätta att öka efter prognosperiodens slut 2030. Stora företagsetableringar och expansioner stimulerar ökad inflyttning, investeringar i infrastruktur och samhällsservice, och skapar potential till ytterligare företagsetableringar, vilket kan driva tillväxt på logiefterfrågan på längre sikt. Northvolts batterifabrik i Skellefteå har inte enbart stimulerat det regionala näringslivet, utan också fått nya underleverantörer att etablera sig i regionen. Även om de geografiska skillnaderna mellan Skellefteå och Mariestad är stora, kan Volvokoncernens planerade batterifabrik i Mariestad potentiellt leda till ytterligare företagsetableringar i Skaraborg.

För att illustrera behovet av hotellrum i Skaraborg på längre sikt presenteras ett scenario för perioden 2030-2035. Scenariot baseras på att den pågående utvecklingen i regionen fortsätter, men till en lägre tillväxt jämfört med under 2023-2030 eftersom mindre är känt idag om långsiktiga utvecklingsplaner. Inga nya betydande logidrivare har tillförts under perioden och en större försiktighet har antagits på grund av den långa tidshorisonen. Enligt scenariot ökar belagda rum i Skaraborg med i genomsnitt 3 procent per år 2030-2035. Trots en lägre

tillväxttakt än under den tidigare prognosen så motsvarar det en ökning med drygt 263 000 belagda rum 2035 jämfört med 2023 och en årlig tillväxt med 4,4 procent per år under hela tolvårsperioden. Med den tillväxten i efterfrågan bör disponibla rum öka med cirka 2 procent per år för att undvika rumsbrist, vilket motsvarar ett tillskott på cirka 300 hotellrum och 600 bäddar till 2035. Det förutsätter dock att den nya kapaciteten tillförs i ett område i Skaraborg där den nya efterfrågan kan fångas upp. Givet att efterfrågan utvecklas i linje med scenariot och hela rumsbehovet tillförs så stiger belägningsgraden i Skaraborg till 56,5 procent 2035. Scenariot innehåller också ett osäkerhetsintervall där behovet på hotellrum varierar med cirka +/- 90 rum och 180 bäddar.

D8.1 HISTORIK OCH PROGNOS FÖR SKARABORG, 2014-2035

T8.4 BERÄKNING BEHOV AV NY HOTELLKAPACITET I SKARABORG 2035

EFTERFRÅGAN (BELAGDA RUM)	SKARABORG		
	LÅG	HUVUD	HÖG
2023	384 817	384 817	384 817
2030	521 580	559 137	597 161
2035	575 867	648 193	726 537
RUM/ÅR, 2030-2035	2,0%	3,0%	4,0%
RUM/ÅR, 2023-2035	3,4%	4,4%	5,4%
UTBUD (DISPONIBLA RUM)			
2023	769 982	769 982	769 982
2030	984 253	1 038 956	1 094 377
2035	1 060 320	1 147 091	1 238 187
RUM/ÅR, 2030-2035	1,5%	2,0%	2,5%
RUM/ÅR, 2023-2035	2,7%	3,4%	4,0%
BELÄGGNINGSGRAD, %			
2023	50,0%	50,0%	50,0%
2030	53,0%	53,8%	54,6%
2035	54,3%	56,5%	58,7%
BEHOV AV ANTAL HOTELLRUM, 2035	208	296	394

9 SLUTSATS

Avslutningsvis presenteras marknadsanalysens slutsatser och resultat.

9.1 ANALYS

Annordia har i uppdrag att undersöka om det finns behov av ny hotellkapacitet i Skaraborg med hänsyn till den planerade utvecklingen i regionen. Analysen sträcker sig till 2030 i enlighet med Skaraborgs Kommunalförbunds delregionala utvecklingsstrategi "Skaraborg 2030". Uppdraget utgår ifrån tre övergripande frågeställningar:

- Hur förväntas behovet av ny hotellkapacitet se ut i Skaraborg 2030?
- Hur förväntas behovet av ny hotellkapacitet se ut i de tre geografiska delområdena; Norra, Östra och Västra Skaraborg?
- Inom vilka segment behövs ny hotellkapacitet?

9.1.1 UTGÅNGSLÄGE I SKARABORG

Skaraborg omfattar 15 kommuner med totalt 270 000 invånare. Kommunerna har stor samverkan sinsemellan och regionen har väl utbyggd infrastruktur för tåg och vägburen trafik. Arbetsmarknaden är välintegrerad med ett stort pendlingsutbyte över kommungränserna och lägre arbetslöshet jämfört med riket som helhet. Tillverkningsindustrin är särskilt framträdande i Skaraborg med stora företag som exempelvis Volvo GTO Powertrain, Volvo Cars, Kinnarps och Aurobay. Det har också vuxit fram kluster av särskilda spetsområden, till exempel dataspelsutveckling vid Science Park Skövde och Högskolan i Skövde. Försvarsmakten har också hög närvaro i regionen med anläggningar i Karlsborg, Lidköping och Skövde. Det finns således ett gott underlag för logiefterfrågan inom företagssegmentet. Detsamma gäller för privatsegmentet i stora delar av Skaraborg, även om det finns potential för vidareutveckling. Privatsegmentet i Skaraborg kännetecknas bland annat av idrott och friluftsliv, naturupplevelser, kulturhistoriska sevärdheter, vattennära sommarstäder och några av Sveriges största besöksmål som Göta kanal och Skara sommarland.

Hotellmarknaden i Skaraborg är småskalig med få stora hotell, aktörer och varumärken. En stor del av utbudet är också positionerat i segment med lägre standard och servicenivå. Under den senaste tioårsperioden har antalet disponibla hotellrum i Skaraborg minskat med drygt 4 procent och endast ett medelstort hotell har tillkommit. Av de 13 hotell som tillkommit i Skaraborg sedan 2014 har 11 hotell färre än 20 rum. Enligt Annordias bedömning finns det därför redan idag ett behov av mer rumskapacitet inom vissa segment

och områden. Det finns framförallt behov av fyrstjärniga fullservicehotell som erbjuder en god standard- och servicenivå för affärsresenärer. För att realisera potentialen inom privatsegmentet behöver också hotellens erbjudande vidareutvecklas med ökad konceptualisering/design, starka restaurangkoncept och wellness/spa/aktiviteter. Det finns också ett generellt behov av större hotell, aktörer och varumärken som kan vitalisera hotellmarknaden och skapa nya reseströmmar till Skaraborg.

9.1.2 FRAMTIDSLÄGE I SKARABORG

PRIVATMARKNAD

På privatmarknaden sker löpande förbättringar av de olika besöksmålen. Exempelvis genomgår Göta kanal en utvecklingsfas där över 1 miljard kronor investeras i renoveringar och underhåll av både kanalen och de omkringliggande besöksmålen. Flera hotell vidareutvecklar också sitt erbjudande mot privatmarknaden, till exempel planerar Billingeus, Hotell Bellevue och Knistad Herrgård att tillföra spa. Eftersom privatgäster har varit det snabbast växande segmentet på hotellmarknaden under den senaste tioårsperioden, såväl i Skaraborg som i riket, är detta ett område där det finns stor utvecklingspotential. Billingeus kommer också att tillföra en ny kongress- och eventhall för 750 personer 2025, vilket förväntas skapa nya reseströmmar till Skövde. Enligt Annordias kännedom finns det få planerade hotelletableringar eller tillbyggnader av rum som är säkerställda. Det finns dock flera utredningar, visioner och tidiga hotellplaner som har potential att realiseras framöver.

FÖRETAGSMARKNAD

Skaraborg står inför en omfattande utveckling framöver och alla 15 kommuner samarbetar för att genomföra färdplanen Skaraborg 2030. Det innebär bland annat en omfattande stadsutveckling för att tillföra bostäder samt betydande investeringar i infrastruktur. Genom utbyggnaden av E20 och förbättringar av Kinnekullebanan och Västra stambanan kommer tillgängligheten i regionen att förbättras och restiderna reduceras. Flera befintliga företag expanderar och nya företag etablerar sig. Bland de största projekten finns Metsä Tissue, XR Solutions och Volvokoncernen i Mariestad, Lantmännen i Lidköping, Jula Logistics i Falköping samt Kriminalvårdsanstalterna i Tidaholm och Mariestad.

Dessutom kommer Försvarmakten framgent att öka antal värnpliktiga och anställda på anläggningarna i Skövde, Karlsborg och Lidköping. Sveriges Natointräde förväntas inte enbart leda till ökad personalstyrka, utan också fler övningar, utbildningar och besök från andra Nato-medlemmar. Dessa projekt förväntas inte enbart tillföra fler arbetstillfällen i den egna verksamheten, utan också generera arbetstillfällen i form av ökad samhällsservice, etablering av underleverantörer samt bidra till ökad inflyttning till Skaraborg. Det leder både till ökad efterfrågan på hotellrum på kort sikt och till 2030, men skapar också förutsättningar för en växande hotellmarknad i regionen på längre sikt.

VOLVOKONCERNENS NYA BATTERIFABRIK I MARIESTAD

Den i särklass största planerade etableringen i Skaraborg är Volvokoncernens nya batterifabrik i Mariestad med byggstart 2025. Batterifabriken förväntas ha cirka 3 000 anställda när den är uppe i serieproduktion 2030. Utöver det kommer omgivningen att påverkas märkbart då det för varje arbetstillfälle i fabriken beräknas skapas fem nya arbetstillfällen utanför fabriken i form av underleverantörer och samhällsservice. Enligt Volvokoncernen kommer de att vara i behov av flera olika typer av boenden, både under byggnationen och efter serieproduktion uppnås, men att behovet är svårt att kvantifiera. Volvokoncernen bedömer dock att det vid tillfällena kan behövas upp till 2 500-3 000 bäddar under byggtiden till byggtreprenörer, konsulter, installatörer etc. Totalt beräknar Volvokoncernen att projektet kommer att generera 3-5 miljoner övernattningar under en 7-9 årsperiod.

Endast en del av övernattningarna förväntas dock att ske på hotell. Efter intervjuer med flera byggbolag är slutsatsen att byggarbetare i stor utsträckning bor i moduler, husvagnsparker eller i närliggande hyreslägenheter då det normalt blir alltför dyrt på hotell då det avser längre perioder. Stora byggprojekt har dock många andra typer av projektanställda, externa konsulter, tillfälliga besökare etc. som övernattar på hotell, vilket innebär att en betydande ökning av efterfrågan på hotellrum förväntas. Projektet förväntas även leda till att flera mindre hotell i närheten av byggplatsen hyrs helt av Volvokoncernen som renodlade projektbostäder. Lundsbrunn Resort & Spa kommer exempelvis att tillföra 28 nya rum under 2024 som primärt är avsedda för byggarbetare. Det kan dock leda till att små hotell som hyrs ut som projektbostäder inte kommer tillbaka ut på hotellmarknaden igen. Erfarenheter från flyktingkrisen 2015 visade att en del hotell som tillfälligt konverterades till asylboenden inte kom tillbaka på marknaden efteråt.

Eftersom det fortfarande är tidigt i planeringen av

batterifabriken råder det stor osäkerhet kring dess effekt på hotellmarknaden, både på kort och lång sikt. Vissa erfarenheter kan dock dras från etableringen av Northvolts batterifabrik i Skellefteå för att förstå den potentiella effekten på hotellmarknaden i Skaraborg. Markarbeten för fabriken påbörjades 2018 och under det året belades totalt 121 500 hotellrum i Skellefteå kommun. Fyra år senare, 2022, belades 202 200 hotellrum, vilket motsvarar en ökning med 80 700 rum eller 66 procent. Under 2023 belades dock 27 600 rum färre jämfört med 2022, vilket motsvarar en minskning med knappt 14 procent. Det var ändå en ökning med 53 100 belagda rum jämfört med 2018 års nivå. Hela ökningen i efterfrågan kan dock inte tillskrivas Northvolts batterifabrik, då till exempel The Wood Hotel by Elite med 205 rum öppnade i oktober 2021 vilket också ökade privatresandet till Skellefteå.

Det finns ett flertal andra faktorer som också bör beaktas vid jämförelser mellan Skellefteå och Mariestad. Etableringen av batterifabriken i Skellefteå pågick under Covid-19-pandemin, vilket fick konsekvenser för bostadsbyggandet i kommunen som inte kunde färdigställas enligt tidsplan. Det ledde till brist på permanenta boenden och trots att tusentals moduler byggdes för att minska bristen uppstod en mycket stor efterfrågan på olika former av tillfälliga boendelösningar, inklusive hotellrum. Skellefteå ligger också mer isolerat i Norrland, där det bor färre människor och är längre mellan städerna än i Skaraborg. För de som arbetar i Mariestad finns det större möjligheter att resa från andra stora städer som Karlstad, Örebro och Göteborg. Inom en timme från fabriken i Mariestad ligger städer som Skövde, Skara, Lidköping, Falköping och Kristinehamn. Den enda större staden inom en timme från Skellefteå är Piteå. Det innebär också att merparten av den logiefterfrågan som genereras i Skellefteå stannar inom kommungränsen, medan logiefterfrågan som genereras i Mariestad sippas ut till kringliggande områden i större utsträckning.

Med de olika förutsättningar som råder mellan Skellefteå och Mariestad avseende geografiskt läge, tillgänglighet, samarbete mellan närliggande kommuner och samhällsekonomiska faktorer, förväntas Volvokoncernens etablering i Mariestad inte skapa ett lika stort behov av hotellrum i närområdet under byggperioden.

9.2 BEHOV AV HOTELLKAPACITET

9.2.1 NORRA SKARABORG

Enligt Annordias prognos i avsnitt 8.3.1 beräknas belagda rum i Norra Skaraborg att öka med 7,6 procent per år till 2030. Tillväxten beräknas främst drivas av Volvokoncernens planerade batterifabrik i Mariestad samt flera stora expansioner så som Försvarmakten i Karlsborg

till följd av Sveriges inträde i Nato samt Kriminalvården, Metsä Tissue och XR Solutions i Mariestad, medan Vajda Papir etablerar sig i Gullspång. Baserat på den prognostiserade tillväxten beräknas det uppstå ett behov av ytterligare cirka 175 rum och 350 bäddar år 2030 (osäkerhetsintervall: 98-250 rum), vilket ej inkluderar det planerade hotellprojektet i Töreboda eftersom det ännu inte har en kontrakterad hotelloperatör.

INRIKTNING PÅ NY HOTELLKAPACITET

Baserat på genomförda intervjuer finns det redan idag behov av en större hotellkapacitet för affärsgäster i Norra Skaraborg. Det finns ett fåtal hotell i området som erbjuder den standard- och servicenivå som intervjupersonerna efterfrågar och de upplevs ofta vara fullbelagda, vilket leder till att de i stället söker övernattnin i andra kommuner. Bilden bekräftas av att flera aktörer nämner att de nyttjar samma hotell. Överlag efterfrågar de intervjuade aktörerna hotell med en högre standard, företrädesvis inom det fyrstjärniga segmentet. Det anses viktigt att det finns restaurang på hotellet och i några fall lyfts även relax, aktiviteter samt kedjetillhörighet fram som betydelsefulla aspekter. Hotellen bör antingen ligga i nära anslutning till det egna företaget eller centralt i en ort med nära tillgång till restauranger och kvällsaktiviteter. En stor aktör i Norra Skaraborg har också identifierat ett ökat behov av hotellrum på ett prisvärt långtidsboende, där ett rum kan hyras för maximalt 4 000 - 5 000 kronor per månad.

Med hänsyn till ovanstående intervjuvar och att affärsgäster förväntas svara för merparten av tillväxten i efterfrågan på hotellrum till 2030, bedöms det framtida behovet av ny hotellkapacitet vara som störst med följande inriktning:

- **Primärt behov:** Fyrstjärnigt fullservicehotell med restaurang samt kapacitet för möten. Även om affärsgäster förväntas vara den största målgruppen så innebär närheten till Göta kanal och förekomsten av en stark turistnäring under sommarhalvåret att det också finns god potential att attrahera privatmarknaden. Genom att utveckla ett erbjudande mot privatmarknaden, till exempel genom att tillföra wellness och ett starkt restaurangkoncept kan segmentet även attraheras under övriga delar av året.
- **Sekundärt behov:** Trestjärnigt hotell med ett avskalat och fokuserat serviceerbjudande i syfte att hålla en lägre prisnivå. Det som erbjuds behöver dock hålla en god standard för att hotellet ska vara ett attraktivt alternativ för affärsresenärer. I detta segment exkluderas ofta restaurang, wellness och möteslokaler, men det förutsätter att hotellet har ett centralt läge med närhet till ortens restaurang-

utbud. Då kan den här hotelltypen komplettera den föreslagna kapaciteten i det fyrstjärniga segmentet genom att utgöra ett gott alternativ för priskänsliga affärs- och privatgäster.

9.2.2 ÖSTRA SKARABORG

Enligt Annordias prognos i avsnitt 8.3.2 beräknas belagda rum i Östra Skaraborg att öka med i genomsnitt 5,7 procent (+/- 0,8 procent) per år till 2030. Bakom tillväxten finns stora investeringar av bland annat Emballator Tectubes i Hjo, Papershell i Tibro, Jula Logistics i Falköping, Kriminalvården i Tidaholm samt Försvarsmaktens expansion, utbyggnaden av Science City och utvecklingen av Billingeus i Skövde. Kort avstånd och goda kommunikationer till Mariestad innebär att även Volvokoncernens planerade batterifabrik förväntas generera ökad efterfrågan på hotellrum i Östra Skaraborg. Baserat på den prognostiserade tillväxten beräknas det uppstå ett behov av ytterligare 200 rum och cirka 400 bäddar år 2030 (osäkerhetsintervall: 152-248 rum), utöver den planerade expansionen av Hotell Syfabriken i Falköping med 24 rum och Clarion Collection Hotel Majoren i Skövde med 75 rum.

INRIKTNING PÅ NY HOTELLKAPACITET

Flera av de intervjuade aktörerna framhäver svårigheten att boka hotellrum i Östra Skaraborg under vardagar, särskilt i Skövde. Situationen har förbättrats sedan Billingeus öppnade i juni 2023, men det förefaller ändå finnas ett behov av ökad kapacitet för affärsgäster baserat på dagens marknad. Dessutom förväntas en stor del av den prognostiserade tillväxten genereras av ökat affärsresande, vilket innebär att behovet i detta segment förväntas att öka ytterligare till 2030. De intervjuade aktörerna ger överlag en positiv bild av det befintliga hotellutbudets standard- och servicenivå. Flera aktörer upplever dock att prisnivån är hög och saknar fler boendalternativ med en lägre prisnivå som ändå erbjuder en tillfredsställande standard för affärsgäster. Ett flertal aktörer har också långtidsboende gäster och bedömer att volymen kommer att öka framgent. För dessa aktörer är dock ett lågt pris och centralt läge helt avgörande.

Behovet av ny hotellkapacitet bedöms vara som störst med följande inriktning:

- **Primärt behov:** Trestjärnigt hotell med grundläggande standard som kan erbjuda en lägre prisnivå för att nå priskänsliga affärsgäster. Hotellet behöver endast erbjuda frukost samt mat och dryck från en barmeny, givet att det ligger centralt i närheten av stadens restaurangutbud. Genom att tillföra flerbäddsrum kan hotellet också bli mer attraktivt för barnfamiljer och idrottsföreningar.

- **Sekundärt behov:** Lägenhetshotell inom ekonomisegmentet. Den här typen av hotell har pentry/kök i alla rum och kan även innehålla en del gemensamhetsutrymmen för sociala aktiviteter, även om det generellt inte är ett krav i ekonomisegmentet. Den primära målgruppen är långtidsboende gäster inom företagssegmentet, men lägenhetshotell är också attraktiva boendeanternativ för privatmarknaden under sommaren. Hotellet bör vara centralt beläget i en ort med nära tillgång till service och goda kommunikationer.
- **Tertiärt behov:** Fyrstjärnigt fullservicehotell med restaurang samt viss möteskapacitet. Redan idag finns det flera starka anläggningar inom detta segment i Östra Skaraborg, men det är också där som en stor del av rumsutbudet bör ligga. För de enskilda hotellen skapar det dock ett större behov av att differentiera sina erbjudanden mot marknaden, exempelvis med kedjetillhörighet, conceptualisering/design och ett bredare utbud av faciliteter.

9.2.3 VÄSTRA SKARABORG

Enligt Annordias prognos i avsnitt 8.3.3 beräknas belagda rum i Västra Skaraborg att öka med i genomsnitt 4,0 procent (+/- 0,5 procent) per år till 2030. Privatsegmentet beräknas att svara för omkring 65 procent av den ökade efterfrågan i linje med utvecklingen under den senaste tioårsperioden. Bidragande faktor är Winn Hotel Groups planerade vidareutveckling av Lundsbrunn Resort & Spa och utbyggnad av Bjertorp slott. Expansion av hotellrum planeras även på Naturum Vänerskärgården vid Läckö slott. Den ökade efterfrågan av företagsmarknaden i Västra Skaraborg kan framförallt härledas till stora infrastruktursatsningar samt flera planerade företagsexpansioner, till exempel Axevalla Hästcentrum i Skara, Skandia Elevator i Vara samt Lantmännen och Försvarmakten i Lidköping. Baserat på den prognostiserade tillväxten beräknas det uppstå ett behov av ytterligare 122 hotellrum och cirka 244 bäddar i Västra Skaraborg till 2030 (osäkerhetsintervall: 95-149 rum), utöver de 60 hotellrum som redan är planerade.

INRIKTNING PÅ NY HOTELLKAPACITET

Intervjuade aktörer i Västra Skaraborg har generellt varit nöjda med den standard- och servicenivå som erbjuds på de befintliga hotellen. Det finns generellt en stor bredd och variation i hotellutbudet, vilket blir tydligt då olika företag nämner att de föredrar olika anläggningar. Ett flertal aktörer inom besöksnäringen har dock framfört att det saknas hotellkapacitet, framförallt på sommaren i olika delar av Västra Skaraborg. Det bekräfts också av inkvarteringsstatistiken. Däremot är svaret inte entydigt

inom vilket segment som behovet är som störst då både Bed & Breakfast och fullservicehotell lyfts fram. Efter som cirka 65 procent av den prognostiserade tillväxten i efterfrågan på hotellrum beräknas att genereras av privatsegmentet så förväntas behovet av större hotellkapacitet under sommaren att öka ytterligare framgent.

Behovet förväntas dock även att öka inom affärssegmentet till följd av den utveckling som planeras. Dessutom finns det redan idag ett behov av ökad möteskapacitet inom delar av Västra Skaraborg, framförallt i Lidköping. Befintlig möteskapacitet på hotell i Lidköping är ytterst begränsad och lokala aktörer har framfört att de efterfrågar fler och bättre mötesalternativ. Endast Folket Hus och aulan på De la Gardiegymnasiet har kapacitet för möten över 140 personer i biosittning, vilket innebär att lokala aktörer behöver söka sig utanför Lidköping även vid stora dagkonferenser.

Behovet av ny hotellkapacitet bedöms vara som störst med följande inriktning:

- **Primärt behov:** Fyrstjärnigt fullservicehotell med god möteskapacitet och ett starkt erbjudande mot privatmarknaden. Som tidigare nämnts är conceptualisering/design, ett starkt restaurang- och barkoncept samt spa/wellness viktiga beståndsdelar för att nå privatmarknaden. Affärgäster kommer också att vara en viktig målgrupp för hotellet.
- **Sekundärt behov:** Mindre anläggningar, exempelvis frukosthotell och pensionat belägna i mindre orter och med stor inriktning mot turismen. Med hänsyn till Västra Skaraborgs starka sommarsäsong finns det utrymme för fler aktörer inom detta segment.

9.2.4 HOTELLBEHOV 2030-2035

I avsnitt 8.4 presenteras ett scenario för perioden 2030-2035 som visar att ytterligare 300 rum och 600 bäddar bör tillföras i Skaraborg till 2035, givet att belagda rum ökar med i genomsnitt 3 procent per år under femårsperioden. På grund av den långa tidshorisonten har en stor försiktighet tillämpats i bedömningen, men scenariot visar att det med stor sannolikhet kommer att behövas fler rum i Skaraborg, även på längre sikt. En potentiell källa till ökat logibehov är positiva följd effekter av de planerade företagsetableringarna i Skaraborg. I det avseendet förväntas Volvokoncernens batterifabrik ha störst betydelse då den kan leda till att underleverantörer och andra branschaktörer etablerar sig i regionen. Utifrån dagens information är dock dess långsiktiga effekt på hotellmarknaden okänd. Stor potential för ett ökat logibehov finns också inom privatmarknaden, dels i form av vidareutveckling och tillskott av besöksmål, dels i form av hotellens egna erbjudande till privatgäster, exempelvis med spa, aktiviteter och stark conceptualisering.

9.3 AVSLUTANDE KOMMENTAR

Enligt den genomförda marknadsanalysen bedömer Annordia att det behöver tillföras cirka 500 hotellrum och 1 000 bäddar i Skaraborg till 2030, utöver de cirka 160 hotellrum som är planerade och säkerställda idag. Dessutom har ett scenario utförts för perioden 2030-2035 som visar att ytterligare 300 rum och 600 bäddar bör tillföras till 2035. Bedömningen baseras på den planerade utvecklingen i regionen utifrån information som är känd idag. Om ny information tillkommer som motiverar en högre efterfrågan på hotellrum än vad som har antagits i prognosen så kan det potentiellt medföra ett ökat behov av hotellkapacitet. Det bör också nämnas att nya hotell som till stor del kan skapa sina egna gästströmmar inte belastar det angivna rumsbehovet proportionerligt med antal rum som tillförs eftersom de samtidigt ökar efterfrågan. Slutligen bör det återigen nämnas att bedömningen endast avser hotell. Inga andra former av kommersiellt boende, till exempel vandrarhem, stugbyar och camping, eller permanentbostäder och renodlade projektbostäder för byggtreprenörer inte ingår i det bedömda rumsbehovet.

Det fastställda behovet av hotellrum i Skaraborg fördelas till cirka 200 rum i Östra Skaraborg, 175 rum i Norra Skaraborg och 125 rum i Västra Skaraborg. Lokala företag har dock uppgett i intervjuer att de är villiga att övernatta på andra orter än slutdestinationen, vilket innebär att rumsbehovets fördelning mellan de tre geografiska delområdena inte är helt fast. Typen av boende som behövs varierar i de tre geografiska delområdena beroende på vad som förväntas att driva efterfrågan på hotellrum i området framgent samt hur det befintliga utbudet är sammansatt. Behovet förväntas dock överlag vara störst på hotell inriktade mot affärsresenärer som erbjuder en standard- och servicenivå i linje med fullservicehotell inom det fyrstjärniga segmentet.

Tillförs inte fler hotellrum i Skaraborg och efterfrågan utvecklas i linje med prognosen kommer det att uppstå brist på hotellrum inom vissa segment och områden. Brist på hotellrum kan leda till att potentiella hotellgäster söker sig till boendialternativ utanför Skaraborg och att utvecklingen i regionen hämmas. Av den anledningen är det viktigt att Skaraborgs 15 kommuner arbetar proaktivt för att underlätta etableringen av nya hotell, exempelvis genom att oftare inkludera användning för hotell i detaljplaner, där det kan vara lämpligt. Kommunerna kan också arbeta proaktivt genom att identifiera lämpliga etableringslägen för hotell samt sondera intresset att utveckla hotell bland exploatörer och fastighetsägare.

Följande faktorer sammanfattar potentialen för ny hotellrumskapacitet i Skaraborg:

- Hotell i Skaraborg har potential till stort upptag-

ningsområde tack vare ett bra geografiskt läge och god infrastruktur som gör att det nås inom rimlig restid från storstadsregionerna. Regionens läge medför också potential att fånga upp hotellgäster på genomresa.

- Ett expansivt näringsliv och en expansiv Försvarsmakt till följd av Sveriges Nato-inträde förväntas ha en direkt positiv effekt på affärsresandet i regionen och leda till en kraftigt ökad efterfrågan på hotellrum.
- Stora företagsetableringar, däribland Volvokoncernens planerade batterifabrik i Mariestad, förväntas leda till ökat bostadsbyggande, satsningar på infrastruktur, ökad samhällsservice samt att underleverantörer och andra företag etablerar sig i området, vilket på längre sikt leder till ökad efterfrågan på hotellrum.
- Ett brett utbud av besöksmål och attraktioner samt en natur som bjuder in till aktiviteter och upplevelser, särskilt under sommarhalvåret, ger underlag för privatsegmentet. Det finns också potential att vidareutveckla besöksnäringen i Skaraborg och därmed öka efterfrågan på hotellrum av privatgäster framgent, bland annat genom att förlänga högsäsongen och tillföra fler hotell med starka koncept, varumärken och wellness.
- Flera hotell i Skaraborg vidareutvecklar erbjudandet mot privatmarknaden, till exempel genom att tillföra spa så som Billinge, Knistad Herrgård och Hotell Bellevue. Det stärker regionen som destination och dess allmänna attraktionskraft. Ökat privatresande till destinationshotell bidrar också till fler gäster på andra besöksmål, attraktioner, restauranger etc. i regionen, vilket i sin tur stimulerar fortsatt utveckling av besöksnäringen.
- En betydande del av hotellutbudet i Skaraborg utgörs av mindre anläggningar utan kedjetillhörighet som erbjuder ett avskalat utbud av service och faciliteter. Det ökar potentialen för större aktörer med etablerade varumärken att etablera sig och fylla ett hålrum i marknaden genom att erbjuda en högre service- och standardnivå eller hotell med konceptinriktningar som saknas i Skaraborg idag.
- Ett nära och gott samarbete med tydliga kommunikationsvägar mellan Skaraborgs 15 kommuner underlättar för nya aktörer att etablera sig i regionen, så även för hotell. Det är särskilt viktigt när etableringarna avser mindre kommuner eftersom aktörerna då även kan få stöd av och tillgång till ett större nätverk på regional nivå.

DEFINITIONER

NYCKELTAL

Disponibla rum	Disponibel hotellrumskapacitet avser antalet tillgängliga rum multiplicerat med antal öppethållandedagar en specifik period.
Belagda rum	Belagda hotellrum avser det totala antalet sålda rum en specifik period.
Gästnätter	Gästnatt är varje natt en gäst tillbringar på ett hotell. Det totala antalet gästnätter mäts över en specifik period.
Beläggingsgrad, %	Benämns även som kapacitetsutnyttjande och visar antal belagda rum i relation till antalet disponibla rum under en given tid.
Snittpris, kr	Logiintäkt per belagt rum och är det genomsnittliga priset för sålda rum exklusive moms och frukost.
RevPAR, kr	Intäkt per disponibelt hotellrum och beräknas genom att multiplicera snittpris med beläggingsgrad.
CAGR, %	Mäter den årliga genomsnittliga tillväxten över en specifik tidsperiod.

HOTELLKLASSIFICERING

Hotellutbudet i Skaraborg klassificeras enligt följande hotellkategorier:

Hotell	Standardkategori som omfattar alla anläggningar som inte ingår i någon av de övriga kategorierna.
Resort	Beläget på avskild plats eller i turistområden med omfattande faciliteter för rekreation och aktiviteter samt en hög standard- och servicenivå. Utgör egen reseanledning.
Slott och herrgårdar	Boende i slott- eller herrgårdsmiljö som ofta har hög standard- och servicenivå.
Frukosthotell	Boende som erbjuder rum och frukost.
Pensionat	Enkelt boende, ofta beläget i turistområden och som erbjuder mat och dryck utöver frukost.
Gårdshotell	Boende i gårdsmiljö som ofta har en lägre standard- och servicenivå.
Golfhotell	Beläget vid en golfbana och golf utgör gästernas primära reseanledning.
Lägenhetshotell	Boende inriktat mot långtidsboende gäster. Alla rum har pentry.
Väghotell	Beläget i externläge vid en väg och är inriktat mot bilburna gäster.
Konferensanläggning	Anläggning där merparten av försäljningen genereras av konferensgäster eller privata grupper.
Värdshus	Traditionell gästgivargård eller anläggning med en stor andel restaurangförsäljning och ett mindre antal hotellrum.